

Wachsen ist Zukunft Wzrastać to przyszłość

10 Jahre Zusammenarbeit
Sachsen – Niederschlesien
10 lat współpracy
Saksonia – Dolny Śląsk

10

Sachsen – Niederschlesien,
eine Region im Herzen Europas
Saksonia – Dolny Śląsk,
Region w sercu Europy

Herzlich Willkommen!

10 Jahre Zusammenarbeit Sachsen – Niederschlesien

Serdecznie Witamy!

10 lat współpracy Saksonia – Dolny Śląsk

- 1 Sachsens Ministerpräsident Stanislaw Tillich zur Eröffnung der Ausstellung „10 Jahre Zusammenarbeit Sachsen – Niederschlesien“

Bildnachweis: Momentphoto.de/Bonss

- 1 Premier Saksonii Stanislaw Tillich podczas otwarcia wystawy „10 lat współpracy Saksonia-Dolny Śląsk“

Zdjęcia: Momentphoto.de/Bonss

Zehn Jahre sind vergangen, seit Prof. Dr. Kurt Biedenkopf, damaliger Ministerpräsident des Freistaates Sachsen, der damalige Marschall von Niederschlesien, Prof. Dr. Jan Waszkiewicz und Witold Krochmal, damaliger Woiwode von Niederschlesien, die grenzüberschreitende Zusammenarbeit zwischen Sachsen und Niederschlesien in gemeinsamen Erklärungen besiegelten.

Seitdem entwickeln und vertiefen sich die Beziehungen beider Regionen in allen Bereichen des öffentlichen Lebens: Vereine in der Grenzregion knüpfen enge Kontakte zu den Nachbarn, Institutionen entwickeln Netzwerke, die Wirtschaft sucht Partner über die Grenzen hinweg.

Wir laden Sie herzlich ein, diese vielfältigen Kooperationen zwischen Sachsen und Niederschlesien zu erleben. Diese Broschüre zur Ausstellung „10 Jahre Zusammenarbeit Sachsen – Niederschlesien“ ermöglicht Ihnen einen Einblick in das Miteinander von 33 sächsischen Institutionen und Vereinen mit ihren niederschlesischen Partnern. Hinter jedem einzelnen Projekt stehen Menschen, die sich mit ganzem Herzen für gute Nachbarschaft einsetzen. Es sind ihre Projekte, die helfen Vorurteile abzubauen, Freundschaften zu entwickeln, sich füreinander zu interessieren und zu begeistern.

Nehmen Sie sich Zeit und sehen Sie, was gemeinsam geschaffen wurde und wie eng und nachhaltig die Verbundenheit ist. Lassen Sie sich inspirieren, einmal hinüber zu schauen und öffnen Sie Ihre Herzen! Die Kinder und Jugendlichen in Sachsen und Niederschlesien machen es uns längst vor.

Gern möchten wir Ihnen unsere Ausstellung anbieten. Sprechen Sie uns einfach an: Sächsische Staatskanzlei, Referat für Internationale, interregionale und grenzüberschreitende Beziehungen, Archivstraße 1, 01097 Dresden; Tel.: 0351 564 1434; E-Mail: Internationales@sk.sachsen.de.

10 Jahre Zusammenarbeit
Sachsen – Niederschlesien
10 lat współpracy
Saksonia – Dolny Śląsk

Minęło dziesięć lat, od kiedy prof. dr Kurt Biedenkopf, ówczesny premier Wolnego Kraju Związ-
kowego Saksonii, prof. dr Jan Waszkiewicz, pierwszy wybrany marszałek nowoutworzonego
województwa dolnośląskiego i Witold Krochmal, ówczesny wojewoda dolnośląski, we wspólnych
oświadczeniach przypieczętowali transgraniczną współpracę między Saksonią i Dolnym Śląskiem.

Od tej pory stosunki między obydwojoma regionami rozwijają i pogłębiają się we wszystkich dzie-
dzinach życia publicznego: stowarzyszenia na pograniczu nawiązują ścisłe kontakty z sąsiadami,
instytucje tworzą sieci, podmioty gospodarcze szukają partnerów po drugiej stronie granicy.

Serdecznie zapraszamy Państwa do zapoznania się z szeroką gamą współpracy między Saksonią
i Dolnym Śląskiem. Broszura na temat wystawy »10 lat współpracy Saksonia – Dolny Śląsk«
prezentuje wspólne działania realizowane między 33 saskońskimi instytucjami oraz stowarzy-
szeniami i ich dolnośląskimi partnerami. Za każdym projektem stoją ludzie, którzy całym swoim
sercem angażują się na rzecz dobrego sąsiedztwa. Są to ich projekty, które przyczyniają się do
niwelowania uprzedzeń, pomagają zawierać przyjaźnie, znaleźć wzajemne i trwałe zaintereso-
wanie.

Zachęcamy do poświęcenia czasu na zapoznanie się ze wspólnym dorobkiem współpracy oraz
przekonanie się o tym, jak ścisłe trwałe powiązania zostały w jej wyniku wypracowane. Niech
wystawa ta będzie dla Państwa inspiracją do spojrzenia na drugą stronę i otwarcia serc! Dzieci
i młodzież w Saksonii i na Dolnym Śląsku od dawna już dają ku temu doskonały przykład.

Chcemy zaproponować Państwu naszą wystawę. Proszę się w tym celu kontaktować z kancelarią
Stanu, Wydziałem kontaktów międzynarodowych, międzyregionalnych i transgranicznych, przy
Archivstraße 1, 01097 Dresden; Tel.: 0351 564 1434; E-Mail: Internationales@sk.sachsen.de.

1 Stanislaw Tillich, Ministerpräsident des Freistaates Sachsen

Bildnachweis: Jörg Lange, Sächsische Staatskanzlei

1 Stanislaw Tillich, Premier Wolnego Kraju Związkiego Saksonii

Zdjęcia: Jörg Lange, Saksońska Kancelaria Stanu

Sehr geehrter Marschall,
sehr geehrter Herr Woiwode,
meine Damen und Herren Kollegen aus dem Vorstand der Woiwodschaft und dem Kabinett,
sehr geehrte Frau Oberbürgermeisterin,
sehr geehrter Herr Oberbürgermeister,
sehr geehrter Herr Gesandter,
sehr geehrter Herr Generalkonsul,
sehr geehrter Herr Krochmal,
liebe Gäste, meine Damen und Herren,

ich bin sicher, ich spreche für alle Beteiligten aus Sachsen und Niederschlesien, wenn ich sage: Unser Treffen war ein erfolgreicher Tag für die Partnerschaft zwischen unseren beiden Regionen. Wir haben gemeinsam Revue passieren lassen, was wir in zehn Jahren alles geschafft haben. Und wir haben Pläne für die Zukunft geschmiedet, um die Partnerschaft noch intensiver zu gestalten. Mit der Unterzeichnung unserer gemeinsamen Erklärungen in den Jahren 1999 und 2000 wurde die Grundlage einer fruchtbaren Regionalpartnerschaft gelegt.

Unser zehnjähriges Jubiläum begehen wir in einem besonderen Jahr: Im Herbst vor 20 Jahren endeten in Polen wie Ostdeutschland die gesellschaftliche Verkrustung und das politische Unrecht.

Heute führen wir einen offenen Dialog zwischen einem unabhängigen Polen und einem wiedervereinigten Deutschland. Auf diese Erfolge können wir stolz sein. Wir haben Fortschritte erzielt, die sich vor 20 Jahren niemand hätte träumen lassen.

Die grenzüberschreitenden Kontakte beschränken sich heute längst nicht auf Politiker, Behörden und Unternehmen. Die Bürger beider Länder sind sich näher gekommen. Sie begegnen sich mit Offenheit und Freundschaft. Das ist viel fruchtbarer und vielversprechender als die von oben verordnete Freundschaft bis vor 20 Jahren.

Meine Damen und Herren,

hier in der Ausstellung stellen wir Geschichte und Zukunft der Partnerschaft zwischen Niederschlesien und Sachsen vor. Im Mittelpunkt stehen 33 Initiativen, die für gemeinsame Projekte zwischen beiden Regionen stehen. Es sind Mosaiksteine vieler unterschiedlicher Initiativen, die den Reichtum unserer Partnerschaft ausmachen.

So wie die Partnerschaft von Menschen gestaltet wird – so soll auch diese Ausstellung zu den Menschen kommen. Sie ist als zweisprachige Wanderausstellung konzipiert und kann künftig überall in Sachsen und Niederschlesien gezeigt werden.

Die konkreten Schritte zu einem geeinten Europa entstehen vor Ort. Sie können nicht in Brüssel am Reißbrett geplant werden. Ich denke etwa an die vielen Städtepartnerschaften – Breslau und Dresden sind nur ein Beispiel. Diese Partnerschaft feiert ebenfalls in diesem Jahr ihr 50-jähriges Jubiläum.

Blicken wir gemeinsam in die Zukunft. Für die kommenden Jahre haben wir uns viel vorgenommen: Wir wollen im Länderdreieck von Sachsen, Niederschlesien und Böhmen eine immer enger zusammenwachsende Wirtschafts- und Kulturregion schaffen. Wirtschaftlich liegen polnische Produkte schon jetzt auf Platz drei der Einfuhren nach Sachsen. Bei den sächsischen Ausfuhren liegt Polen sogar auf Platz zwei.

Wir wollen deshalb mehr grenzüberschreitende Straßenverbindungen schaffen. Die Raumplanung können wir besser verzahnen und technologische Cluster schaffen, um die wirtschaftliche Zusammenarbeit zu intensivieren. Bei Polizei, Rettungsdiensten und dem Katastrophenschutz wollen wir noch besser zusammenarbeiten. Auch weitere Schulpartnerschaften und größere Fremdsprachenkompetenz stehen auf der Agenda.

Meine Damen und Herren,

Europa soll weiter zusammenwachsen. Hier – in Sachsen und Niederschlesien – gehen wir seit 10 Jahren mit gutem Beispiel und großem Erfolg voran.

Vielen Dank!

Szanowny Panie Marszałku,
Szanowny Panie Wojewodo,
Panie i Panowie – Koleżanki i Koledzy z Zarządu Województwa i Rządu Krajowego,
Szanowna Pani Nadburmistrz,
Szanowny Panie Prezydencie,
Szanowny Panie Radco,
Szanowny Panie Konsulu Generalny,
Szanowny Panie Krochmal,
Drodzy Goście, Panie i Panowie!

Jestem przekonany, że wyrażę zdanie wszystkich uczestników z Saksonii i Dolnego Śląska, gdy powiem: dzień naszego spotkania był dniem bardzo udanym dla partnerstwa między naszymi obydwoma regionami.

Wspólnie dokonaliśmy przeglądu tego, co dokonaliśmy przez te dziesięć lat. Wykuwaliśmy też plany na przyszłość służące dalszej intensyfikacji naszego partnerstwa.

Podpisując nasze wspólne oświadczenia w latach 1999 i 2000 położyliśmy podwaliny pod owocne partnerstwo łączące nasze regiony.

Nasz jubileusz dziesięciolecia obchodzimy w roku szczególnym: Jesienią przed dwudziestoma laty, tak w Polsce, jak i w Niemczech Wschodnich, zakończył się okres społecznego zeskorporowania i politycznego bezprawia.

Obecnie niezależna Polska i zjednoczone Niemcy prowadzą otwarty dialog. Z tych sukcesów możemy być dumni. Poczyniliśmy postępy, o których 20 lat temu nawet nie marzyliśmy.

Diś transgraniczne kontakty już od dawna nie ograniczają się do kręgu polityków, urzędów i przedsiębiorstw. Obywatele obu krajów zbliżyli się do siebie. Traktują się nawzajem otwarcie i przyjaźnie. Daje to lepsze rezultaty i rokuje lepiej na przyszłość niż odgórnie zarządzona przyjaźń sprzed 20 lat.

Szanowni Państwo,

tu na tej wystawie prezentujemy historię i przyszłość partnerstwa między Dolnym Śląskiem i Saksonią. Skupia się ona na 33 inicjatywach, reprezentujących liczne wspólne projekty realizowane we współpracy między naszymi obydwoma regionami. Stanowią one kawałki mozaiki wielu różnorodnych inicjatyw decydujących o bogactwie naszego partnerstwa.

Tak jak partnerstwo kształtowane jest przez ludzi – tak też ta ekspozycja ma trafić do ludzi. Jest to dwujęzyczna wystawa objazdowa, którą w przyszłości można będzie prezentować wszędzie w Saksonii i na Dolnym Śląsku.

Konkretne kroki ku zjednoczonej Europie powstają tu, na miejscu. Nie można ich planować w Brukseli niczym przy desce kreślarskiej. Mam tu na myśli liczne partnerstwa między miastami – Wrocław i Drezno to tylko jeden z wielu przykładów. To partnerstwo obchodzi również w tym roku swoją pięćdziesiątą rocznicę.

Spójrzmy razem w przyszłość. Na najbliższe lata postawiliśmy sobie ambitne zadania: Chcemy w trójkącie Saksonia, Dolny Śląsk i Cechy stworzyć coraz ściślej zrastający się region gospodarczo-kulturowy. Już teraz polskie produkty zajmują trzecie miejsce w rankingu importu do Saksonii. W saksońskim eksporcie Polska uplasowała się nawet na drugiej pozycji.

Dlatego też dążymy do zwiększenia transgranicznych połączeń drogowych. Możemy też lepiej zgrać planowanie przestrzenne, tworzyć cluster technologiczne służące zintensyfikowaniu współpracy gospodarczej. Pragniemy też jeszcze lepiej współpracować w zakresie działań policji, ratownictwa i ochrony przed katastrofami. Nasza agenda obejmuje też rozbudowę partnerstwa międzyszkolnego oraz doskonalenie kompetencji językowych.

Szanowni Państwo,

Europa ma się dalej integrować. Tu – w Saksonii i na Dolnym Śląsku – osiągamy na tym polu od 10 lat duże sukcesy i świecimy dobrym przykładem.

Serdecznie dziękuję!

1 Marek Łapiński, Marschall der Woiwodschaft Niederschlesien

Bildnachweis: Marschallamt der Woiwodschaft Niederschleien

1 Marek Łapiński, Marszałek Województwa Dolnośląskiego

Zdjęcia: Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego

Sehr geehrter Herr Ministerpräsident,
meine Damen und Herren Staatsminister,
sehr geehrter Herr Woiwode,
sehr geehrter Herr Landtagspräsident,
sehr geehrter Herr Vorsitzender des Sejmijs der Woiwodschaft,
sehr geehrte Frau Oberbürgermeisterin,
sehr geehrter Herr Stadtpräsident von Breslau,
sehr geehrte Damen und Herren,
liebe Gäste und Freunde,

ich möchte mich bei unseren Freunden aus Sachsen für die hervorragende Idee einer Ausstellung über die zehn Jahre der Zusammenarbeit zwischen unseren Regionen bedanken.

Ihre Initiative hat uns ermöglicht, die Leistungen von vielen Einrichtungen und lokale Selbstverwaltungen kennenzulernen, die in diesen 10 Jahren Anstrengungen unternommen haben, um gemeinsam grenzüberschreitende Projekte zu realisieren.

Ich denke, dass Ihnen dies sowohl Nutzen gebracht als auch viel Freude bereitet – und die Kontakte nicht nur zwischen den beteiligten Einrichtungen und Gebietskörperschaften, sondern auch zwischen allen Bürgern, den Sachsen und den Niederschlesiern, vertieft hat.

Diese Ausstellung zeigt uns, wie viel wir bereits geleistet haben, um das Lebensniveau in diesem Teil unseres gemeinsamen Europas zu verbessern.

Ich bin fest davon überzeugt, dass sich die Zusammenarbeit künftig immer intensiver entwickeln wird und, wenn wir in 10 Jahren bei uns in Niederschlesien wieder eine solche Ausstellung organisieren werden, es wohl nicht so einfach sein wird, einen ausreichend großen Raum zu finden, um alle weiteren Projekte, die bis dahin realisiert werden, unterbringen zu können.

Ich wünsche Ihnen und mir selbst viele interessante Eindrücke, die uns zur Umsetzung weiterer Projekte inspirieren werden.

Panie Premierze,
Panie i Panowie Ministrowie,
Panie Wojewodo,
Panie Prezydencie Landtagu,
Panie Przewodniczący Sejmiku Województwa Dolnośląskiego,
Szanowna Pani Nadburmistrz Drezna,
Panie Prezydencie Wrocławia,
Szanowni Państwo,
Drodzy Goście i Przyjaciele,

Chciałbym bardzo serdecznie podziękować naszym Przyjaciołom z Saksonii za wspaniały pomysł zorganizowania wystawy obrazującej 10 lat współpracy pomiędzy naszymi regionami.

Inicjatywa Państwa pozwoli nam wszystkim zapoznać się z dorobkiem wielu instytucji, samorządów lokalnych, które w ciągu tych 10 lat podjęły wysiłek wspólnej realizacji projektów transgranicznych.

Myślę, że przyniosło im to zarówno korzyść jak i satysfakcję oraz zacieśniło więzi pomiędzy nie tylko instytucjami i podmiotami samorządowymi ale przede wszystkim obywatelami, mieszkańcami dolnośląsko-saksońskiego pogranicza, Saksończykami i Dolnoślązakami.

Oglądając tę wystawę będziemy mogli zobaczyć jak wiele już udało nam się zrobić aby lepiej żyło się w tej części naszej wspólnej Europy.

Jestem przekonany, że współpraca będzie rozwijać się w przyszłości coraz intensywniej a organizując tego typu wystawę za 10 następnych lat u nas na Dolnym Śląsku trudno będzie nam znaleźć odpowiednio duże miejsce by pomieścić wszystkie kolejne projekty, które w tym czasie zostaną zrealizowane.

Życzę Państwu i sobie ciekawych wrażeń, które zainspirują nas do realizacji kolejnych projektów.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Małgorzata' followed by a stylized flourish.

1 Rafał Jurkowlaniec, Woiwode der Woiwodschaft Niederschlesien

Bildnachweis: Woiwodschaftsamt der Woiwodschaft Niederschlesien

1 Rafał Jurkowlaniec, Wojewoda Województwa Dolnośląskiego

Zdjęcia: Dolnośląski Urząd Wojewódzki

Sehr geehrter Herr Ministerpräsident,
sehr geehrte Mitglieder des Sächsischen Landtages,
sehr geehrter Herr Präsident des Landtages,
sehr geehrte Frau Oberbürgermeisterin,
sehr geehrter Herr Marschall,
sehr geehrte Mitglieder des Sejmik der Woiwodschaft Niederschlesien,
sehr geehrter Herr Präsident,
sehr geehrte Vizemarschälle,
sehr geehrte Damen und Herren,

Das Jahr 2009 war für die Polen ein Jahr wichtiger Jubiläen. Wir haben die zehnjährige Mitgliedschaft Polens in der Nato, den zwanzigsten Jahrestag der ersten demokratischen Wahlen zum Sejm der Republik Polen und fünf Jahre Mitgliedschaft in der Europäischen Union gefeiert.

Das Jahr 2009 nimmt auch im Kalender der Niederschlesier einen besonderen Platz ein. Die erste Dekade seit Beginn der partnerschaftlichen Zusammenarbeit zwischen Sachsen und Niederschlesien geht zu Ende. Für diese beiden Regionen im vereinigten Europa haben sich die Entwicklung der Infrastruktur, die Raumplanung im Grenzraum, die Fragen des Arbeitsmarktes und der Verkehrsverbindungen als wichtige gemeinsame Themen erwiesen.

Während dieser zehnjährigen Partnerschaft ist es uns gelungen, viele Projekte in den Bereichen Kulturaustausch, Sport, Denkmalschutz und Umweltschutz zu realisieren. Vereine und Wirtschaftsakteure aus den verschiedensten Bereichen arbeiten erfolgreich zusammen.

Das Ausmaß der gemeinsamen Aktivitäten, die bereits über die in den unterzeichneten Dokumenten verabredete Zusammenarbeit hinausgehen, sowie die Vielfalt der Initiativen der beiden Regionen illustriert die Ausstellung „10 Jahre Zusammenarbeit Sachsen – Niederschlesien“, deren Besichtigung ich Ihnen wärmstens empfehle. Die Ausstellung zeigt, dass durch diese Projekte Niederschlesier und Sachsen ihre Geschichte und Kultur, die in vielerlei Hinsicht beide Regionen verbinden, besser kennen lernen können.

Den Initiatoren der im Rahmen dieser Ausstellung vorgestellten Projekte und Vorhaben möchte ich für ihre Offenheit und Entschlossenheit bei der Umsetzung ihrer Visionen danken. Bei allen, die sich in ihrem Alltag für die Zusammenarbeit zwischen Sachsen und Niederschlesien einsetzen, möchte ich mich herzlich bedanken und sie zu ihren Erfolgen beglückwünschen.

Rafał Jurkowlaniec

Szanowny Panie Premierze,
Szanowni Członkowie Rządu Saksońskiego,
Szanowny Panie Prezydencie Landtagu,
Szanowna Pani Nadburmistrz,
Szanowny Panie Marszałku,
Szanowny Panie Przewodniczący Sejmiku Województwa Dolnośląskiego,
Szanowny Panie Prezydencie,
Panowie Marszałkowie,
Szanowni Państwo,

Rok 2009 był dla Polaków rokiem ważnych jubileuszy. Świątowaliśmy dziesięciolecie obecności Polski w NATO, dwudziestą rocznicę pierwszych demokratycznych wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, pięciolecie członkostwa w Unii Europejskiej.

Rok 2009 zajmuje także szczególne miejsce w kalendarzu Dolnoślązaków. Mija właśnie dekada od nawiązania współpracy partnerskiej pomiędzy Saksonią i Dolnym Śląskiem. Dla obu regionów zjednoczonej Europy istotne i wspólne okazały się takie sprawy jak rozwój infrastrukturalny, planowanie przestrzenne w obszarze przygranicznym, sprawy rynku pracy czy połączeń komunikacyjnych.

W ciągu dziesięcioletniego partnerstwa udało się zrealizować wiele projektów w dziedzinie wymiany kulturalnej, sportu, ochrony zabytków czy ochrony środowiska. Z powodzeniem współpracują ze sobą różnego typu stowarzyszenia i podmioty gospodarcze.

Wymiar wspólnych działań, które wykroczyły już poza współpracę wynikającą z podpisanych dokumentów oraz różnorodność inicjatyw obu regionów obrazuje wystawa „10 lat współpracy Saksonia – Dolny Śląsk”, do której obejrzenia serdecznie Państwa zachęcam. Ekspozycja pokazuje, iż dzięki tym projektom Dolnoślązacy i Saksończycy mogą lepiej poznać swoją historię i kulturę, która w wielu aspektach łączy przecież te dwa regiony.

Inicjatorom i animatorom przedstawionych w ramach wystawy projektów i przedsięwzięć dziękuję za otwartość oraz determinację w realizowaniu swoich wizji. Wszystkim zaangażowanym na co dzień we współpracę Saksonii i Dolnego Śląska serdecznie dziękuję i gratuluję osiągnięć.

Inhaltsverzeichnis

Zawartość

Projekte

Schkola Ostritz	16
Bilinguale Ausbildung am Augustum–Annen–Gymnasium Görlitz	18
Internationales Hochschulinstitut (IHI) Zittau	20
Neisse University	22
PONTES – Lernen im Dreiländereck	24
Das sächsisch–niederschlesische Modell der grenzüberschreitenden Zusammenarbeit im Bildungsbereich	26
Deutsch–Polnisches Kinderhaus St. Franziskus in Ostritz	28
Frauen bauen Brücken in Europa	30
Lanterna Futuri	32
Vergangenheit verstehen – Zukunft gestalten	34
Görlitzer Kinderakademie	36
MEETINGPOINT MUSIC MESSIAEN	38
Internationales Straßentheaterfestival und TanzArtFestival Görlitz/Zgorzelec	40
Förderverein Kulturstadt Görlitz–Zgorzelec e.V.	42
Pro Archaeologia Saxoniae	44
Touristische Wiedererschließung des Neißetales	46
Gartenkulturpfad »Parks und Gärten beiderseits der Neiße«	48
Internationale Vereinigung für den Jakobsweg Gnesen – Görlitz – Prag e.V.	50
Städtepartnerschaft Dresden – Breslau	52
Grenzüberschreitende Regionalplanung	54

Projekty

Schkola Ostritz	16
Dwujęzyczna nauka w Augustum–Annen–Gymnasium w Görlitz	18
Międzynarodowy Instytut Uniwersytecki w Żytawie	20
Uniwersytet Nysa	22
PONTES – nauka w trójkącie trzech państw	24
Saksońsko–dolnośląski model współpracy transgranicznej w zakresie edukacji	26
Polsko–niemieckie przedszkole/świątlica św. Franciszka w Ostritz	28
Kobiety budują pomosty w Europie	30
Lanterna Futuri	32
Zrozumieć przeszłość – kształtować przyszłość	34
Akademia Dziecięca w Görlitz	36
MEETINGPOINT MUSIC MESSIAEN	38
Międzynarodowy Festiwal Teatrów Ulicznych i TanzArtFestival Görlitz/Zgorzelec	40
Stowarzyszenie Promocji Miasta Kultury Görlitz–Zgorzelec	42
Pro Archaeologia Saxoniae	44
Ponowne zagospodarowanie turystyczne doliny Nisy	46
Szlak kulturowo–ogrodowy »Parki i ogrody po obu stronach Nisy Łużyckiej«	48
Międzynarodowe Stowarzyszenie na rzecz Drogi św. Jakuba Gniezno – Görlitz/Zgorzelec – Praga	50
Partnerstwo miast Drezno – Wrocław	52
Transgraniczne planowanie regionalne	54

Umgebndeland	56
Zusammenarbeit im Brand- und Katastrophenschutz	58
Internationale Feuerwehrrarbeit im Landkreis Bautzen	60
Grenzberschreitende Vernetzung der Umweltbildung	62
Ökologischer Landbau	64
Ökologisch Zusammen Wachsen	66
Niederschlesischer Greif	68
EURO-NEISSE-Tickets	70
Trinationaler Preis »Innovation«	72
Polnisch-Sächsische Wirtschaftsforen	74
Via Regia	76
Kontaktzentrum für Sächsisch-Polnische Wirtschaftskooperation der IHK Dresden	78
Interregionaler Gewerkschaftsrat Elbe-Neiße	80
Projektsteckbrief	
Schkola Ostritz	82
Bilinguale Ausbildung am Augustum-Annen- Gymnasium Görlitz	82
Internationales Hochschulinstitut (IHI) Zittau	82
Neisse University	84
PONTES – Lernen im Dreiländereck	84
Das sächsisch-niederschlesische Modell der grenzüberschreitenden Zusammenarbeit im Bildungsbereich	84
Deutsch-Polnisches Kinderhaus St. Franziskus in Ostritz	86
Frauen bauen Brücken in Europa	86
Lanterna Futuri	86
Vergangenheit verstehen – Zukunft gestalten	88
Görlitzer Kinderakademie	88
MEETINGPOINT MUSIC MESSIAEN	88
Internationales Straßentheaterfestival und TanzArtFestival Görlitz/Zgorzelec	90
Förderverein Kulturstadt Görlitz-Zgorzelec e.V.	90
Pro Archaeologia Saxoniae	90
Touristische Wiedererschließung des Neißetales	92

Kraina domów przystępowych	56
Współpraca w zakresie ochrony przeciwpożarowej oraz przed skutkami katastrof, klęsk żywiołowych i innych poważnych wypadków	58
Międzynarodowa działalność strażacka w powiecie budziszzyńskim	60
Transgraniczna sieć edukacji ekologicznej	62
Rolnictwo ekologiczne	64
Ekologicznie razem rośniemy	66
Dolnośląski Gryf	68
Bilety EURO–NYSA	70
Trójstronna Nagroda »Innowacyjna«	72
Polsko–Saksońskie Forum Gospodarcze	74
Via Regia	76
Saksońsko–Polskie Centrum Kooperacji Gospodarczej Izby Przemysłowo–Handlowej w Dreźnie	78
Międzyregionalna Rada Związkowa Łąba–Nysa	80
Dane o projekcie	
Schkola Ostritz	82
Dwujęzyczna nauka w Augustum–Annen–Gymnasium w Görlitz	82
Międzynarodowy Instytut Uniwersytecki w Żytawie	82
Uniwersytet Nysa	84
PONTES – nauka w trójkącie trzech państw	84
Saksońsko–dolnośląski model współpracy transgranicznej w zakresie edukacji	84
Polsko–niemieckie przedszkole/świątlica św. Franciszka w Ostritz	86
Kobiety budują pomosty w Europie	86
Lanterna Futuri	86
Zrozumieć przeszłość – kształtować przyszłość	88
Akademia Dziecięca w Görlitz	88
MEETINGPOINT MUSIC MESSIAEN	88
Międzynarodowy Festiwal Teatrów Ulicznych i TanzArtFestival Görlitz/Zgorzelec	90
Stowarzyszenie Promocji Miasta Kultury Görlitz–Zgorzelec	90
Pro Archaeologia Saxoniae	90
Ponowne zagospodarowanie turystyczne doliny Nysy	92

Gartenkulturpfad »Parks und Gärten beiderseits der Neiße«	92
Internationale Vereinigung für den Jakobsweg Gnesen – Görlitz – Prag e.V.	92
Städtepartnerschaft Dresden – Breslau	94
Grenzüberschreitende Regionalplanung	94
Umgebndeland	94
Zusammenarbeit im Brand- und Katastrophenschutz	96
Internationale Feuerwehrrarbeit im Landkreis Bautzen	96
Grenzüberschreitende Vernetzung der Umweltbildung	96
Ökologischer Landbau	98
Ökologisch Zusammen Wachsen	98
Niederschlesischer Greif	98
EURO-NEISSE-Tickets	100
Trinationaler Preis »Innovation«	100
Polnisch-Sächsische Wirtschaftsforen	100
Via Regia	102
Kontaktzentrum für Sächsisch-Polnische Wirtschaftskooperation der IHK Dresden	102
Interregionaler Gewerkschaftsrat Elbe-Neiße	104
Impressionen vom Veranstaltungstag 1. Dezember 2009	106

Szlak kulturowo-ogrodowy »Parki i ogrody po obu stronach Nisy Łużyckiej«	92
Międzynarodowe Stowarzyszenie na rzecz Drogi św. Jakuba Gniezno – Görlitz/Zgorzelec – Praga	92
Partnerstwo miast Drezno – Wrocław	94
Transgraniczne planowanie regionalne	94
Kraina domów przystępowych	94
Współpraca w zakresie ochrony przeciwpożarowej oraz przed skutkami katastrof, klęsk żywiołowych i innych poważnych wypadków	96
Międzynarodowa działalność strażacka w powiecie budziszyńskim	96
Transgraniczna sieć edukacji ekologicznej	96
Rolnictwo ekologiczne	98
Ekologicznie razem rośniemy	98
Dolnośląski Gryf	98
Bilety EURO–NYSA	100
Trójstronna Nagroda »Innowacyjna«	100
Polsko–Saksońskie Forum Gospodarcze	100
Via Regia	102
Saksońsko–Polskie Centrum Kooperacji Gospodarczej Izby Przemysłowo–Handlowej w Dreźnie	102
Międzyregionalna Rada Związkowa Łąba–Nysa	104
Impresje z uroczystości w dniu 01. grudnia 2009	106

Schkola Ostritz

Schkola Ostritz

Lernen ist grenzenlos, zweisprachig, sozial und macht Spaß. Eine Vision? Nicht mehr, seit Eltern und Pädagogen im Dreiländereck begannen, Verantwortung zu übernehmen und ein neues Schulkonzept in die Tat umzusetzen. Die neue Schule sollte anders sein: mit der Wirtschaft verbunden und mit den Nachbarn, weltoffen und frei.

Aufgabe

Die selbst gestellte Aufgabe der Gründer war die Entwicklung eines deutsch-polnischen Unterrichtskonzeptes, das ein Vorbild für andere grenzüberschreitende Schulen in ganz Europa sein konnte. Umweltrelevante Themen wie Energie, Wasser, Ernährung, ökologisches Bauen, Wald, Naturerfahrung, Abfalltrennung und -vermeidung, Konsumverhalten und globale Umweltprobleme sollten darin enthalten sein, unter dem Aspekt »Nachbarschaft und Sprache«. Mit einer speziellen Didaktik des sozialen Lernens soll jedes Kind die Chance bekommen, individuell und selbstbestimmt zu lernen von der ersten Klasse bis zum Abitur auch in der Sprache des Nachbarn.

Umsetzung

In Klassenräumen, die an Kinderzimmer erinnern, lernen Kinder wechselweise in Gruppen unterschiedlichen Alters, in offenem oder frontalem Unterricht. Es gibt wenige, aber feste Regeln, die zweisprachig im Lernhaus verankert sind. Ohne Noten gestalten Kinder mit ihren Lernbegleitern und Mitschülern eigenverantwortlich spannende Projekte und Experimente und bekommen Anleitung zu ökologischer Ernährung. Einmal in der Woche treffen sich sächsische und polnische Kinder zum Begegnungstag, wechselweise in Polen und in Deutschland, um gemeinsam zu lernen und zu arbeiten. Sächsisch-niederschlesische Umweltaktionen, beispielsweise die »Aktion Saubere Neiße«, beschäftigen außer die Kinder auch die Bevölkerung der Region und die Presse. Die Schule ist Teil der Energie-ökologischen Modellstadt Ostritz St. Marienthal. Die Schkola Ostritz wurde zweieinhalb Jahre nach ihrer Gründung von den Vereinten Nationen (UN) als »Offizielles Projekt der Dekade für Bildung und Nachhaltigkeit« ausgewählt.

10 Jahre Zusammenarbeit
Sachsen – Niederschlesien
10 lat współpracy
Saksonia – Dolny Śląsk

- 1 Bau der Biberburg
- 2 Gang zum Begegnungstag nach Bogatynia
- 3 Deutsch-Polnischer Waldtag
- 4 Maskottchen der Schkola Ostritz: der Biber
- 5 Mooreichen in der Biberburg

Bildnachweis: Schkola Ostritz

- 1 Budowa bobrowego żeremia
- 2 W drodze na dzień spotkań w Bogatyni
- 3 Polsko-Niemiecki Dzień Lasu
- 4 Maskotka Schkola Ostritz: bóbr
- 5 Dęby czarne w żeremiach

Zdjęcia: Schkola Ostritz

Nauka nie zna granic, jest dwujęzyczna, socjalna i przyjemna. Czyżby to tylko była wizja? Już nie, od kiedy rodzice i pedagodzy w regionie na styku trzech państw przejęli inicjatywę i zaczęli wdrażać nową koncepcję szkoły. Nowa szkoła ma być inna – związana z gospodarką i sąsiadami, otwarta na świat i wolna.

Zadanie

Założyciele sami przed sobą postawili zadanie opracowania polsko-niemieckiej koncepcji zajęć lekcyjnych, która mogłaby być przykładem dla innych transgranicznych szkół w całej Europie. Powinna ona obejmować tematy ważne dla ochrony środowiska, jak na przykład energia, woda, żywność, ekologiczne budownictwo, las, obcowanie z przyrodą, segregacja odpadów oraz unikanie ich powstawania, zachowania konsumenckie oraz globalne problemy ochrony środowiska w aspekcie »sąsiedztwa i języka«. Przy pomocy specjalnej dydaktyki nauki socjalnej, każde dziecko powinno otrzymać szansę indywidualnej i samodzielnej nauki od pierwszej klasy aż do matury, także w języku sąsiada.

Realizacja

W klasach, które przypominają raczej dziecinny pokój, dzieci uczą się na przemian w różnych grupach wiekowych na otwartych lub prowadzonych frontalnie zajęciach lekcyjnych. Reguły są wprawdzie nieliczne, ale stałe. Są one w szkole ustalone dwujęzycznie. Bez ocen dzieci razem z opiekunami i swoimi koleżankami i kolegami przygotowują we własnym zakresie ciekawe projekty i eksperymenty, otrzymują też instruktaż ekologicznego żywienia. Raz w tygodniu przypada dzień spotkań polskich i saksońskich dzieci – naprzemiennie w Polsce i w Niemczech. Ten dzień przeznaczony jest na wspólną naukę i pracę. W saksońsko-dolnośląskie akcje ekologiczne, na przykład »Akcja Czysta Nysa«, angażują się nie tylko dzieci, lecz także mieszkańcy regionu oraz prasa. Szkoła jest częścią modelowego miasta ekologicznej energii Ostritz St. Marienthal. Schkola Ostritz dwa i pół roku po utworzeniu została wyróżniona przez Organizację Narodów Zjednoczonych (ONZ) tytułem »Oficjalny Projekt Dekady dla Zrównoważonego Rozwoju«.

Bilinguale Ausbildung am Augustum-Annem-Gymnasium Görlitz

Dwujęzyczna nauka w Augustum-Annem-Gymnasium w Görlitz

Am Augustum-Annem-Gymnasium lernen im Rahmen eines zweisprachigen Bildungsganges sächsische und niederschlesische Schüler gemeinsam. Das ist einzigartig in Deutschland. Als zweite Fremdsprache neben Englisch kommt ab der Klassenstufe 5 Polnisch hinzu. Von der 7. bis zur 12. Klasse erwerben die Jugendlichen gemeinsam das Abitur.

Aufgabe

Die bilinguale Ausbildung fördert nicht nur die sprachliche Begabung, sondern auch die Entwicklung sozialer und interkultureller Kompetenz. Sie gestaltet die engen Beziehungen zwischen der Woiwodschaft Niederschlesien und dem Freistaat Sachsen in besonderer Weise mit.

Die jungen Leute lernen die Geschichte, Kultur und Lebensweise des Partnerlandes näher kennen. Durch gemeinsame Freizeiterlebnisse verschwinden Vorbehalte. Fremde werden zu Freunden. Die angestrebte hohe sprachliche Bildung sichert den Absolventen besonders gute berufliche Chancen in der Grenzregion. So trägt der Bildungsgang dazu bei, die Abwanderung qualifizierter junger Menschen zu reduzieren.

Umsetzung

Die Schüler beider Länder erlernen die jeweilige Partnersprache in der 5. und 6. Klassenstufe getrennt in ihren Heimatländern. Die 7. Klasse führt sie dann im Lernkollektiv am Augustum-Annem-Gymnasium Görlitz zusammen. Ab jetzt steht Geografie als bilinguales Sachfach auf dem Stundenplan. Später kommt Biologie in zweisprachigen Modulen noch hinzu.

Zahlreiche unterrichtsbegleitende Projekte intensivieren den Austausch und lassen viele neue Freundschaften wachsen. Dazu gehören ein gemeinsamer Aufenthalt im Schullandheim, viele Exkursionen diesseits und jenseits der Grenze sowie Schüler-Praktika in Betrieben des jeweiligen Nachbarlandes.

Eine große Bedeutung in der Entwicklung des bilingualen Profils hat die Teilnahme der Lehrer und der Schüler des Augustum-Annem-Gymnasiums an den Interreg III A-Projekten der Sächsischen Bildungsagentur in den Jahren 2004-2008. Zu diesen gehören:

- Geschichte verstehen – Zukunft gestalten.
- Lehrernetzwerk in der Neißeregion
- Lernstationen Polnisch – bilinguale Module
- Schülerkulturagenturen

10 Jahre Zusammenarbeit
Sachsen – Niederschlesien
10 lat współpracy
Saksonia – Dolny Śląsk

10

- 1 Begrüßung der polnischen Schülerinnen und Schüler durch ihre zukünftigen deutschen Mitschüler
- 2 Gemeinsame Exkursionen festigen die Beziehungen zwischen deutschen und polnischen Schülern
- 3 Die intensiv genutzte Schülerbibliothek hält deutsche und polnische Literatur zur Ergänzung des Unterrichtes bereit
- 4 Den Fachunterricht bereichern zahlreiche Exkursionen, beispielsweise ins Riesengebirge
- 5 Das Augustum-Annem-Gymnasium, Haus Annenschule, im Zentrum von Görlitz

Bildnachweis: Augustum-Annem-Gymnasium

- 1 Powitanie polskich uczniów przez koleżanki i kolegów z ich przyszłej klasy
- 2 Wspólne wycieczki umacniają kontakty pomiędzy polskimi i niemieckimi uczniami
- 3 Intensywnie wykorzystywane biblioteka szkolna dysponuje niemiecką i polską literaturą uzupełniającą
- 4 Nauczanie przedmiotowe wzbogacone jest o liczne wycieczki edukacyjne, np. w Karkonosze
- 5 Augustum-Annem-Gymnasium, budynek Anne w centrum Görlitz

Zdjęcia: Augustum-Annem-Gymnasium

Do Augustum-Annem-Gymnasium w ramach dwujęzycznego profilu kształcenia wspólnie uczęszczają uczniowie saksońscy i polscy. Jest to rozwiązanie wyjątkowe w skali całych Niemiec. Od klasy piątej, oprócz angielskiego, jako drugi język obcy dochodzi język polski. Od klasy 7 do 12 młodzież wspólnie przygotowuje się do matury.

Zadanie

Dwujęzyczna nauka pozwala rozwijać nie tylko uzdolnienia językowe, ale także kompetencje społeczne i interkulturowe. W szczególny sposób współkształtuje ona ściśle stosunki między Województwem Dolnośląskim i Wolnym Krajem Związkowym Saksonią.

Młodzież uczy się historii, kultury i stylu życia w partnerskim kraju. Dzięki wspólnemu spędzaniu wolnego czasu zanikają wzajemne uprzedzenia. Obcy stają się przyjaciółmi.

Za cel postawiono sobie wysoki poziom kształcenia językowego, co ma zapewnić absolwentom na pograniczu szczególnie dobre szanse zawodowe. W ten sposób placówka ta przyczynia się do przeciwdziałania odchodzeniu z regionu wykwalifikowanych młodych ludzi.

Realizacja

Uczniowie z obu krajów w klasach 5 i 6 uczą się oddzielnie w swoich krajach języka partnera. Od klasy 7 Augustum-Annem-Gymnasium w Görlitz grupy te tworzą już wspólną klasę. W planie lekcji pojawia się geografia jako przedmiot bilingwalny. Później dochodzi nauczanie biologii w modułach bilingwalnych.

Liczne towarzyszące nauce projekty intensyfikują wymianę i umożliwiają powstanie wielu nowych przyjaźni. Ponadto organizowane są wspólne pobyty w schroniskach szkolnych, wycieczki po obydwu stronach granicy oraz praktyki uczniowskie w zakładach sąsiedniego kraju.

Duże znaczenie w procesie rozwoju profilu bilingwalnego ma udział nauczycieli i uczniów Augustum-Annem-Gymnasium w projektach Saksońskiej Agencji Oświatowej Interreg III A Unii Europejskiej w latach 2004-2008, takich jak:

- Zrozumieć historię – kształtować przyszłość
- Sieć nauczycieli w Euroregionie Nysa
- Lernstationen Polnisch – bilinguale Module
- Uczniowskie agencje kulturalne

Internationales Hochschulinstitut (IHI) Zittau

Międzynarodowy Instytut Uniwersytecki w Żytawie

Es ging um ein Experiment. Fünf Hochschulen aus drei benachbarten Ländern gründeten 1993, noch unter dem euphorisierenden Eindruck der politischen Wende in Mitteleuropa, ein neues universitäres Modell in Ostsachsen, um den Herausforderungen der Zukunft zu begegnen. Eine Wirtschaftshochschule in Wrocław, ein Polytechnikum in Gliwice, eine technische Uni im tschechischen Liberec und zwei sächsische Hochschulen legten die Grundlage für das Internationale Hochschulinstitut (IHI) Zittau.

Aufgabe

Entstehen sollte die kleinste staatliche universitäre Einrichtung Sachsens, von der aus in der Euroregion Neisse interdisziplinär, interkulturell und international gelehrt und gelernt wird. Im Ergebnis sollen gut ausgebildete Fachleute für das sich entwickelnde Mittel- und Osteuropa zur Verfügung stehen. Das IHI konzentriert sich auf die Themen Wirtschaft, Gesellschaft und Umwelt, mit einer starken Ausrichtung auf das mitteleuropäische Umfeld bei den östlichen Nachbarn wie Niederschlesien. Es hat sich von Anfang an als reine Graduierteneinrichtung etabliert, welche die 2. und 3. Studienphase strukturiert und in kleinen, selbst organisierten, praxisorientierten Teams durchführt. Bereits nach zehn Jahren des neuen Hochschulbetriebs war offensichtlich: Das Experiment ist gelungen. Mehr als die Hälfte der IHI-Studierenden kommt aus Polen, Tschechien und anderen mittel- oder osteuropäischen Staaten, Mehrsprachigkeit ist Alltag in Seminaren und auf Feten, ein kleines »Modelleuropa« ist entstanden.

Umsetzung

Heute bietet das Internationale Hochschulinstitut (IHI) zirka 200 Studierenden nach ihrem Bachelor- oder Diplomabschluss Masterstudiengänge, Promotion und Habilitation an. Zur Wahl stehen die Fächer Biotechnologie und Angewandte Ökologie, Business Ethics und CSR (Corporate Social Responsibility)-Management, Internationales Management, Projektmanagement und Engineering. Parallel zur wissenschaftlichen Bildung werden die Sprachen Polnisch und Tschechisch vermittelt, die Lehrsprache ist Deutsch. Markenzeichen dieser Hochschule ist der besonders praxisnahe Bezug und eine außerordentlich intensive, freundschaftliche Arbeitsatmosphäre. Absolventen geben dem IHI Bestnoten und verbinden ihre hochqualifizierte Tätigkeit in länderübergreifenden Netzwerken.

10 Jahre Zusammenarbeit
Sachsen – Niederschlesien
10 lat współpracy
Saksonia – Dolny Śląsk

- 1 Der kleine Campus bietet Platz für konzentriertes Studieren
- 2 Familiär und kompetent: Das IHI-Dozententeam
- 3 Kleine, selbständige Arbeitsgruppen sind IHI-typisch
- 4 Anonymität ist hier ein Fremdwort: Enger Kontakt zu den Dozenten ist IHI-Markenzeichen
- 5 Ein etwas anderer Campus: Das IHI ist in einem Zittauer Barockhaus untergebracht
- 6 Ein etwas anderer Campus: Das IHI ist in einem Zittauer Barockhaus untergebracht.

Bildnachweis: Internationales Hochschulinstitut (IHI) Zittau/Werbeagentur Zimmermann & Hönel, www.zh2.de

- 1 Mały campus zapewnia warunki do pełnego skoncentrowania się na studiowaniu
- 2 Rodzinna atmosfera i kompetencje: zespół wykładowców IHI
- 3 Małe, samodzielne zespoły są dla IHI typowe
- 4 Anonimowość jest tu wyrazem obcym: ścisły kontakt z wykładowcami to marka IHI
- 5 Nieco inny campus: IHI mieści się w żytawskiej budowlu barokowej
- 6 Nieco inny campus: IHI mieści się w żytawskiej budowlu barokowej

Zdjęcia: Internationales Hochschulinstitut (IHI) Zittau/Werbeagentur Zimmermann & Hönel, www.zh2.de

Miał to być eksperyment. Pięć uczelni wyższych z trzech sąsiednich krajów, będąc jeszcze pod euforycznym wrażeniem politycznego przełomu w Europie Środkowej, utworzyło w 1993 r. nowy model uniwersytetu w Saksonii Wschodniej, by w ten sposób wyjść naprzeciw wyzwaniom przyszłości. Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu, Politechnika Śląska w Gliwicach, Uniwersytet Techniczny w czeskim Libercu oraz dwie saksońskie uczelnie wyższe położyły podwaliny pod Międzynarodowy Instytut Uniwersytecki w Żywiec (IHI).

Zadanie

Miała powstać najmniejsza w Saksonii, państwowa placówka o charakterze uniwersyteckim, będąca dla Euroregionu Nysa ośrodkiem nauki interdyscyplinarnej i międzynarodowej. Docelowo miała ona zapewnić rozwijającej się Europie Środkowej i Wschodniej dobrze wykształconych specjalistów. IHI koncentruje się na gospodarce, społeczeństwie i ekologii z silną orientacją na środowisko wschodnioeuropejskie u wschodnich sąsiadów, na przykład na Dolnym Śląsku. Od samego początku stała się ona placówką czysto podyplomową, obejmująca drugą i trzecią fazę studiów, którą realizuje w małych, samoorganizujących się i zorientowanych na praktykę zespołach. Już po dziesięciu latach pracy nowej uczelni stało się jasne, że eksperyment się udał. Ponad połowa studiujących na IHI pochodzi z Polski, Czech lub innych państw Europy Środkowej i Wschodniej. Wielojęzyczność jest na porządku dziennym podczas seminariów i imprez – powstała mała »modelowa Europa«.

Realizacja

Obecnie Międzynarodowy Instytut Uniwersytecki w (IHI) oferuje około 200 studentom po licencji lub dyplomie studia typu master (uzupełniające magisterskie), studia doktoranckie lub habilitację. Wybierać można spośród takich kierunków jak biotechnologia i ekologia stosowana, etyka biznesu i CRS (corporate social responsibility) – management, zarządzanie międzynarodowe, zarządzanie projektami i inżynieria. Pracy naukowej towarzyszy zawsze nauka języka polskiego i czeskiego. Zajęcia prowadzone są w języku niemieckim. Specyfika tej uczelni polega na wyjątkowej bliskości do praktyki oraz niespotykanej intensywnej, przyjacielskiej atmosferze pracy. Absolwenci oceniają IHI bardzo pozytywnie i łączą swoją wysoko kwalifikowaną pracę w multilateralnych sieciach.

Neisse University

Uniwersytet Nysa

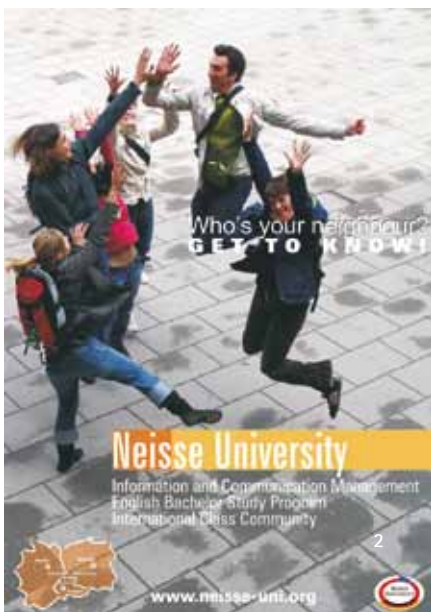

Im Jahr 1999 hatten sich europäische Hochschulen vorgenommen, dem Integrationsgedanken Taten folgen zu lassen. Auf Initiative der Hochschule Zittau/Görlitz wurde schon ein Jahr später gemeinsam mit der Technischen Universität Wrocław und der Technischen Universität Liberec das internationale Netzwerk »Neisse University« gegründet.

Damit gibt es auch für Studierende der drei Nachbarländer eine neue Chance, europäische Annäherung konkret zu erleben.

Aufgabe

Beschlossen war die Schaffung eines gemeinsamen europäischen Hochschulraumes entsprechend der Erklärung von Bologna. Die beteiligten Einrichtungen sollten obligatorische Studienkomponenten für einen besonderen Studiengang bereitstellen, der die Studiengebiete Informatik, Wirtschaftswissenschaft und Kommunikationspsychologie innerhalb einer interkulturellen Ausbildung verbindet. Damit die Charakteristika der Länder direkt und authentisch erfahren und das Gleichheitsprinzip berücksichtigt werden konnten, sollte das Studium rotierend jeweils ein Jahr an den drei Hochschulen stattfinden. Ziel dieser innovativen Bildungsform ist die Ausbildung praxisorientierter Fachleute für den Einsatz in Querschnittsbereichen von Wirtschaft, Medien und öffentlichen Verwaltungen.

Umsetzung

Die Neisse University ist als trinationales Netzwerk entwickelt. Sie verbindet die Vorteile einer virtuellen Hochschule mit der Möglichkeit, direkt vor Ort die jeweiligen Stärken der einzelnen Hochschulen nutzen zu können. Das gilt sowohl für das wissenschaftliche Potenzial der Mitarbeiter als auch für die gerätetechnisch-laborative Ausstattung der Einrichtungen. Das Projekt hat spürbar zur Vertiefung der Zusammenarbeit in der Euroregion Neisse, besonders zwischen Niederschlesien, Sachsen und Nordböhmen beigetragen. Bisher haben 133 Absolventen, darunter 66 weibliche und 67 männliche Absolventen, aller drei Länder erfolgreich als »Bachelor of Science« abgeschlossen. Begehrtes Plus ist die multikulturelle Sozialkompetenz, die den Studierenden durch Kenntnisse der Nachbarsprachen, der Landeskultur und -geschichte gegeben ist.

10 Jahre Zusammenarbeit
Sachsen – Niederschlesien
10 lat współpracy
Saksonia – Dolny Śląsk

3

4

- 1 Bibliothek
- 3 Studentin
- 2 Poster: Studiengang »Informations - und Kommunikationsmanagement«
- 4 Mensa und Bibliothek Görlitz
- 5 Logo der Neisse University

Bildnachweis: H. Immel, Potsdam (1, 3),
Studenten Neisse University (2),
HS- H. Trillenberg, Zittau (4)

- 1 Biblioteka
- 2 Poster: Wydział Zarządzania Informacją i Komunikacją
- 3 Studentka
- 4 Stołówka studencka i biblioteka w Görlitz
- 5 Logo Neisse University

Zdjęcia: H. Immel, Potsdam (1, 3),
Studenten Neisse University (2),
HS- H. Trillenberg, Zittau (4)

5

W roku 1999 europejskie szkoły wyższe postawiły sobie zadanie wprowadzenia w życie idei integracji. Już rok później z inicjatywy Wyższej Szkoły Zittau/Görlitz wspólnie z Politechniką Wrocławską i Uniwersytetem Technicznym w Libercu utworzona została międzynarodowa sieć »Neisse University«.

Studentom z trzech sąsiadujących ze sobą krajów stwarza ona nową szansę praktycznego i czynnego uczestnictwa w zbliżeniu europejskim.

Zadanie

Postanowiono stworzyć wspólną europejską przestrzeń akademicką odpowiadającą Deklaracji Bolońskiej. Uczelnie uczestniczące w tym projekcie miały udostępnić obligatoryjne programy studiów dla specjalnego kierunku, który łączyłby takie przedmioty jak informatyka, ekonomia i psychologia komunikacji w ramach interkulturowego kształcenia. Celem umożliwienia bezpośredniego i autentycznego poznania specyfiki krajów oraz uwzględnienia zasady równości, studia miały się odbywać w systemie rotacyjnym – po jednym roku w każdej z tych trzech uczelni. Celem tej innowacyjnej formy studiów jest wykształcenie specjalistów o bogatym doświadczeniu praktycznym, którzy w perspektywie byłiby zatrudnieni w przekrojowych obszarach gospodarki, mediów i administracji publicznej.

Realizacja

Neisse University pomyślany jest jako sieć trójnarodowa. Łączy on w sobie zalety uczelni wirtualnej z możliwością wykorzystania bezpośrednio na miejscu zaplecza poszczególnych szkół wyższych. Dotyczy to zarówno potencjału naukowego pracowników, jak i wyposażenia techniczno-laboratoryjnego tych placówek. Projekt przyczynił się znacznie do pogłębienia współpracy w Euroregionie Nysa, szczególnie między Dolnym Śląskiem, Saksonią i Północnymi Czechami. Dotychczas studia ukończyło 133 absolwentów, 66 kobiet i 67 mężczyzn z wszystkich trzech krajów, uzyskując tytuł »Bachelor of Science«. Bardzo cenią oni sobie dodatkowe korzyści płynące ze zdobycia multikulturowych kompetencji społecznych, dzięki poznaniu języka sąsiadów, kultury i historii ich krajów.

PONTES – Lernen im Dreiländereck

PONTES – nauka w trójkącie trzech państw

Lernende Region – ein anspruchsvoller Name! Achtzig verschiedene wurden davon in Deutschland aufgebaut, und eine davon ist PONTES im deutsch-polnisch-tschechischen Dreiländereck. Vom Bundesministerium für Bildung und Forschung initiiert, hat sich PONTES zu einem anerkannten Markenzeichen für lebenslanges Lernen etabliert. Vielfältige Akteure aller Bildungsbe-
reiche und Politikfelder in Sachsen entwickeln zusammen mit den niederschlesischen Nachbarn entsprechende Angebote in der Region.

Aufgabe

Die Euroregion Neisse-Nisa-Nysa soll ein innovativer grenzüberschreitender Bildungsstandort werden, in dem die hier beheimateten Menschen neue Perspektiven finden. Dafür verbünden sich Vertreter von Kindertageseinrichtungen, Schulen, Aus- und Weiterbildungsstätten und Hochschulen mit Experten aus Wirtschaft, Politik, Verwaltung und Kultur. Gemeinsames Ziel ist die Entwicklung von Kompetenzen, die in Grenzgebieten unerlässlich sind: nachbarschaftlicher Umgang, interkulturelles Wissen und das Bewusstsein, zu einem einzigartigen Lernort zu gehören. Wo sächsische und sorbische, niederschlesische und böhmische Menschen zusammen kommen, gibt es viele Gemeinsamkeiten, die es zu nutzen gilt, um Fachkräftemangel, Abwanderungstendenzen vor allem junger Frauen und Arbeitslosigkeit wirkungsvoll entgegenzuwirken.

Umsetzung

Netzwerke brauchen eine Anlaufstelle. Für die Lernende (Euro-) Region Neisse-Nisa-Nysa ist es die PONTES-Agentur mit Sitz im Internationalen Begegnungszentrum St. Marienthal. Hier laufen die organisatorischen Fäden zusammen. Mit neuen Formen des Bildungsmarketings wie beispielsweise mit dem trinationalen Bildungsportal www.bildungsmarkt-neisse.de, Lernfesten und Bildungs- Aktionstagen entwickeln die Mitarbeiter eine Bildungsregion, die für alle Interessierten transparent und einladend gestaltet ist. Das erreichen sie, indem Kompetenzen und Ressourcen aller Partner gebündelt werden und in gemeinsame Projekte zur Förderung lebenslangen Lernens einfließen. PONTES geht auch auf Reisen: durch seine aktive Beteiligung an bundesweiten und internationalen Fachveranstaltungen und Messen hat sich PONTES eine überregionale Ausstrahlung erworben.

10 Jahre Zusammenarbeit
Sachsen – Niederschlesien
10 lat współpracy
Saksonia – Dolny Śląsk

- 1 Spielend lernen – Grenzen überwinden mit dem Lernspiel »Schatzsuche«
- 2 Die Euroregion als gemeinsamen Lernort entdecken – auf dem Euroregionalen »LernFEST im Dreieck«
- 3 Zum Lernen motivieren – mit dem Euroregionalen Bildungsportal www.bildungsmarkt-neisse.de
- 4 Euroregionales PONTES-LernFEST 2008 »GENIALES – entdecken, staunen, probieren«

Bildnachweis: PONTES-Agentur

- 1 Nauka przez zabawę – pokonywanie granic z grą edukacyjną »Poszukiwanie skarbów«
- 2 Odkrywanie Euroregionu jako miejsca wspólnej nauki w ramach Euroregionalnego Festynu Edukacyjnego w rejonie »Trójkąta«
- 3 Motywacja do nauki – wraz z euroregionalnym portalem edukacyjnym www.bildungsmarkt-neisse.de
- 4 Euroregionalny Festyn Edukacyjny PONTES 2008 »GENIALNE – odkrywanie, zdumienie, wypróbowanie«

Zdjęcia: PONTES-Agentur

Uczący się region – cóż za ambitna nazwa! W Niemczech stworzono osiemdziesiąt takich sieci. PONTES to jedna z nich usytuowana w trójkącie trzech państw Polski – Niemiec – Czech. Wspierana przez Federalne Ministerstwo Edukacji i Badań sieć PONTES stała się renomowaną marką dla ustawicznego kształcenia – nauki przez całe życie. Liczne podmioty z wszystkich dziedzin oświaty i polityki w Saksonii pracują wspólnie z dolnośląskimi sąsiadami nad opracowaniem odpowiednich ofert dla regionu.

Zadanie

Euroregion Neisse-Nisa-Nysa ma stać się innowacyjnym transgranicznym ośrodkiem edukacji, w którym zamieszkująca społeczność znajdzie nowe perspektywy. Właśnie w tym celu przedstawiciele placówek przedszkolnych, szkół, ośrodków kształcenia i doskonalenia zawodowego oraz wyższych uczelni zawierają sojusz z ekspertami ze świata gospodarki, polityki, administracji i kultury. Celem jest rozwój takich kompetencji, które na pograniczu są wręcz nieodzowne, a są to: stosunki dobrosąsiedzkie, wiedza interkulturowa i świadomość przynależności do wyjątkowego miejsca edukacji. Tam, gdzie spotykają się Saksończycy, Serbołużyczanie, Dolnoślązacy i Czesi, tam odnaleźć można wiele wspólnego. I to właśnie należy wykorzystać, by móc skutecznie przeciwdziałać niedoborowi wykwalifikowanej siły roboczej, tendencjom migracyjnym zwłaszcza wśród młodych kobiet oraz bezrobociu.

Realizacja

Sieci potrzebują centrali. Dla uczących się z Euro(regionu) Neisse-Nisa-Nysa jest nią Agencja PONTES z siedzibą w Międzynarodowym Centrum Spotkań St. Marienthal. Tu zbiegają się nici organizacyjne. Dzięki nowym formom marketingu edukacyjnego, jak np. trójnarodowemu portalowi edukacyjnemu www.bildungsmarkt-neisse.de, festynom edukacyjnym i dniom promocji edukacyjnej, pracownicy opracowują system kształcenia, który jest przejrzysty dla wszystkich zainteresowanych i zachęca do udziału w projekcie. Cel ten osiągną przez zogniskowanie kompetencji i zasobów wszystkich partnerów oraz wykorzystanie ich we wspólnych projektach na rzecz wspierania ustawicznego kształcenia. PONTES także podróżuje – czynnie uczestniczy w federalnych i międzynarodowych spotkaniach, konferencjach i targach zyskując przy tym znaczenie w skali ponadregionalnej.

Das sächsisch-niederschlesische Modell der grenzüberschreitenden Zusammenarbeit im Bildungsbereich

Saksońsko- dolnośląski model współpracy transgranicznej w zakresie edukacji

Die deutsch-polnischen Beziehungen, besonders in den Jahren 1933 bis 1949, sind immer noch ein Thema von hoher Brisanz. Vertreibung, Umsiedlung, Zwangsmigration von Polen und Deutschen waren in der Volksrepublik Polen und in der DDR tabu. In dem Maße, wie Zeitzeugen rar werden, ist es wichtig, Wissen über diese Zeit zu publizieren. Ein polnisch-deutsches Historikerteam hat daran gearbeitet.

Aufgabe

Der Titel einer Publikation benannte das gewünschte Ergebnis: Für die Erarbeitung eines deutsch-polnischen Lehrbuchs und weiterer Publikationen waren Pädagogen, Historiker aus Polen und Deutschland zur Zusammenarbeit aufgerufen worden. Im Rahmen eines weiteren Projekts war geplant, Schülern im Grenzgebiet bei der Gründung eigener Firmen für Projekt- und Kulturmanagement behilflich zu sein.

Unter Federführung der Sächsischen Bildungsagentur konnten in den Jahren 2003–2008 acht sächsisch-niederschlesische Projekte realisiert werden, die den Jugendlichen dabei helfen, sich den Herausforderungen eines zusammenwachsenden »Europas der Regionen« besser stellen zu können. Die Teilnehmer sollten ihre Grenzregion besser kennenlernen, die Heimat als interessant und attraktiv wahrnehmen können.

Umsetzung

Die Publikation »Geschichte verstehen – Zukunft gestalten. Ausgewählte Aspekte der deutsch-polnischen Beziehungen in den Jahren 1933–1949« erschien als ergänzendes Lehrmaterial für das Fach Geschichte in polnischer und deutscher Sprache. Zu dem Band wurde eine DVD mit dem Dokumentarfilm »Zeitzeugengespräche« erarbeitet. Die beteiligten Pädagogen dieses Projektes gaben dazu einen didaktischen Begleitband heraus.

Lehrer des Augustum-Annen-Gymnasiums in Görlitz beteiligten sich an der Entstehung eines Lehrwerks für den bilingualen Unterricht in den Fächern Geografie und Biologie. Unter dem Titel »Deutsch und Polnisch. Bitte sehr!« sind 500 Exemplare dieser Publikation erschienen. Im Projekt »Schülerfirmen« organisierten sie mit ihren Firmen das 1. Deutsch-Polnische Jugendkulturfestival mit Auftritten und Workshops in den Bereichen Theater/Pantomime, Tanz, Film und Musik im April 2008 in Görlitz/Zgorzelec. Ihre Arbeit dokumentierten sie in einer eigenen Publikation mit DVD.

10 Jahre Zusammenarbeit
Sachsen – Niederschlesien
10 lat współpracy
Saksonia – Dolny Śląsk

4

5

- 1 Deutsch-Polnisches JugendKulturFestival BOOMfest 25. April 2008 Görlitz-Zgorzelec
- 2 Deutsch-Polnisches JugendKulturFestival BOOMfest 25. April 2008 Görlitz-Zgorzelec
- 3 »Geschichte verstehen – Zukunft gestalten« Deutsch-polnischer Workshop mit Zeitzeugen in Wiesa bei Görlitz Juni 2007
- 4 Deutsch-Polnisches JugendKulturFestival BOOMfest 25. April 2008 Görlitz-Zgorzelec
- 5 Deutsch-Polnisches JugendKulturFestival BOOMfest 25. April 2008 Görlitz-Zgorzelec

Bildnachweis: Paweł Sosnowski (1, 2, 4, 5),
Ute Richter (3)

- 1 Niemiecko-Polski Festiwal Kultury Młodzieżowej BOOMfest 25. Kwiecień 2008 – Görlitz-Zgorzelec
- 2 Niemiecko-Polski Festiwal Kultury Młodzieżowej BOOMfest 25. Kwiecień 2008 – Görlitz-Zgorzelec
- 3 »Zrozumieć historię – kształtować przyszłość« Niemiecko-polskie warsztaty ze świadkami historii w Wiesa koło Görlitz Czerwiec 2007
- 4 Niemiecko-Polski Festiwal Kultury Młodzieżowej BOOMfest 25. Kwiecień 2008 – Görlitz-Zgorzelec
- 5 Niemiecko-Polski Festiwal Kultury Młodzieżowej BOOMfest 25. Kwiecień 2008 – Görlitz-Zgorzelec

Zdjęcia: Paweł Sosnowski (1, 2, 4, 5),
Ute Richter (3)

Stosunki polsko-niemieckie, zwłaszcza w okresie od 1933 do 1949 r., pozostają nadal palącym tematem. Wypędzenia, przesiedlenia, przymusowa emigracja z Polski do Niemiec były w PRL i NRD tematami tabu. Teraz, gdy świadków tamtych czasów z natury rzeczy jest coraz mniej, ważne jest publikowanie wiedzy o ówczesnych wydarzeniach. Pracuje nad tym polsko-niemiecki zespół historyków.

Zadanie

Tytuł jednej z publikacji wskazał pożądany wynik: w celu opracowania polsko-niemieckiego podręcznika oraz innych publikacji do współpracy zaproszeni zostali pedagodzy i historycy z Polski i Niemiec. W ramach innego projektu zaplanowano pomoc uczniom przy zakładaniu firmy zajmującej się zarządzaniem projektami i kulturą.

Saksońska Agencja Oświatowa (Sächsische Bildungsagentur) jako partner wiodący uczestniczyła w latach 2003–2008 w realizacji ośmiu dolnośląsko-saksońskich projektów, pomagających młodzieży lepiej przysposobić się do pokonywania wyzwań związanych z procesem integracji »Europy regionów«. Uczestnicy mieli lepiej poznać pogranicze, nauczyć się dostrzegać w swoich rodzinnych stronach to, co ciekawe i piękne.

Realizacja

Publikacja »Zrozumieć historię – kształtować przyszłość. Wybrane aspekty stosunków polsko-niemieckich w latach 1933–1949« (»Geschichte verstehen – Zukunft gestalten. Ausgewählte Aspekte der deutsch-polnischen Beziehungen in den Jahren 1933–1949«) ukazała się w języku polskim i niemieckim jako materiały uzupełniające do nauki historii. Do podręcznika opracowano płytę DVD z filmem dokumentalnym »Rozmowy ze świadkami historii« (»Zeitzeugengespräche«). Uczestniczący w projekcie pedagodzy wydali tom materiałów dydaktycznych do podręcznika.

Nauczyciele gimnazjum Augustum-Annen-Gymnasium w Görlitz brali udział w pracach nad podręcznikiem do nauki geografii i biologii w profilu bilingwalnym. Pod tytułem »Po niemiecku i po polsku. Bardzo proszę!« (»Deutsch und Polnisch. Bitte sehr!«) ukazało się 500 egzemplarzy tej publikacji. W ramach projektu »Firma uczniowska« (»Schüleragentur«) w kwietniu 2008 r. w Zgorzelcu/Görlitz uczniowie i ich firmy zorganizowali I Polsko-Niemiecki Festiwal Kultury Młodzieżowej, podczas którego odbywały się występy i spotkania warsztatowe, poświęcone tematyce teatru pantomimy, tańca, filmu i muzyki. Wyniki swojej pracy udokumentowali we własnej publikacji i na dołączonej do niej płycie DVD.

Deutsch-Polnisches Kinderhaus St. Franziskus in Ostritz

Polsko-niemieckie przedszkole/świątlica św. Franciszka w Ostritz

Wer das Kinderhaus St. Franziskus besucht, erlebt 62 Kinder im Alter von 1 bis 11 Jahren in Polnisch und Deutsch singen, erzählen, lachen. Seit 1998 ist die Einrichtung mit der Grundschule im benachbarten polnischen Działoszyn vernetzt. Im neuen Kinderhaus wachsen sächsische und niederschlesische Kinder zusammen auf.

Aufgabe

St. Franziskus macht Integration zum Kinderspiel. Von Anfang an erleben die Kinder einen gemeinsamen Tagesablauf mit ihren sächsischen bzw. niederschlesischen Nachbarn. Schon im Vorschulalter entstehen Freundschaften, die keine Grenzen kennen.

Die Kinder erlernen spielerisch die Sprache ihrer Nachbarn. Unterstützt werden sie dabei durch sächsische und niederschlesische Muttersprachler. Das internationale Team entwickelt mit viel Engagement altersgruppengerechte Arbeits- und Spielmaterialien. Zum Beispiel hilft ein zweisprachiges Bilder-Wörterbuch den Kindern beim Lernen der Vokabeln.

Umsetzung

Täglich kommen sächsische und niederschlesische Kinder im Kinderhaus zusammen. Hier spielen Krippen- und Kindergartenkinder in altersgemischten Gruppen zusammen. Jede Woche gibt es für die Vorschulkinder einen Begegnungstag mit der Grundschule in Działoszyn – immer im Wechsel im sächsischen Kinderhaus und der niederschlesischen Schule. Sie spielen gemeinsam, singen und tanzen. Die Sprache des Nachbarn lernt sich so fast nebenbei. Seine Kultur, Bräuche und Feste werden für alle zum Erlebnis, das Spaß macht und Toleranz schafft.

Von diesem grenzüberschreitenden Projekt profitieren nicht nur die Kinder, sondern ihre ganzen Familien. Bei sächsisch-niederschlesischen Elternnachmittagen lernen sie sich näher kennen und treffen sich regelmäßig mit »Kind und Kegel« zu Ausflügen und zum Feste feiern.

10 Jahre Zusammenarbeit
Sachsen – Niederschlesien
10 lat współpracy
Saksonia – Dolny Śląsk

- 1 Frühlingsfest
- 2 Deutsch-Polnisches Zuckertütenfest
- 3 Ausflug mit unseren Eltern ins Riesengebirge
- 4 Kinder gestalten Kisten für selbstgebackene Plätzchen
- 5 Nikolaus in Polen
- 6 Wir gestalten unsere Länder – in der Mitte fließt die Neiße

Bildnachweis: Deutsch-Polnisches Kinderhaus St. Franziskus

- 1 Marzanna
- 2 Niemiecko-polskie święto zakończenia przedszkola
- 3 Wycieczka z rodzicami w Karkonosze
- 4 Dzieci przygotowują skrzyneczki na upieczone przez siebie ciasteczka
- 5 Święty Mikołaj w Polsce
- 6 Budujemy nasze kraje – po środku płynie Nysa

Zdjęcia: Deutsch-Polnisches Kinderhaus St. Franziskus

Kto odwiedzi Kinderhaus St. Franziskus, ten zobaczy, jak 62 dzieci w wieku od 1 roku do 11 lat śpiewa, opowiada i śmieje się – po polsku i po niemiecku. Od 1998 r. placówka ta tworzy sieć ze szkołą podstawową z sąsiedniego Działoszyna. W nowym przedszkolu/światlicy wspólnie dorastają dzieci saksońskie i dolnośląskie.

Zadanie

Przedszkole/światlica St. Franziskus czyni z integracji dziecięcą zabawę. Dzieci od samego początku wspólnie spędzają czas ze swoimi saksońskimi względnie dolnośląskimi sąsiadami. Już w wieku przedszkolnym związują się przyjaźnie nie znające granic.

Bawiąc się dzieci przyswajają sobie język swoich sąsiadów. Pomagają im przy tym opiekunowie z Saksonii i Dolnego Śląska. Ten międzynarodowy zespół z ogromnym zaangażowaniem przygotowuje dostosowane do poszczególnych grup wiekowych materiały do pracy, gry i zabawy. Przy nauce słówek dzieciom pomaga na przykład dwujęzyczny ilustrowany słownik.

Realizacja

Dzieci saksońskie i dolnośląskie codziennie spotykają się w przedszkolu/światlicy. Dzieci żłobkowe i przedszkolaki bawią się wspólnie w mieszanych grupach wiekowych. Dla dzieci z zerówki co tydzień odbywa się dzień spotkań ze szkołą podstawową z Działoszyna – zawsze na zmianę w saksońskim przedszkolu/światlicy i dolnośląskiej szkole. Razem się bawią, śpiewają i tańczą. Języka sąsiada uczy się niemal przy okazji. Jego kultura, zwyczaje i święta są dla wszystkich atrakcyjnym przeżyciem sprawiającym frajdę i uczącym tolerancji.

Z tego transgranicznego projektu czerpią korzyści nie tylko dzieci, lecz również ich rodziny. Na popołudniach rodzicielskich tatusiowie i mamusi poznają się bliżej i regularnie spotykają razem ze swoimi pociechami na wycieczkach i festynach.

Frauen bauen Brücken in Europa

Kobiety budują pomosty w Europie

Die Mitglieder des Vereins »Frauen auf dem Weg nach Europa« e.V. sind sächsische und niederschlesische Frauen aus verschiedenen Städten und Dörfern. Sie setzen sich besonders für Bildung und Information im europäischen Kontext sowie soziale Belange im Dreiländereck ein. Dazu pflegen sie seit 14 Jahren enge Partnerschaften mit Vereinen in den Nachbarländern.

Aufgabe

Durch vielfältige Veranstaltungen tragen die Mitglieder dazu bei, dass deutsche, polnische und tschechische Menschen die nationalen Besonderheiten ihrer Nachbarn kennen und schätzen lernen. Dazu begehen sie gemeinsam nationale Feiertage und begeben sich auf bi- und trinationale Bildungsreisen. Exkursionen zu Sehenswürdigkeiten und Veranstaltungen diesseits und jenseits der Grenze erweitern auf viele Weisen den Horizont der Teilnehmer.

Nach Kräften unterstützt der Verein die grenzüberschreitende Behinderten- und Sozialarbeit. In enger Zusammenarbeit mit Vereinen in der Republik Polen und der Tschechischen Republik kümmert er sich um sozial Schwache und behinderte Menschen in der Euroregion Neisse.

Umsetzung

Die Aktivitäten des Vereins sind sehr vielfältig. Monatlich organisiert er Veranstaltungen auch für Selbsthilfegruppen. Dazu gehören Zusammenkünfte behinderter Frauen und Treffen von Müttern mit behinderten Kindern. Erholung bieten ihnen trinationale Kuraufenthalte in der Republik Polen und der Tschechischen Republik. Und wenn der Verein für sozial schwache Familien Ferientage und besondere Festtage ausrichtet, strahlen nicht nur die Kinderaugen. Unermüdlich sammeln die Vereinsmitglieder für Bedürftige. Regelmäßig organisieren sie Sammlungen von Hörgeräten und anderen technischen Hilfsmitteln für behinderte Kinder in der Region. Bedürftige in Zgorzelec freuen sich über die Spenden von Hausrat und Kleidung.

10 Jahre Zusammenarbeit
Sachsen – Niederschlesien
10 lat współpracy
Saksonia – Dolny Śląsk

10

4

- 1 Behinderte Kinder besuchen unseren Verein
- 2 Frauen im Generalkonsulat Wroclaw
- 3 Gemeinsame Freude bei Sport und Spiel
- 4 Pflege der christlichen Traditionen – Besuch des Heiligen Grabes in Görlitz
- 5 Nur gemeinsam sind wir stark

Bildnachweis: Verein »Frauen auf dem Weg nach Europa«

- 1 Niepełnosprawne dzieci z wizytą w naszym stowarzyszeniu
- 2 Kobiety w Konsulacie Generalnym we Wrocławiu
- 3 Wspólnie przyjemnie spędzony czas przy sporcie i zabawie
- 4 Kultywowanie tradycji chrześcijańskich – odwiedzenie Świętego Grobu w Görlitz
- 5 Tylko razem jesteśmy silne

Zdjęcia: Verein »Frauen auf dem Weg nach Europa«

5

Członkiniami stowarzyszenia »Frauen auf dem Weg nach Europa« e. V. («Kobiety w drodze do Europy») są kobiety saksońskie i dolnośląskie z różnych miast i wsi. Angażują się one przede wszystkim na rzecz edukacji i informacji w kontekście europejskim oraz zajmują się sprawami socjalnymi na styku trzech państw. Utrzymują w związku z tym już od 14 lat ścisłe kontakty partnerskie ze stowarzyszeniami w sąsiednich krajach.

Zadanie

Poprzez różnego rodzaju imprezy członkinie przyczyniają się do tego, by Niemcy, Polacy i Czesi mogli poznać i docenić narodową specyfikę swoich sąsiadów. W tym celu obchodzą wspólnie święta narodowe oraz odbywają dwu- i trójnarodowe wycieczki edukacyjne. Odwiedzanie turystycznych atrakcji oraz wyjazdy na imprezy po obu stronach granicy w wieloraki sposób poszerzają horyzonty uczestniczek.

W miarę możliwości stowarzyszenie wspiera transgraniczną pracę z osobami niepełnosprawnymi i działalność socjalną. W ścisłej współpracy ze stowarzyszeniami w Polsce i w Czechach otacza troską osoby potrzebujące i niepełnosprawne w Euroregionie Nysa.

Realizacja

Działalność stowarzyszenia jest bardzo zróżnicowana. Co miesiąc organizowane są także imprezy dla grup samopomocowych. Obejmują one spotkania niepełnosprawnych kobiet oraz matek niepełnosprawnych dzieci. Wypoczynek oferują trójnarodowe turnusy sanatoryjne w Polsce i w Czechach. A gdy stowarzyszenie organizuje dla słabych socjalnie rodzin święta i szczególne uroczystości, radość promieniuje nie tylko z dziecięcych oczu.

Członkinie stowarzyszenia wytrwale gromadzą też dary dla potrzebujących. Regularnie organizują zbiórki aparatów słuchowych oraz innych technicznych środków pomocniczych dla niepełnosprawnych dzieci w regionie. Osoby potrzebujące w Zgorzlecu bardzo się cieszą z darów w postaci wyposażenia gospodarstwa domowego i odzieży.

Lanterna Futuri

Lanterna Futuri

Schüler aus Sachsen, Niederschlesien und Tschechien praktizieren eine besondere Art der Nachbarschaft: sie entwickeln neue Lernformen für sich und andere – aber nicht am Schreibtisch. Die Jugendlichen begegnen sich auf verschiedenen künstlerischen Wegen und entdecken dabei, wie man Sprachbarrieren überspringen, Gemeinsamkeiten und Unterschiede der verschiedenen Kulturen entdecken und die gemeinsamen Erfahrungen mit anderen teilen kann.

Aufgabe

Das Ziel erinnert an die Quadratur des Kreises: Wie verbindet man Lernen in der Schule mit Entdeckungen in der Freizeit – und hat dabei Europa im Blick? Gesucht sind also Lernformen und Methoden, die interkulturelle Kompetenzen, Eigenverantwortung, Kreativität und Teamarbeit fördern. Denn nur was junge Menschen wirklich interessiert, lernen sie gern und gut. Lanterna Futuri soll Partnerschaften initiieren zwischen Projektteilnehmern, ihren Schulen und speziell qualifizierten Lehrern, um ein methodisches Fundament zu schaffen, das den interkulturellen Lernprozess beflügelt. Das Projekt entwickelt sich seit seiner Gründung: Aus 35 Seminaren in den ersten beiden Jahren sind mittlerweile 158 Workshops geworden. Weiteres Wachstum ist gewollt und wird von den Beteiligten getragen.

Umsetzung

Nach einem Dreischrittmodell lernen die Teilnehmer als erstes in einer Initialprojektwoche verschiedene mediale Formate als Inhalte späterer Workshops kennen. Das geschieht an drei Orten in Deutschland, Polen und Tschechien gleichzeitig. Dann entscheiden sie sich für ein Angebot der künstlerischen Richtungen Musik, Theater, Fotografie, Film, Bildende Kunst, Design und Journalismik. Gruppen formieren sich und kommen als nächstes zu einem Wochenendtreffen zusammen, um später in einer zweiwöchigen Sommerakademie an den selbst gewählten Themen zu arbeiten. Den Abschluss bildet eine öffentliche Präsentationstour durch alle drei Länder. Monika (16) aus Kamienna Góra dazu: »Lanterna Futuri ist eine Chance eigene Interessen zu entfalten, mit Profis zu arbeiten und Kontakt mit Jugendlichen aus anderen Ländern aufzunehmen. Dank Lanterna können wir eigene verborgene Talente entdecken und Horizonte erweitern. Lanterna Futuri ist ein Weg zum großartigen Spaß.«

10 Jahre Zusammenarbeit
Sachsen – Niederschlesien
10 lat współpracy
Saksonia – Dolny Śląsk

10

4

- 1 warming up
- 2 Hillersche Villa Zittau
- 3 Textarbeit der Journalisten im Drei Kulturen Haus Parada
- 4 Lanterna Futuri Action der Fotografen mit den Journalisten in der gemeinsamen Werkstattwoche zum Thema »Illusionen« im polnischen Partnerort Niedamirow
- 5 Interview mit Dorfbewohner Niedamirow

Bildnachweis: Lanterna Futuri/Fotowerkstatt (1, 3, 4, 5), Multikulturelles Zentrum Zittau (2)

- 1 warming up
- 2 Hillersche Villa Zittau
- 3 Dziennikarze pracujący nad tekstami w Domu Trzech Kultur Parada
- 4 Lanterna Futuri akcja fotografów i dziennikarzy podczas wspólnego tygodnia warsztatowego do tematu »Iluzje« w polskiej miejscowości partnerskiej Niedamirow
- 5 Wywiad z mieszkańcem Niedamirowa

Zdjęcia: Lanterna Futuri/Fotowerkstatt (1, 3, 4, 5), Multikulturelles Zentrum Zittau (2)

5

Uczniowie z Saksonii, Dolnego Śląska i Czech praktykują szczególnie rodzaj sąsiedztwa: opracowują dla siebie i innych nowe formy nauki – ale nie za biurkiem. Młodzież spotyka się na różnych drogach artystycznych i odkrywa przy tym, jak można przezwyciężyć bariery językowe, zidentyfikować to, co łączy i dzieli różne kultury i dzielić się z innymi wspólnymi doświadczeniami.

Zadanie

Cel projektu przypomina kwadraturę koła: Jak połączyć szkolną naukę z odkryciami w wolnym czasie, mając przy tym na względzie sprawę Europy? Poszukuje się zatem form i metod nauki, promujących interkulturowe kompetencje, odpowiedzialność, kreatywność i pracę zespołową. Jak bowiem wiadomo, młodzi ludzie uczą się dobrze i chętnie tego, co ich naprawdę interesuje. Lanterna Futuri ma inicjować partnerską współpracę między uczestnikami projektu, ich szkołami i w szczególności wykwalifikowanymi nauczycielami w celu stworzenia metodycznych fundamentów uskrzydlających interkulturowy proces nauczania. Od momentu jego powstania projekt niezwykle się rozwinął: W pierwszych dwóch latach odbyło się 35 seminariów – teraz jest aż 158 spotkań warsztatowych. Dalszy wzrost jest zamierzeniem i celem uczestników projektu.

Realizacja

Zgodnie z modelem trzech kroków uczestnicy najpierw w trakcie inauguracyjnego tygodnia projektowego uczą się poznawać różne formaty medialne będące tematem późniejszych spotkań warsztatowych. Odbywa się to w trzech miejscach w Niemczech, Polsce i Czechach równocześnie. Potem decydują się na propozycję kierunków artystycznych muzyki, teatru, fotografii, filmu, sztuk wizualnych, wzornictwa i dziennikarstwa. Formują się grupy i następnie na meetingu weekendowym spotykają się, by potem w ramach dwutygodniowej Akademii Letniej pracować nad wybranym przez siebie tematem. Ich pracę wieńczy publiczna prezentacja objazdowa po wszystkich trzech krajach. Oto, co o tym sądzi Monika (16 lat) z Kamiennej Góry: »Lanterna Futuri jest szansą na rozwinięcie własnych zainteresowań, pracę z profesjonalistami oraz nawiązanie kontaktu z młodzieżą z innych krajów. Dzięki Lanternie możemy odkrywać własne, ukryte talenty i poszerzać swoje horyzonty. Lanterna Futuri jest drogą do wspaniałej satysfakcji.«

Vergangenheit verstehen – Zukunft gestalten

Zrozumieć przeszłość – kształtować przyszłość

Europa braucht Polen! Was Prof. Egon Bahr als Europa-Experte in seinen Reden anmahnt, ist für die 20 000 Ärztinnen und Ärzte der Sächsischen Landesärztekammer Realität. Seit vielen Jahren pflegen sie Kontakte zu ihren Berufskollegen in Niederschlesien. Nach der friedlichen Revolution in Deutschland, die maßgeblich von den Aktivitäten der polnischen Gewerkschaften inspiriert war, intensiver als zuvor.

Aufgabe

Ärztliche Selbstverwaltung ist ein hohes gesellschaftliches Gut im Sinne des Allgemeinwohls. Zugleich kann sie die Interessen einer Berufsgruppe wirksam vertreten, für die Freiheit ihrer Tätigkeit sorgen und das Ansehen des Berufsstandes wahren. Ärzte von Nachbarländern haben eng verbundene Ziele: die Berufspraxis auf hohem ethischen Niveau zu sichern und rechtliche Belange zu beachten. Experten auf beiden Seiten können zusammen besser auf die Qualität der medizinischen Versorgung ihrer Patienten und die stetige Weiterbildung aller Fachkollegen einwirken. Diesem Ziel dient die enge grenzüberschreitende Zusammenarbeit der Ärztekammern Sachsens und Niederschlesiens.

Umsetzung

Die freundschaftlichen Beziehungen der in den Ärztekammern organisierten Kollegen dauern bereits zwanzig Jahre an. Besonders nach dem EU-Beitritt Polens 2004 tauschen sich diese noch intensiver aus: über gesundheitspolitische Fragen und Probleme innerhalb der Europäischen Union, Unterschiede in den ärztlichen Fortbildungssystemen, die Umsetzung von Regelungen der Europäischen Union. Auf den gemeinsam veranstalteten Symposien spielen auch Fragen zur Geschichte der Nachbarn und aktuelle Bezüge zur Gegenwart eine Rolle. Große Zusammenkünfte gab es bisher in Kreisau, Meißen, Breslau und Dresden. Über fachliche Kontakte hinaus haben sich gesellschaftliche Bindungen entwickelt, die eine Annäherung beider Regionen begünstigen. Zahlreiche Gäste der bedeutsamen Treffen tragen wichtige Impulse auch in nichtmedizinische Bereiche Deutschlands und Polens. Das nächste Symposium ist für 2011 vorgesehen.

10 Jahre Zusammenarbeit
Sachsen – Niederschlesien
10 lat współpracy
Saksonia – Dolny Śląsk

- 1 Prof. Egon Bahr, Bundesminister a. D., Prof. Dr. Jörg-Dietrich Hoppe, Präsident der Bundesärztekammer (I.)
- 2 Prof. Dr. Jan Schulze, Präsident der Sächsischen Landesärztekammer
- 3 Konstanty Radziwiłł, Präsident der polnischen Ärztekammer, Vizepräsident des ständigen Komitees der europäischen Ärzte
- 4 Referenten und Teilnehmer des 1. Deutsch-polnischen Symposiums 2001 in Kreisau
- 5 Workshop »Grenzüberschreitender Rettungsdienst« in Jelenia Gora 2004

Bildnachweis: Knut Köhler M. A.,
Sächsische Landesärztekammer

- 1 prof. Egon Bahr, były minister federalny, prof. dr Jörg-Dietrich Hoppe, prezes Federalnej Izby Lekarskiej (I.)
- 2 Prof. dr Jan Schulze – prezes Saksońskiej Izby Lekarskiej
- 3 Konstanty Radziwiłł – prezes Naczelnej Izby Lekarskiej, wiceprezes Stałego Komitetu Lekarzy Europejskich
- 4 Wykładowcy i uczestnicy I Polsko-Niemieckiego Sympozjum 2001 w Krzyżowej
- 5 Spotkanie warsztatowe »Transgraniczna Służba Ratownicza« w Jeleniej Górze 2004 r.

Zdjęcia: Knut Köhler M. A.,
Sächsische Landesärztekammer

Europa potrzebuje Polski! To, o czym przypomina prof. Egon Bahr jako ekspert europejski w swoich przemówieniach, jest dla 20 000 lekarzy zrzeszonych w Saksońskiej Izbie Lekarskiej rzeczywistością. Już od wielu lat utrzymują oni kontakty z dolnośląskimi kolegami i koleżankami po fachu. Po pokojowej rewolucji w Niemczech, inspirowanej w dużej mierze działalnością polskich związków zawodowych, kontakty te stały się intensywnie jak nigdy dotąd.

Zadanie

Samorząd lekarski jest ogromnym dobrem społecznym z punktu widzenia pomyślności ogółu. Równocześnie może on skutecznie reprezentować interesy grupy zawodowej, troszczyć się o zapewnienie możliwości swobodnego wykonywania zawodu oraz dbać o dobre imię stanu lekarskiego. Lekarze z sąsiednich krajów mają ściśle ze sobą powiązane cele: zapewnić pracę zawodową na wysokim etycznym poziomie i przestrzegać wymagań prawnych. Eksperti po obu stronach granicy mogą wspólnie lepiej wpływać na jakość opieki zdrowotnej swoich pacjentów oraz na stałe doskonalenie zawodowe wszystkich kolegów po fachu. Realizacji tego celu służy ściśle transgraniczna współpraca Izb Lekarskich – saksońskiej i dolnośląskiej.

Realizacja

Przyjacielskie stosunki między zrzeszonymi w Izbach Lekarskich koleżankami i kolegami trwają już od dwudziestu lat. Stały się one jeszcze intensywniejsze po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej w roku 2004. Wymiana ta dotyczy kwestii i problemów polityki zdrowotnej w obrębie Unii Europejskiej, różnic między systemami doskonalenia zawodowego lekarzy, oraz wdrażania regulacji unijnych. Na wspólnie organizowanych sympozjach ważną rolę odgrywa również historia sąsiadów oraz jej odniesienie do teraźniejszości. Licznie uczęszczane spotkania odbyły się dotychczas w Krzyżowej, Miśni, Wrocławiu i Dreźnie. Oprócz kontaktów zawodowych rozwinęły się także więzi społeczne znacznie ułatwiające zbliżenie między obydwojma regionami. Wielu uczestników ważnych spotkań wnosi istotne impulsy także do niezwiązanych z medycyną dziedzin życia w Niemczech i w Polsce. Kolejne sympozjum przewidziane jest na rok 2011.

Görlitzer Kinderakademie

Akademia Dziecięca w Görlitz

Wer hat Angst vorm grauen Wolf? Die Besucher der Görlitzer Kinderakademie jedenfalls nicht. An spektakuläre Vorlesungstitel sind sie gewöhnt. Und auch wenn es vorerst der Hilfe von Dolmetschern bedarf, wird ihnen die Sprache der niederschlesischen Nachbarn schnell vertraut. Wie die Großen melden sich die kleinen Studenten online an und absolvieren zwei Semester pro Jahr.

Aufgabe

Die Neugier von Kindern im Alter von acht bis 12 Jahren zu nutzen, um sie mit den Wissenschaften vertraut zu machen, haben sich die beiden großen Görlitzer Forschungseinrichtungen zur Aufgabe gestellt. Kinder aus Sachsen und Niederschlesien können in der Kinderakademie länderübergreifend kennenlernen, was sie interessiert. Experten bieten Themen an, die wache Kinder faszinieren können. Informatik, Biologie, Sozialkunde, Physik oder Kriminologie und viele weitere Gebiete bekommen so für die kleinen Studenten eine Anziehungskraft, die sich möglicherweise bei der Studienwahl auswirkt. Das reiche Semesterprogramm soll die Bandbreite der Forschungseinrichtungen veranschaulichen und gleichzeitig die Gemeinsamkeit im Dreiländereck mit Leben erfüllen.

Umsetzung

Die Vorlesungen finden im Humboldtsaal des Senckenberg Museums für Naturkunde und dem großen Hörsaal in der Blue Box des Hochschulstandortes Görlitz statt. Die Eltern können in der Hochschule per Video in einem zweiten Hörsaal den Lernprozess verfolgen. Grundprinzip ist dabei, komplizierte wissenschaftliche Fakten kindgerecht zu vermitteln. Alles läuft ab, wie es später sein kann: Es gibt zwei Semester pro Jahr, Studentenausweise und Semesterdiplome und der akademische Betrieb wird wissenschaftlich evaluiert. Jeder Referent wird vom Museumsdirektor oder dem Prorektor für Lehre vorgestellt. Eine Übersetzungsanlage, von der Hochschule der Polizei in Rothenburg zur dauerhaften Nutzung angeboten, erleichtert das Verständnis. Die Anmeldungswünsche gehen oft über die Kapazitäten hinaus, darum hat sich mittlerweile die Zittauer Kinderakademie als ein Ableger etabliert.

10 Jahre Zusammenarbeit
Sachsen – Niederschlesien
10 lat współpracy
Saksonia – Dolny Śląsk

4

1-6 Wissenschaft zum Anfassen – aus erster Hand
– bietet die Görlitzer Kinderakademie deutschen
und polnischen Kindern

Bildnachweis: Senckenberg Museum für Naturkunde
Görlitz

1-6 Nauka – praktycznie i ciekawie podana z
pierwszej ręki – oto oferta Akademii Dziecięcej
w Görlitz dla dzieci polskich i niemieckich

Zdjęcia: Senckenberg Museum für Naturkunde
Görlitz

5

6

Kto się boi burego wilka? Na pewno nie słuchacze Akademii Dziecięcej w Görlitz. Przyzwyczaili się już do spektakularnych tytułów wykładów. I nawet, gdy z początku potrzebna jest pomoc tłumaczy, to i tak szybko oswoją się z językiem dolnośląskiego sąsiada. Tak jak duzi, mali studenci zgłaszają się na zajęcia przez Internet i zaliczają dwa semestry w roku.

Zadanie

Wykorzystać ciekawość dzieci w wieku od ośmiu do dwunastu lat, aby przybliżyć im różne zagadnienia nauki to zadanie, jakie postawiły sobie dwie duże placówki badawcze w Görlitz. Dzieci z Saksonii i Dolnego Śląska na Akademii Dziecięcej transgranicznie mogą poznać to, co je interesuje. Eksperti proponują tematy mogące zafascynować dzieci o żywych umysłach. Informatyka, biologia, socjologia, fizyka lub kryminologia oraz wiele innych dziedzin nauki zyskują w ten sposób siłę przyciągającą małych studentów, która być może w przyszłości wpłynie na wybór kierunku studiów. Urozmaicony program semestralny oddaje bogactwo tematyczne placówek badawczych i równocześnie napełnia życiem wspólnotę na styku trzech państw.

Realizacja

Wykłady odbywają się w Sali Humboldta w Muzeum Przyrodniczym Senckenberg w Görlitz oraz w wielkiej sali wykładowej w Blue Box na terenie Wyższej Szkoły w Görlitz. W Wyższej Szkole rodzice mogą śledzić proces nauczania swoich pociech za pośrednictwem kamer wideo. Podstawową zasadą jest przekazywanie skomplikowanych faktów naukowych w sposób dostępny dla dzieci. Wszystko przebiega w taki sposób, jaki będzie w przyszłości: są dwa semestry w roku, legitymacje studenckie i dyplomy semestralne, a praca akademicka podlega naukowej ocenie. Każdy wykładowca przedstawiany jest przez dyrektora muzeum lub prorektora ds. nauki. Instalacja do symultanicznego tłumaczenia, udostępniona do wykorzystania przez Wyższą Szkołę Policji w Rothenburgu, ułatwia porozumienie. Liczba zgłoszeń często przekracza możliwości organizacyjne Akademii, dlatego od niedawna uruchomiona została Akademia Dziecięca w Zittau jako oddział tej placówki.

MEETINGPOINT MUSIC MESSIAEN

MEETINGPOINT MUSIC MESSIAEN

Eine Grundsteinlegung für ein Gebäude aus Gedankenräumen? Künstler und Jugendliche aus der »Zwillingsstadt« Görlitz-Zgorzelec wagten es: Aus der Strahlkraft eines unerschütterlichen Lebens, das 1908 begann, entwickelten sie ein einzigartiges europäisches Projekt. Sie bauen auf dem gedanklichen Grund des französischen Komponisten Olivier Messiaen, der im deutschen Kriegsgefangenenlagers StaLag VIIIa in Görlitz, jetzt Zgorzelec-Ujazd, interniert war und dort trotz aller Repressalien ein großartiges Werk schuf.

Aufgabe

Das Erbe eines bedeutenden französischen Komponisten, der in seiner Gefangenschaft eines seiner wichtigsten Werke, das »Quartett auf das Ende der Zeit« geschaffen und mit drei Mitgefangenen 1941 aufgeführt hatte, gilt es zu bewahren und zu mehrern. Dort, wo einst Kriegsgefangene gelitten und dennoch die Kunst bewusst gelebt haben, soll bis zum Jahr 2012 eine Begegnungsstätte eingerichtet werden, die diesem Gedanken dient. Unter Anleitung erfahrener Musiker und Komponisten lernen Jugendliche die verbindende Kraft der Musik kennen. Sie musizieren und beschäftigen sich mit der Geschichte des Ortes und helfen so, die furchtbarste Zeit europäischer Geschichte des vergangenen Jahrhunderts gedanklich und praktisch aufzuarbeiten. Zahlreiche Veranstaltungs- und Vermittlungsprojekte sollen dafür entwickelt werden.

Umsetzung

Nach dem Leitmotiv »Europa ist Musik« gestalten Künstler um den Initiator des Projektes, Albrecht Goetze, mit Jugendlichen aus Niederschlesien und Sachsen den MEETINGPOINT MUSIC MESSIAEN, ein einzigartiges Zentrum für Begegnungen mit Musik und Geschichte. Anlässlich des 100. Geburtstages des Komponisten trafen sich erste Teilnehmer zu Workshops und Konzerten aus beiden Ländern, um gemeinsam in die Tat umzusetzen, was vier mutige Musiker vor 67 Jahren vorbereitet haben: die Begegnung von kreativen Kräften verschiedener Völker. Musiker geben fachliche Inspirationen, während die Jugendlichen selbstständig in einer Geschichtswerkstatt des Meetingpoint arbeiten. Eine erste Auszeichnung als Sächsische Landesmeister im Geschichtswettbewerb des Bundespräsidenten 2009 konnten sie dafür bereits erringen. Und inzwischen den 3. Platz bundesweit.

10 Jahre Zusammenarbeit
Sachsen – Niederschlesien
10 lat współpracy
Saksonia – Dolny Śląsk

- 1 Olivier Messiaen (1908–1992)
- 2/3 Grundschule WINDMÜHLENWEG während der VOGELHOCHZEIT beim WILD SPRING FESTIVAL des MEETINGPOINT März 2009
- 4 Matthias Wollong, Myung-Whun Chung, Peter Donohoe (stehend), Isang Enders und Christian Dollfuß bei der Aufführung des QUARTETT AUF DAS ENDE DER ZEIT von Olivier Messiaen in der Schützkapelle der Dresdner Residenz zu Beginn der Patenschaft der STAATSKAPELLE DRESDEN für den MEETINGPOINT MUSIC MESSIAEN am 18. Oktober 2008

Bildnachweis: Archiv Roman Zgłobicki (1),
Paweł Sosnowski (2, 3),
Matthias Creutziger (4)

- 1 Olivier Messiaen (1908–1992)
- 2/3 Szkoła Podstawowa WINDMÜHLENWEG podczas wykonywania PTASIEGO WESELA na WILD SPRING FESTIVAL w MEETINGPOINT, Marzec 2009
- 4 Matthias Wollong, Myung-Whun Chung, Peter Donohoe (w pozycji stojącej), Isang Enders i Christian Dollfuß, podczas wykonywania KWARTETU NA KONIEC CZASU Oliviera Messiaena w Schützkapelle, w Rezydencji Drezdeńskiej, z okazji objęcia patronatu nad MEETINGPOINT MUSIC MESSIAEN przez STAATSKAPELLE DRESDEN, 18 października 2008

Zdjęcia: Archiv Roman Zgłobicki (1),
Paweł Sosnowski (2, 3),
Matthias Creutziger (4)

Położenie kamienia węgielnego pod budynek składający się z sal do rozmyślań? Artyści i młodzież z »bliźniaczego miasta« Görlitz-Zgorzelec wzięli się na to: z siły promieniowania niewzruszonego życia, które zaczęło się w 1908 r., wypracowali wyjątkowy europejski projekt. Budowali na myślowym podłożu francuskiego kompozytora Oliviera Messiaena, który był internowany w Stalagu VIIIa – niemieckim obozie dla jeńców wojennych w Görlitz, obecnie Zgorzelec-Ujazd i, mimo licznych represji, stworzył tam wspaniałe dzieło.

Zadanie

Spuścizna po znamienitym francuskim kompozytorze, który w niewoli stworzył jedno ze swoich najważniejszych dzieł – »Kwartet na koniec czasów« i w roku 1941 wykonał je razem z trzema innymi towarzyszami jenieckiej niedoli, zasługuje na zachowanie i propagowanie. W miejscu, gdzie kiedyś cierpieli jeńcy wojenni, a jednak świadomie przeżywali doznania artystyczne, do 2012 roku ma powstać ośrodek spotkań służący tej właśnie idei. Po opieką doświadczonych muzyków i kompozytorów młodzi ludzie poznają łączącą siłę muzyki. Wspólnie muzykują i zajmują się historią tego miejsca, przez co pomagają myślowo i praktycznie zrozumieć ten okrutny okres w historii Europy ubiegłego wieku. Planowane jest opracowanie wielu projektów związanych z organizowaniem imprez oraz przekazywaniem wiedzy.

Realizacja

Kierując się myślą przewodnią »Europa jest muzyką« artyści, skupieni wokół inicjatora projektu, Albrechta Goetze, kształtują wspólnie z młodzieżą dolnośląską i saksońską MEETINGPOINT MUSIC MESSIAEN, wyjątkowy ośrodek spotkań z muzyką i historią. Z okazji setnej rocznicy urodzin kompozytora pierwsi uczestnicy z obydwu krajów spotkali się na warsztatach i koncertach, by wspólnie przemienić w czyn to, co przed 67 laty przygotowali czterej odważni muzycy: spotkanie twórczych sił różnych narodów. Muzycy dostarczają fachowych inspiracji, podczas gdy młodzi ludzie pracują samodzielnie na warsztatach historycznych Meetingpointu. Pierwsze laury za to już zdobyli, uzyskując tytuł saksońskich mistrzów krajowych na Olimpiadzie Historycznej Prezydenta Federalnego 2009. A ostatnio w tym współzawodnictwie zajęli miejsce trzecie w skali całych Niemiec.

Internationales Straßentheaterfestival und TanzArtFestival Görlitz/Zgorzelec

Międzynarodowy Festiwal Teatrów Ulicznych i TanzArtFestival Görlitz/Zgorzelec

Künstler aus Niederschlesien und Sachsen übernehmen die Stadt: Straßen, Plätze und Parks von Görlitz/Zgorzelec und Zawidów bilden die natürliche Kulisse für eine einzige große Inszenierung. Das Prinzip Weite und die Übereinstimmung von bewegter und gebauter Kunst fasziniert das Publikum und Theaterschaffende aus aller Welt. Mit ihren erfrischenden Inszenierungen haben sie innerhalb weniger Jahre der Grenzstadt den Ruf einer Tanz- und Theatermetropole eingebracht.

Aufgabe

Die Projekte sind international, die Zusammenarbeit sächsisch-niederschlesisch. Das Theater Görlitz mit seinen Partnern in Zgorzelec, Jelenia Góra und Zawidów bereitet für drei Tage des Jahres internationalen Theatergruppen eine fremde Heimat. Unterschiedliche choreografische Entwicklungen aus Ost- und Westeuropa sind willkommen, nationale Besonderheiten kennenzulernen ist der Sinn dieser Begegnungen. Das Publikum soll, wo möglich, einbezogen werden in ein Spiel, das die Wahrnehmung von Harmonie und Kontrast der Kulturen fördert. Die Projekte »ViaThea« und »TanzArtFestival« dienen beide der länderübergreifenden Entwicklung alternativer Kunstformen. Die Zusammenarbeit von niederschlesischen und sächsischen Kulturschaffenden gewinnt dabei an Intensität.

Umsetzung

Jedes Jahr im August und alle zwei Jahre im Juni ziehen die zahlreichen Auftritte internationaler Tänzer und Schauspieler Theaterbegeisterte und Liebhaber des Tanzes in die Neißestadt. Grenzen beiseite lassen, zusammen arbeiten, Projekte entwickeln und einem internationalen Publikum präsentieren, das verbindet Künstler der Sparten Tanz, Schauspiel und Musik in der Europastadt Görlitz/Zgorzelec gleichermaßen. »ViaThea« und das »TanzArtFestival« sind sehr erfolgreich: Hat es 1995 mit neun Gruppen und 1000 Besuchern angefangen, kommt »ViaThea« im Jahr 2009 schon auf 17 Gruppen und 60 000 Zuschauer. Zum ersten »TanzArtFestival« 2008 gaben bereits Companies aus fünf Ländern 16 Vorstellungen, darunter an so interessanten Spielorten wie der Galerie Exergon am Neißeufer, dem 3. Gymnasium Zgorzelec und der Hinterbühne des Görlitzer Theaters.

10 Jahre Zusammenarbeit
Sachsen – Niederschlesien
10 lat współpracy
Saksonia – Dolny Śląsk

4

5

- 1 Teatr Pinezka – »Pinezkologie« (PL, 2009)
- 2 Teatr Akt – »Butterfly« (PL, 2006)
- 3 PasParTout – »Elephant Walk« (D, 2008)
- 4 Grotest Maru – »Mura« (D, 2009)
- 5 Cie LMNO – »Way out« (F, 2005)
- 6 Circus Theater Vladimir – »Blurp« (NL, 2006)
- 7 El Diablero – (AU, 2009)

Bildnachweis: Peter Hoffmann (1, 5, 7),
Luise Bergmann (4), Theater ! Görlitz (2, 6),
Wojciek Golembiowski (3)

- 1 Teatr Pinezka – »Pinezkologie« (PL, 2009 r.)
- 2 Teatr Akt – »Butterfly« (PL, 2006 r.)
- 3 PasParTout – »Elephant Walk« (D, 2008 r.)
- 4 Grotest Maru – »Mura« (D, 2009 r.)
- 5 Cie LMNO – »Way out« (F, 2005 r.)
- 6 Circus Theater Vladimir – »Blurp« (NL, 2006 r.)
- 7 El Diablero – (AU, 2009 r.)

Zdjęcia: Peter Hoffmann (1, 5, 7),
Luise Bergmann (4), Theater ! Görlitz (2, 6),
Wojciek Golembiowski (3)

6

Artyści z Dolnego Śląska i Saksonii przejmują miasto w swoje posiadanie: ulice, place i parki Görlitz/Zgorzelca i Zawidowa tworzą naturalne kulisy dla jednej wielkiej inscenizacji. Zasada dali i zgodności sztuki ruchomej i zbudowanej fascynuje publiczność i twórców teatru z całego świata. Orzeźwiający inscenizacjami przyniosły one granicznemu miastu w przeciągu zaledwie kilku lat renomę metropolii tańca i teatru.

Zadanie

Projekty są międzynarodowe, a współpraca saksońsko-dolnośląska. Teatr w Görlitz razem ze swoimi partnerami ze Zgorzelca, Jeleniej Góry i Zawidowa przygotowuje raz do roku na trzy dni »obcą ojczyznę« dla międzynarodowych grup teatralnych. Mile widziane są zróżnicowane koncepcje choreograficzne z Europy Wschodniej i Zachodniej, poznawanie narodowej specyfiki nadaje sens tym spotkaniom. Tam, gdzie to jest możliwe, publiczność ma być włączana do zabawy pomagającej przy postrzeganiu harmonii i kontrastu między kulturami. Obydwa projekty »ViaThea« i »TanzArtFestival« służą transgranicznemu rozwojowi alternatywnych form sztuki. Współpraca dolnośląskich i saksońskich twórców kultury zyskuje na intensywności.

Realizacja

Każdego roku w sierpniu oraz co dwa lata w czerwcu liczne występy zagranicznych tancerzy i aktorów przyciągają do miasta nad Nysą łążyczką rzesze miłośników teatru i wielbicieli tańca. Zapomnienie o granicach, wspólna praca, opracowywanie projektów i ich prezentacja międzynarodowej publiczności – wszystko to łączy artystów z dziedziny tańca, aktorstwa i muzyki w Europamieście Görlitz/Zgorzelec. »ViaThea« i »TanzArtFestival« cieszą się dużym powodzeniem: zaczęło się to w roku 1995 od dziewięciu grup i 1000 odwiedzających, teraz, w 2009 r. liczba grup teatralnych na »ViaThea« sięgnęła 17, a liczba widzów wzrosła do 60000. Na pierwszym »TanzArtFestivalu« w 2008 r. kompanie taneczne z pięciu krajów dały 16 przedstawień – między innymi w tak ciekawych miejscach jak Gimnazjum Nr 3 w Zgorzelcu i Tylna Scena Teatru w Görlitz.

Förderverein Kulturstadt Görlitz-Zgorzelec e.V.

Stowarzyszenie Promocji Miasta Kultury Görlitz-Zgorzelec

Eigentlich sollte der Förderverein Kulturstadt Görlitz-Zgorzelec e.V. bei der Bewerbung um den Titel zur Kulturhauptstadt Europas 2010 helfen. Nachdem die Stadt im Wettbewerb den zweiten Platz belegte, engagiert sich der Verein heute für den kulturellen Brückenschlag zwischen den Menschen der Europaregion.

Aufgabe

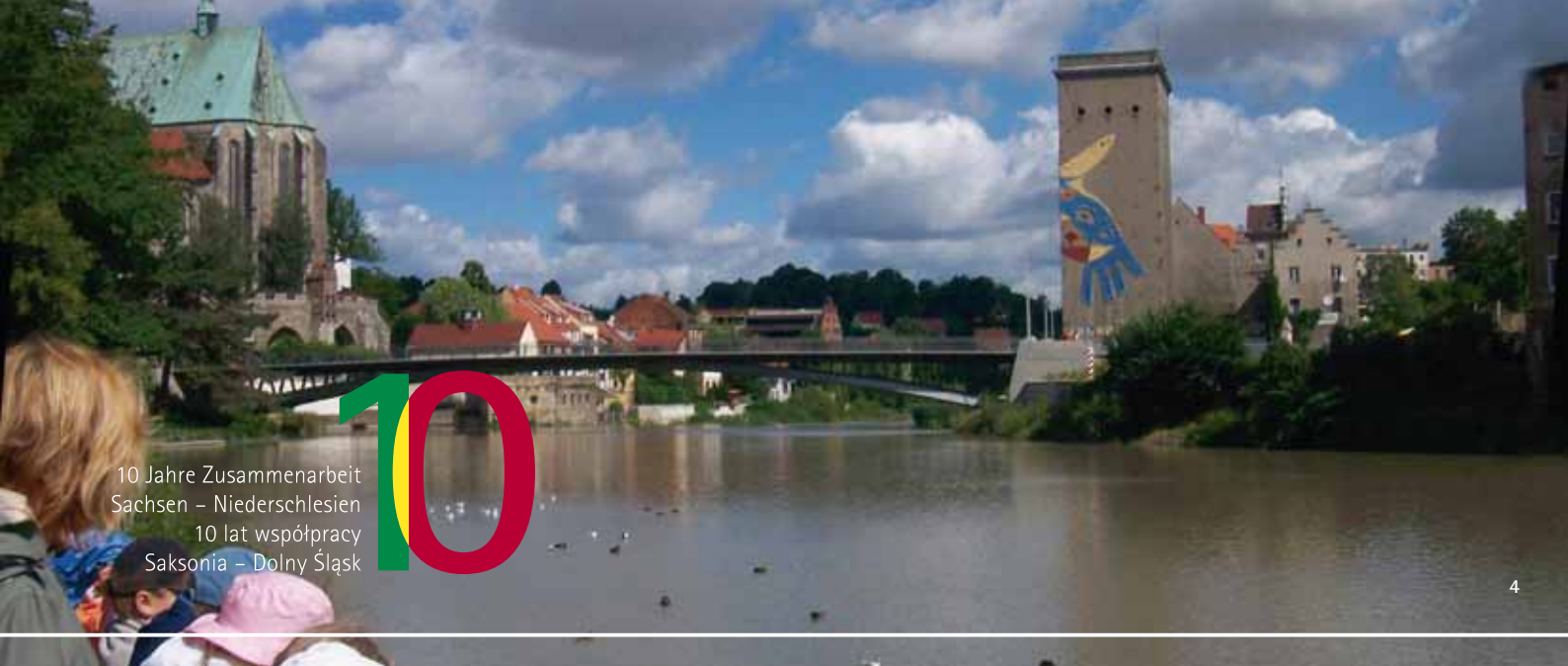
Unter dem Motto »Europa. Konkret. Gemeinsam.« hat sich der Verein die Förderung des europäischen Gedankens durch Kultur auf die Fahne geschrieben. Er engagiert sich mit Aktivitäten und Partnerschaften über die sächsisch-niederschlesischen Ländergrenzen hinweg. Immer im Fokus steht dabei die kulturelle Entfaltung in der Region. Den europäischen Gedanken der Völkerverständigung erfüllt der Verein durch internationale Kooperationen mit Leben. Durch überregionales Engagement zeigt er, was Görlitz/Zgorzelec so einzigartig und zum Herzen der europäischen Bewegung macht.

Umsetzung

Mit seinem wachsenden Netz an Mitwirkenden und Förderern unterstützt der Verein nach Kräften zahlreiche Kulturschaffende und überregionale Initiativen. Die Veranstaltungen des Vereins verbinden Menschen in Niederschlesien und Sachsen. Den europäischen Gedanken durch bürgerschaftliches Engagement zu fördern hat das Hauptvorhaben »Via Regia« zum Ziel. Diese alte Handels- und Kulturstraße Europas möchte der Verein gemeinsam mit Partnern wiederbeleben und so ein Stück europäische Identität verwirklichen.

Die jährlich veranstalteten Foto-Wettbewerbe haben verbindende Themen; zum Beispiel »Unterwegs – Entlang der Via Regia« oder »Ihre Lieblingsorte in der Euroregion Neiße«. Mit dieser Mobilisierung des bürgerschaftlichen Engagements in der Region leistet der Verein einen wichtigen Beitrag zum »Europa der BürgerInnen«.

10 Jahre Zusammenarbeit
Sachsen – Niederschlesien
10 lat współpracy
Saksonia – Dolny Śląsk

10

4

- 1 Rolf Zuckowski Konzert 2007 – Finale
- 2 FVKS-KulturZug
- 3 FVKS-SachsenLanglauf – Bieg Piastów
- 4 Neiße mit Altstadtbrücke
- 5 FVKS-Fotowettbewerb

Bildnachweis: Förderverein Kulturstadt Görlitz-Zgorzelec e.V., FVKS (1, 2, 3, 4),
Magdalena Rzeszutek/Förderverein Kulturstadt
Görlitz-Zgorzelec e.V., FVKS (5)

- 1 Rolf Zuckowski Konzert 2007 – Finał
- 2 FVKS-PociągKultury
- 3 FVKS-Bieg Saksoński – Bieg Piastów
- 4 Nysa z Mostem Staromiejskim
- 5 FVKS-Konkurs fotograficzny

Zdjęcia: Förderverein Kulturstadt Görlitz-Zgorzelec e.V., FVKS (1, 2, 3, 4),
Magdalena Rzeszutek/Förderverein Kulturstadt
Görlitz-Zgorzelec e.V., FVKS (5)

Właściwie Förderverein Kulturstadt Görlitz-Zgorzelec e.V. (Stowarzyszenie Promocji Miasta Kultury Görlitz-Zgorzelec) miało pomagać przy kandydowaniu o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2010. Miasto zajęło drugie miejsce, a Stowarzyszenie angażuje się dziś na rzecz budowania pomostów kulturowych między społecznościami Euroregionu.

Zadanie

Hasło »Europa. Konkretnie. Wspólnie.« wyraża nadrzędny cel stowarzyszenia, którym jest promocja idei poprzez kulturę. Jego aktywna działalność i partnerska współpraca wykracza poza granicę Saksonii z Dolnym Śląskiem, mając zawsze w centrum uwagi rozwój kulturalny regionu. Stowarzyszenie wypełnia życiem europejską ideę porozumienia między narodami przez prowadzenie międzynarodowej współpracy. Ponadregionalnym zaangażowaniem pokazuje, co sprawia, że Görlitz/Zgorzelec są tak wyjątkowe i stanowią serce ruchu europejskiego.

Realizacja

Wraz z wciąż rosnącą rzeszą członków i promotorów stowarzyszenie wspiera w miarę swoich możliwości wielu twórców sztuki oraz ponadregionalne inicjatywy. Organizowane przez stowarzyszenie imprezy łączą ludzi na Dolnym Śląsku i w Saksonii. Wspieranie idei europejskiej przez obywatelskie zaangażowanie jest głównym celem zamierzenia »Via Regia«. Stowarzyszenie wraz z partnerami pragnie ponownie powołać do życia ten historyczny szlak handlowy i kulturowy Europy i tak urzeczywistnić kawałek europejskiej tożsamości.

Organizowane corocznie konkursy fotograficzne noszą integracyjne tytuły »W drodze – wzdłuż Via Regia« lub »Twoje ulubione miejsca w Euroregionie Nysa«. Mobilizując obywatelskie zaangażowanie w regionie stowarzyszenie daje ważny wkład do »Europy obywateli«.

Pro Archaeologia Saxoniae

Pro Archaeologia Saxoniae

Die Archäologen Gerhard Bersu (*1889 in Jauer/Jawor in Niederschlesien – 1964) und Werner Coblentz (*1917 in Pirna – 1995), deren Namen Stipendium und Preis der Stiftung PRO ARCHAEOLOGIA SAXONIAE begleiten, stehen für europäische Verständigung und für die Freiheit der Wissenschaft. Ihre Zivilcourage und ihr fachliches Engagement – auch in schwierigen Zeiten – verdienen den Respekt der nachfolgenden Generationen. Beide betonten mit ihrem Wirken die europäische Dimension der Archäologie.

Aufgabe

Wissenschaft und Forschung auf dem Gebiet der Archäologie zu fördern ist Zweck der Stiftung PRO ARCHAEOLOGIA SAXONIAE, die im Jahr 2002 von der Stifterin – der Mitteldeutschen Braunkohlengesellschaft mbH – ins Leben gerufen wurde. Die enge Zusammenarbeit mit dem Sächsischen Landesamt für Archäologie macht es möglich, wichtige archäologische Forschungsvorhaben in Niederschlesien, Böhmen und Sachsen zu fördern und die Protagonisten für herausragende Ergebnisse auszuzeichnen. Ein internationaler Stiftungsbeirat entscheidet über Stipendien, Zuwendungen und Auszeichnungen. Der Werner-Coblentz-Preis wird alle zwei Jahre für vorzügliche wissenschaftliche Arbeiten ausgeschrieben, das Gerhard-Bersu-Stipendium ist für hoch begabte wissenschaftliche Nachwuchskräfte konzipiert.

Umsetzung

Mit dem Ertrag der Stiftung werden innovative Forschungsprojekte in Sachsen, Niederschlesien und Böhmen gefördert. Beispiele sind die interdisziplinären Forschungen der mobilen Erfassung und EDV-gestützten Dokumentation archäologischer Objekte, Untersuchungen zur Waldenburger Keramik oder die Forschungen von Vladimir Pesa zum Elbsandsteingebirge in der Vorgeschichte und zu den Beziehungen zwischen Mensch und Natur in diesem Raum. Ebenso konnten die Ausgrabungen im Vorfeld des Braunkohletagebaus Schleenhain, die Nachuntersuchungen und naturwissenschaftlichen Analysen zu den Altgrabungen von Zauschwitz (Lkr. Leipziger Land) oder die Untersuchungen am neolithischen Felssteinabbauplatz Jistebsko in der Tschechischen Republik mit Stiftungsmitteln realisiert werden. Auch für die Publikation der Ergebnisse stellt die Stiftung finanzielle Mittel zur Verfügung. Das niederschlesische Keramikmuseum von Bolesławiec/Bunzlau verwirklichte mit der Pro Archaeologia Saxoniae eine Ausstellung und einen begleitenden Katalog über die Ausgrabungen einer mittelalterlichen Burg, die dem Raubritter »Schwarzer Christoph« zugeschrieben wird.

10 Jahre Zusammenarbeit
Sachsen – Niederschlesien
10 lat współpracy
Saksonia – Dolny Śląsk

10

4

- 1 Der damalige Ministerpräsident Georg Milbradt hält 2006 die Laudatio bei der ersten Preisverleihung im Japanischen Palais
- 2 Die Preisträger 2008 und ihre Laudatoren zusammen mit Vertretern der Stifterin und des LfA – von links: Dr. Th. Westphalen; Prof. Z. Kobylinski; Prof. L. Nebelsick; Mgr Katarzyna Ibragimow, halb verdeckt Mgr Aleš Kácerik; Prof. R. Müller; Mgr K. Urbanová; halb verdeckt Dr. J. Geisler; S. Thews M.A.; halb verdeckt Dr. M. Strobel; Dr. H. Stäuble; Dr. S. Krabath
- 3 Werner Coblentz (1917–1995)
- 4 Begleitheft zur Ausstellung »Die mittelalterliche Festung des Raubritters Schwarzer Christoph«
- 5 Hypothetische Rekonstruktion der Raubritterburg des Schwarzen Christoph (nach M. Karpiński)

Bildnachweis: Landesamt für Archäologie (1, 2, 4), privat (3), M. Kamiński (5)

- 1 Premier Georg Milbradt wygłasza w roku 2006 laudację podczas uroczystości wręczenia nagród w pierwszej edycji konkursu w Pałacu Japońskim
- 2 Laureaci konkursu 2008 oraz ich laudatorzy z przedstawicielami fundatora nagrody i Krajowego Urzędu Archeologii – od lewej: dr Th. Westphalen, prof. Z. Kobylinski, prof. L. Nebelsick, mgr Katarzyna Ibragimow, do połowy zastąpiona mgr Aleš Kácerik, prof. R. Müller, mgr K. Urbanová, do połowy zastąpiona dr J. Geisler, S. Thews M.A.; do połowy zastąpiona dr M. Strobel, dr H. Stäuble, dr S. Krabath
- 3 Werner Coblentz (1917–1995)
- 4 Katalog do wystawy »Średniowieczna warownia rycerza-rabusia Czarnego Krzysztofa«
- 5 Hipotetyczna rekonstrukcja warowni rycerza-rabusia Czarnego Krzysztofa (wg M. Karpińskiego)

Zdjęcia: Landesamt für Archäologie (1, 2, 4), privat (3), M. Kamiński (5)

Archeologowie Gerhard Bersu (urodzony w 1889 r. w Jaworze/Jauer na Dolnym Śląsku, zm. w 1964 r.) i Werner Coblentz (ur. w 1917 r. w Pirnie, zm. w 1995 r.), których imieniem nazwano stypendium i nagrodę Fundacji PRO ARCHAEOLOGIA SAXONIAE, reprezentują porozumienie europejskie oraz wolność nauki. Ich odwaga cywilna i merytoryczne zaangażowanie – również w trudnych czasach – zasługują na respekt późniejszych pokoleń. W swojej działalności obaj podkreślali europejski wymiar archeologii.

Zadanie

Celem Fundacji PRO ARCHAEOLOGIA SAXONIAE, powołanej do życia w roku 2002 przez fundatorkę – spółkę Mitteldeutsche Braunkohlengesellschaft mbH (Środkowoniemiecka Spółka Węgla Brunatnego Sp. z o.o.), jest wspieranie nauki i badań z zakresu archeologii. Ścisła współpraca z Saksońskim Krajowym Urzędem Archeologicznym umożliwia wspomaganie ważnych archeologicznych przedsięwzięć badawczych na Dolnym Śląsku, w Czechach i Saksonii oraz honorowanie protagonistów za ich znakomite osiągnięcia. Międzynarodowa Rada Fundacji decyduje o stypendiach, dotacjach i wyróżnieniach. Nagroda im. Wenera Coblentza przyznawana jest co dwa lata za wzorową pracę naukową, a stypendium im. Gerharda Bersu przeznaczone jest dla wysoce utalentowanego narybku naukowego.

Realizacja

Z dochołu fundacji wspierane są innowacyjne projekty badawcze w Saksonii, na Dolnym Śląsku i w Czechach. Jako przykłady mogą posłużyć interdyscyplinarne badania mobilnej ewidencji i komputerowej dokumentacji obiektów archeologicznych, badania ceramiki z Waldenbura (Saksonia) lub badania Vladimira Pesy dotyczące prehistorii Nadłabskich Gór Piaskowcowych oraz relacji człowiek – przyroda na tym obszarze. Dzięki środkom z fundacji możliwa była także realizacja wykopalsk na przedpolu wyrobiska węgla brunatnego w Schleenhain, wtórne badania i analiza przyrodnicza stanowiska archeologicznego w Zauschwitz (powiat Leipziger Land) lub badania w neolitycznej kopalni surowca kamiennego Jistebsko w Czechach. Fundacja udostępnia również środki finansowe na wydawnictwa poświęcone wynikom badań. Dolnośląskie Muzeum Ceramiki w Bolesławcu przygotowało z pomocą Fundacji Pro Archeologia Saxoniae wystawę oraz wydało towarzyszący jej katalog na temat wykopalsk średniowiecznej warowni przypisywanej rycerzowi-rabusiovi »Czarnemu Krzysztofowi«.

Touristische Wiedererschließung des Neißetales

Ponowne zagospodarowanie turystyczne doliny Nysy

Das malerische Neißetal verbindet die Europastadt Görlitz/Zgorzelec. Durch den Zweiten Weltkrieg getrennt, entwickelten sich die deutsche und die polnische Stadthälfte isoliert. Kluge Infrastruktur-Maßnahmen lassen sie heute schöner denn je zusammen wachsen.

Aufgabe

Das Neißetal verwandelt sich grenzüberschreitend wieder in ein sächsisch-niederschlesisches Naherholungsgebiet. Görlitzer, Zgorzelecer und Touristen zieht es gleichermaßen in die geschichtsträchtige Stadt im Dreiländereck. Hier laden beide Seiten des Flusses zum Schlendern und Erholen ein.

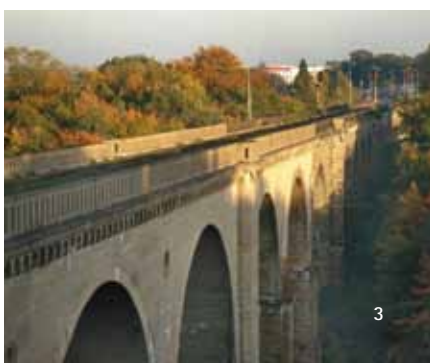
Das sächsisch-niederschlesische Projekt »Touristische Wiedererschließung des Neißetales« rückt die beiden Hälften der Stadt jetzt näher zusammen. Sie wird noch attraktiver als Reiseziel. Zudem bietet Projekt Weiterbildungen an, um die Chancen auf dem sächsisch-niederschlesischen Arbeitsmarkt zu erhöhen.

Umsetzung

Viele Maßnahmen verschönern das Neißetal in Görlitz/Zgorzelec als Naherholungs- und Landschaftsschutzgebiet. In sächsisch-niederschlesischer Zusammenarbeit setzen die Projektbeteiligten das Wegenetz im Weinberggelände entlang der Neiße in stand. Die neue Weggestaltung für Spaziergänger ist jetzt direkt an den Oder-Neiße-Radweg angebunden.

Viele fleißige Hände arrangieren die Grünanlagen der Friedenshöhe neu und reparieren bauliche Mängel am Blockhaus. Der neue Gondelhafen auf der Weinlache lädt jetzt Touristen und Einheimische zur romantischen Bootsfahrt ein.

Als Projektabschluss entsteht mit Hilfe der niederschlesischen Lehrkräfte und Praktikanten eine Dokumentation zu weiteren touristischen Gestaltungsmöglichkeiten am niederschlesischen Neißeufer.

10 Jahre Zusammenarbeit
Sachsen – Niederschlesien
10 lat współpracy
Saksonia – Dolny Śląsk

10

- 1 Blick ins Neißetal
- 2 Blick zur Obermühle mit Brauhaus und Bootsverleih
- 3 Viadukt – Blick nach Zgorzelec/Polen
- 4 Herbstimpression im Neißetal
- 5 An der Neiße mit Viadukt

Bildnachweis: Peter Marakanow

- 1 Widok na dolinę Nysy
- 2 Widok na Obermühle wraz z warzalnią piwa i wypożyczalnią łodzi
- 3 Wiadukt – widok na Zgorzelec/Polska
- 4 Jesienne impresje w dolinie Nysy
- 5 Wiadukt nad Nysą

Zdjęcia: Peter Marakanow

Malownicza dolina Nysy łączy obie części Europa-miasta Görlitz/Zgorzelec. Po podziale w wyniku II wojny światowej niemiecka i polska połowa miasta rozwijały się odizolowane od siebie. Mądre działania infrastrukturalne pozwalają im się ponownie zrosnąć – dziś jeszcze piękniejsze niż kiedyś.

Zadanie

Dolina Nysy przeistacza się transgranicznie znowu w saksońsko-dolnośląski obszar rekreacji i wypoczynku. Historyczne miasto, leżące w trójkocie trzech państw, przyciąga w równym stopniu mieszkańców Görlitz i Zgorzelca, jak i turystów. Obie strony rzeki zapraszają tu do spacerów i wypoczynku.

Saksońsko-dolnośląski projekt »Ponowne zagospodarowanie turystyczne doliny Nysy« pozwala obu częściom miasta jeszcze bardziej zbliżyć się do siebie. Miasto jako cel turystyczny zyska na atrakcyjności. Ponadto w ramach projektu oferowane są kursy doskonalące zwiększające szanse na saksońsko-dolnośląskim rynku pracy.

Realizacja

Wiele działań przyczynia się do upiększenia doliny Nysy w Görlitz/Zgorzelcu jako obszaru rekreacyjnego i parku krajobrazowego. W ramach współpracy saksońsko-dolnośląskiej uczestnicy projektu poprawiają stan sieci dróg na obszarach winnic wzdłuż Nysy Łużyckiej. Nowe trasy do pieszych spacerów są teraz bezpośrednio powiązane z trasą rowerową Odra-Nysa.

Wiele pracowitych rąk aranżuje na nowo tereny zielone Friedenshöhe i naprawia wady budowlane areálu Blockhausu. Nowa przystań dla łodzi na stawie Weinlache zaprasza turystów i mieszkańców na romantyczny spacer łódką.

Na zakończenie projektu przy pomocy dolnośląskich instruktorów i praktykantów sporządzona zostanie dokumentacja dotycząca kolejnych możliwości turystycznego zagospodarowania dolnośląskiego brzegu Nysy Łużyckiej.

Gartenkulturpfad »Parks und Gärten beiderseits der Neiße«

Szlak kulturowo-ogrodowy »Parki i ogrody po obu stronach Nisy Łużyckiej«

Die Region zwischen Sachsen und Niederschlesien birgt mit ihrer einzigartigen Landschaft und lebendigen Kulturgeschichte ein großes Potenzial für die touristische und wirtschaftliche Belebung. Von ihren Kulturgütern sind seit jeher viele gesellschaftliche Impulse ausgegangen. Diesen Schatz zu bewahren und zu pflegen ist Ziel des Projektes Gartenkulturpfad.

Aufgabe

Hauptaufgabe des Projektes ist die Verbesserung des Tourismusmarketings und der Pflege für den großen gartenkünstlerischen Reichtum der Region. Insgesamt warten mehr als 600 historische Parks und Gärten darauf, aus ihrem Dornröschenschlaf erweckt zu werden.

Die Lage macht die Anlagen zu geeigneten Orten der Begegnung. Die gesamte Region profitiert von der Erschließung dieser Perlen. Über die sächsisch niederschlesische Ländergrenze hinweg entwickelt sich die Region zu einem lebenswerten und touristisch attraktiven Standort.

Daraus ergeben sich auch Impulse für die regionale Wirtschaft. Um ihre ursprüngliche Schönheit zurück zu gewinnen, benötigen die Anlagen fachgerechte Sanierung und Pflege. Hier sind qualifizierte regionale Handwerks- und Landschaftsbau-Unternehmen gefragt.

Umsetzung

Für die Startphase wurden 25 Parks und Gärten auf sächsischer und 23 auf niederschlesischer Seite als Pilotanlagen ausgewählt. Parallel dazu entwickeln sich in Niederschlesien zahlreiche Initiativen zur Wiederbelebung historischer Anlagen. Den engagierten Projektbeteiligten vermitteln Parkpflege-Seminare praxisnahes Wissen. Das wenden sie bei gemeinsamen Arbeitseinsätzen an. Gemeinsam im Freien knüpfen sich neue fachliche und freundschaftliche Kontakte wie von selbst. Ergebnis des Projektes ist auch ein Kriterienkatalog für die Aufnahme weiterer Anlagen in den Kulturpfad. Den vielen neu entstehenden Initiativen auf niederschlesischer Seite ist eine Vision gemeinsam: In Zukunft erleben Besucher die »Grünen Perlen« der Region auf grenzüberschreitenden Gartenrouten.

10 Jahre Zusammenarbeit
Sachsen – Niederschlesien
10 lat współpracy
Saksonia – Dolny Śląsk

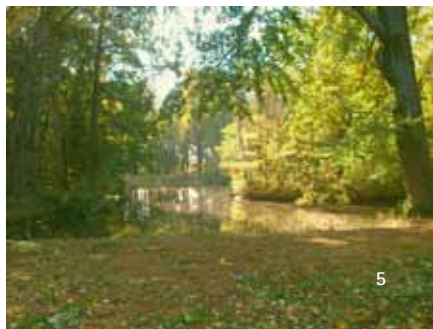
4

- 1 Schloss in Bad Muskau
- 2 Schloss in Schildau
- 3 Schloss und Witwenhaus in Lomnitz
- 4 Fürst-Pückler-Park in Bad Muskau
- 5 Park in Muhrau
- 6 Ostdeutscher Rosengarten in Forst

Bildnachweis: A. Harzbecher (1, 2, 4, 5, 6),
www.schloss-lomnitz.de (3)

- 1 Zamek w Bad Muskau
- 2 Zamek w Wojanowie
- 3 Zamek i Dom Wdowy w Łomnicy
- 4 Park Księcia Pücklera w Bad Muskau
- 5 Park w Morawie
- 6 Wschodniemiecki Ogród Różany w Forst

Zdjęcia: A. Harzbecher (1, 2, 4, 5, 6),
www.schloss-lomnitz.de (3)

Region między Saksonią i Dolnym Śląskiem, charakteryzujący się niepowtarzalnym krajobrazem i wciąż żywą historią, kryje w sobie olbrzymi potencjał dla ożywienia turystycznego i gospodarczego. Dobra kultury zawsze były punktem wyjściowym wielu impulsów społecznych w tym regionie. Zachowanie i pielęgnacja tego skarbu stanowi cel projektu »Szlak kulturowo-ogrodowy«.

Zadanie

Głównym zadaniem projektu jest promocja turystyczna i pielęgnowanie wielkiego bogactwa regionu, jakim są zabytki sztuki ogrodowej. Na przebudzenie ze snu czeka obecnie łącznie ponad 600 historycznych parków i ogrodów.

Ich położenie sprawia, że doskonale nadają się na miejsca spotkań. Na zagospodarowaniu tych „perełek” zyska cały region, który rozwinąć się może do rangi atrakcyjnego dla kraju i zagranicy celu turystycznego i miejsca, w którym warto żyć.

Wynikają z tego również istotne impulsy dla rozwoju regionalnej gospodarki. Aby odzyskać dawne piękno, parki i ogrody wymagają renowacji i pielęgnacji. Oznacza to, że stają się one obiektem zainteresowania architektów krajobrazu i miejscem pracy dla fachowców kształtujących zieleni.

Realizacja

Do fazy początkowej projektu jako obiekty pilotażowe wybrano 25 parków i ogrodów po stronie saksońskiej oraz 23 po stronie dolnośląskiej. Równocześnie na Dolnym Śląsku powstają liczne inicjatywy działające na rzecz rewitalizacji historycznych zespołów parkowo-ogrodowych. Zaangażowani w te działania uczestnicy projektu zdobywają praktyczną wiedzę podczas seminariów na temat pielęgnacji parków. Wiedza ta znajduje zastosowanie w ramach wspólnej pracy. Wspólne przebywanie na łonie natury stwarza odpowiedni klimat do nawiązywania nowych kontaktów zawodowych i przyjacielskich.

Wynikiem projektu jest także katalog kryteriów regulujących przyjmowanie dalszych parków i ogrodów do ścieżki kulturowej. Wielu nowopowstałym inicjatywom po stronie dolnośląskiej przyświeca wspólna wizja: W przyszłości turyści odwiedzając będą »Zielone perły« regionu na transgranicznych szlakach parkowo-ogrodowych.

Internationale Vereinigung für den Jakobsweg Gnesen – Görlitz – Prag e.V.

Międzynarodowe Stowarzyszenie na rzecz Drogi św. Jakuba Gniezno – Görlitz/ Zgorzelec – Praga

»Ich bin dann mal weg« – ein inzwischen geflügeltes Wort für viele, die sich auf einen besonderen Weg machen, den Jakobsweg. Wird es ein Weg zu sich selbst, zu seinen Nächsten, zu Gott? Das stellt sich oft für jeden anders dar. Für die Bewohner des Dreiländerecks hat der Jakobsweg auch noch einen ganz besonderen Reiz. Er verbindet drei Länder und bietet damit die Möglichkeit, die gemeinsamen christlichen Wurzeln des Pilgerns vor Ort neu zu entdecken.

Aufgabe

Jakobswege ziehen sich wie ein Netz über Europa. Einzig das letzte Stück durch Nordspanien bis nach Santiago de Compostela vereint die Pilger auf einer Straße, um zum Grab des Jesus-Apostels, Sankt Jakobus des Älteren, zu gelangen. Da die Pilgerbewegung immer mehr Menschen auch in entfernten Regionen erfasst, ist es nötig, neue Routen hinzuzufügen – oder alte wiederzuentdecken. Jakobskirchen und Kapellen, Klöster, Hospize und Herbergen lassen auf historische Reisewege schließen. So auch im niederschlesisch-deutschböhmisches Raum: Hier arbeiten nun Menschen aus dem Dreiländereck daran, einen gemeinsam wiederentdeckten Pilgerweg auszubauen, damit so die lange vergessene christliche Tradition des Pilgerns wieder gelebt werden kann.

Umsetzung

Der Jakobsweg Gnesen-Görlitz-Prag besteht aus den Wegstrecken des großpolnischen, des niederschlesischen und des Zittauer Jakobsweges. Zusammen umfasst er ein Sechstel der Wegstrecke bis nach Santiago de Compostela. Aus den zunächst parallelen Initiativen in Lubomierz in Polen und im deutschen Zittau entstand die internationale Vereinigung für den Jakobsweg Gnesen-Görlitz-Prag. Über die Sprachbarrieren hinweg gehen die drei Nachbarländer die Wiederbelebung des Jakobswegs in ihren Regionen als Gemeinschaftswerk an. Und sie haben gemeinsam schon viel erreicht: Ein Pilgerführer liegt als Druckerzeugnis in deutscher Sprache vor, in polnischer und tschechischer Sprache ist er zunächst in digitaler Form zu haben. Hilfreiche Auskünfte geben alle drei Partner. Auch einen speziellen Pilgerausweis können die Interessierten erhalten.

10 Jahre Zusammenarbeit
Sachsen – Niederschlesien
10 lat współpracy
Saksonia – Dolny Śląsk

4

5

- 1 Emil Mendyk, Koordinator der Jakobswege in Polen, beim Markieren
- 2 Gründung der Internationalen Vereinigung für den Jakobsweg Gnesen – Görlitz – Prag
- 3 Basilika in Posen/Polen
- 4 Weiße Muschel auf blauem Grund – typische Markierung für den Jakobsweg Gnesen – Görlitz – Prag
- 5 Eröffnung des deutschen Abschnitts des Jakobsweges
- 6 Jakobswegschild am Kloster St. Marienthal

Bildnachweis: Jeannette Gosteli, René Egmont Pech

- 1 Emil Mendyk, koordynator Dróg św. Jakuba w Polsce, przy znakowaniu
- 2 Utworzenie Międzynarodowego Stowarzyszenia na Rzecz Drogi św. Jakuba Gniezno – Görlitz – Praga
- 3 Bazylika w Poznaniu/Polska
- 4 Biała muszla na niebieskim tle – typowe oznakowanie Drogi św. Jakuba Gniezno – Görlitz – Praga
- 5 Otwarcie niemieckiego odcinka Drogi św. Jakuba
- 6 Tablica Drogi św. Jakuba przy Klasztorze St. Marienthal

Zdjęcia: Jeannette Gosteli, René Egmont Pech

6

»Ich bin dann mal« («No to w drogę») – to w międzyczasie już uskrzydlające słowa dla wielu, którzy udają się w szczególną drogę – jakubowym szlakiem. Czy będzie to droga do odnalezienia samego siebie, czy też swoich bliskich, a może Boga? Często każdy przeżywa to inaczej. Dla mieszkańców regionu na styku trzech państw Droga św. Jakuba ma jeszcze inny szczególny czar. Łączy ona trzy kraje i tym samym daje pielgrzymom możliwość odkrywania wspólnych chrześcijańskich korzeni.

Zadanie

Drogi św. Jakuba niczym sieć oplatają całą Europę. Jedyne ostatni jej fragment prowadzący przez Północną Hiszpanię do Santiago de Compostela łączy pielgrzymów na szlaku prowadzącym do grobu świętego Jakuba – apostoła jesusowego. Ze względu na to, że ruch pielgrzymkowy ogarnia coraz więcej ludzi – także tych z najodleglejszych regionów, zachodzi potrzeba wyznaczania nowych tras lub odkrywania na nowo starych. Kościoły i kaplice pod wezwaniem św. Jakuba, hospicja i schroniska to elementy znaczące przebieg historycznych szlaków podróży. Tak też jest w regionie dolnośląsko-niemiecko-czeskim – tu w zakątku trzech krajów pracuje się nad rozbudową wspólnie odkrytego na nowo szlaku pielgrzymkowego, by przez to umożliwić przywrócenie dawno już zapomnianej tradycji pielgrzymowania.

Realizacja

Szlak Jakuba Gniezno – Görlitz/Zgorzelec – Praga składa się z odcinków wielkopolskiej, dolnośląskiej i żytańskiej Drogi św. Jakuba. Razem obejmuje on jedną szóstą drogi do Santiago de Compostela. Z początkowo równoległych inicjatyw w Lubomierzu w Polsce oraz w niemieckim Zittau (Żytawie) powstało Międzynarodowe Stowarzyszenie na rzecz Drogi św. Jakuba Gniezno – Görlitz/Zgorzelec – Praga. Nie zważając na bariery językowe, trzy sąsiednie kraje przystępują do rewitalizacji Drogi św. Jakuba w swoich regionach, postrzegając owoce swoich wysiłków jako ich wspólne dzieło. I razem już wiele osiągnęli. Wydrukowany przewodnik pielgrzymkowy dostępny jest na razie tylko po niemiecku. Wersje polską i czeską można otrzymać w chwili obecnej tylko w formie cyfrowej. Praktycznych informacji udzielają wszyscy trzej partnerzy. Dla zainteresowanych przygotowano specjalną legitymację pielgrzyma.

Städtepartnerschaft Dresden – Breslau

Partnerstwo miast Drezno – Wrocław

Die Partnerschaft der Städte Dresden und Breslau hat zwei Etappen: eine bis zur politischen Wende in Deutschland und eine danach. Von ihrer Gründung 1959 bis 1990 gab es bereits vielfältige kulturelle, sportliche und wirtschaftliche Kontakte, auch Bildungsinstitutionen arbeiteten zusammen – allerdings immer unter der Ägide der Partei- und Staatsführungen. Eine freie Entwicklung der Kontakte war erst nach 1990 möglich.

Aufgabe

Die Städtepartnerschaft soll heute frei von ideologischer Beeinflussung gestaltet werden. Aufgabe der Stadtverwaltungen beider Großstädte ist es nun, bei der Anbahnung von Kontakten behilflich zu sein, die Beziehung zu koordinieren und zu fördern. Mit der Novellierten Partnerschaftsvereinbarung von 1994 hat die Beziehung zwischen Dresden und Breslau ein neues Fundament bekommen. Sie wird nun auf der Ebene von Privatpersonen, Vereinen, Institutionen, Schulen und Unternehmen gepflegt. Schwerpunkte sind die Zusammenarbeit auf dem Gebiet der Kultur und Kunst, des Jugendaustausches, des Umweltschutzes sowie der Wirtschafts- und Verwaltungsstrukturen. Die Inhalte der Kontakte bestimmen jetzt die jeweils zusammenarbeitenden Bereiche und Institutionen selbst.

Umsetzung

Trotz der verordneten Begegnungen vor 1989 sind schon damals Freundschaften und Beziehungen entstanden, die weiterhin gepflegt werden. Neu ist, dass ein enges Beziehungsgeflecht in allen gesellschaftlichen Bereichen vor allen Dingen von bürgerschaftlichem Engagement getragen wird und von gegenseitigem Geben und Nehmen gekennzeichnet ist. So leisteten die Städte bei den Hochwasserkatastrophen der Oderflut 1997 und der Elbeflut 2002 gegenseitig Hilfe. Regelmäßige Kontakte zwischen Hochschulen, Gerichten, Verwaltungen, Gymnasien und Beruflichen Schulzentren erfüllen die Partnerschaft mit Leben. Galerien präsentieren Werke der Partnerstädte. Orchester, Theater und Kunstschulen arbeiten zusammen. Wichtige Partner dieser Verbindungen sind u. a. die Deutsch-Polnische Gesellschaft Sachsen e. V. und der Verein Polonia Dresden e.V.

10 Jahre Zusammenarbeit
Sachsen – Niederschlesien
10 lat współpracy
Saksonia – Dolny Śląsk

4

- 1 Oberbürgermeisterin Helma Orosz und Stadtpräsident Dr. Rafał Dutkiewicz
- 2 Breslauer Universität
- 3 Breslauer Rathaus
- 4 Dominsel
- 5 Ossolineum
- 6 Stadtwappen Breslau
- 7 Stadtwappen Dresden

Bildnachweis: Landeshauptstadt Dresden

- 1 Nadburmistrz Helma Orosz i Prezydent Miasta dr Rafał Dutkiewicz na spotkaniu z okazji 50 rocznicy partnerstwa miast w maju 2009 r.
- 2 Uniwersytet Wrocławski
- 3 Wrocławski Ratusz
- 4 Ostrów Tumski
- 5 Ossolineum
- 6 Herb Wrocławia
- 7 Herb Drezna

Zdjęcia: Landeshauptstadt Dresden

Partnerstwo miast Drezna i Wrocławia przebiegało w dwóch etapach. Pierwszy trwał do czasu przemian politycznych w Niemczech, drugi rozpoczął się po zjednoczeniu Niemiec. Od momentu ustanowienia partnerstwa w roku 1959 do 1990 roku miały miejsce wszechstronne kontakty kulturalne, sportowe i gospodarcze, współpracowały ze sobą również instytucje oświatowe – oczywiście wszystko nadzorowane było przez kierownictwo partii i państwo. Swobodny rozwój kontaktów możliwy był dopiero po roku 1990.

Zadanie

Obecnie, partnerstwo między miastami powinno być wolne od wszelkich wpływów ideologicznych. Zadanie obu Urzędów Miasta polega teraz na udzielaniu pomocy przy nawiązywaniu kontaktów oraz koordynowaniu i promowaniu współpracy. Znowelizowana umowa partnerska z roku 1994 stała się nowym fundamentem stosunków między Drezniem i Wrocławiem. Teraz prowadzona jest ona na różnych płaszczyznach: między osobami prywatnymi, stowarzyszeniami, instytucjami, szkołami i przedsiębiorstwami. Do podstawowych elementów należą współpraca w dziedzinie kultury i sztuki, wymiany młodzieży, ochrony środowiska oraz struktur gospodarczych i administracyjnych. O treściach kontaktów decydują teraz współpracujące ze sobą działy i instytucje.

Realizacja

Mimo, że przed rokiem 1989 spotkania ordynowane były odgórnie, to już wtedy zawiązywały się przyjaźnie i inicjowane były kontakty, które są nadal utrzymywane. Nowością jest ścisła sieć współpracy we wszystkich sferach społecznych charakteryzująca się przede wszystkim obywatelskim zaangażowaniem i polegająca na obopólnej korzyści. Miasta udzielały sobie nawzajem pomocy podczas katastrofalnych powodzi na Odrze w 1997 r. i na Łabie w 2002 r. Ideę partnerstwa ożywiają regularne kontakty między uczelniami wyższymi, sądami, administracjami, gimnazjami i zespołami szkół zawodowych. Galerie sztuki prezentują dzieła artystów z miast partnerskich, współpracują ze sobą orkiestry, teatry i uczelnie artystyczne. Ważnymi partnerami tej współpracy są między innymi Deutsch-Polnische Gesellschaft Sachsen e.V. (Stowarzyszenie Polsko-Niemieckie Saksonii) i Verein Polonia Dresden e.V. (Stowarzyszenie Polonia w Dreźnie).

Grenzüberschreitende Regionalplanung

Transgraniczne planowanie regionalne

Für die Betroffenen geht es ums Ganze: Welche Perspektiven hat die junge Generation? Wie wird sich der demographische Wandel im Dreiländereck auswirken? Werden sich die Verwaltungen auf beiden Seiten der Grenze verständigen oder überwiegen die Schwierigkeiten der unterschiedlichen Strukturen?

Aufgabe

Regionalplaner haben die Aufgabe, die Raumnutzungen einer Region zu koordinieren. Sie entwickeln Pläne und Konzepte sowohl zur Durchsetzung gemeinsamer Interessen als auch für Problemlagen innerhalb einer Region. In Grenzregionen ist die grenzüberschreitende Zusammenarbeit bei der Planung eine besondere Herausforderung. Entwicklungsziele und Handlungserfordernisse angrenzender Staaten müssen abgestimmt werden, um gemeinsame Leitbilder zu verwirklichen.

Umsetzung

Die grenzüberschreitende Umsetzung erfordert eine kontinuierliche regionale Zusammenarbeit zwischen deutschen und polnischen Verwaltungen. Gemeinsam mit dem Woiwodschaftsbüro für Urbanistik in Breslau und der Woiwodschaft Lebus Land, Abteilung Regionalpolitik, engagiert sich der Regionale Planungsverband Oberlausitz-Niederschlesien auf verschiedenen Gebieten: Ein Beispiel ist der Wissenstransfer bei der Ausweisung von Windkraftstandorten, einer aktiven Reaktion auf die Erfordernisse des Klimawandels. Das Projekt zur »Strategischen Umweltprüfung« (Laufzeit 2004 bis 2006), an dem sächsische, tschechische und polnische Regionalplaner beteiligt waren, lieferte für den Grenzraum die Grundlagen für die Umweltprüfung der ersten Gesamtfortschreibung des Regionalplans. Weitere aktuelle Projekte sind z. B. das Modellvorhaben zum demografischen Wandel, bei dem die Zukunftschancen im ländlichen Raum der Region Oberlausitz-Niederschlesien entwickelt werden und das Projekt KOREG, durch das die kommunale und regionale Zusammenarbeit im Grenzraum der Euroregion Neisse-Nisa-Nysa koordiniert werden soll. Zur Umsetzung der genannten Aufgaben und Projekte finden regelmäßig Konsultationen mit Teilnehmern aus Niederschlesien und Sachsen statt, die dazu beitragen, die Zusammenarbeit zu verstetigen und neue Aspekte der grenzüberschreitenden Regionalentwicklung zur Geltung zu bringen.

10 Jahre Zusammenarbeit
Sachsen – Niederschlesien
10 lat współpracy
Saksonia – Dolny Śląsk

4

- 1 Grenzbrücke über die Lausitzer Neiße in Görlitz
- 2 Tagung im Rahmen des Projektes »PLIS« in Cunewalde
- 3 Blick auf den neu entstandenen Berzdorfer See
- 4 Blick vom Kommunikations- und Naturschutzzentrum Weißwasser auf den Tagebau Nochten
- 5 Hinweisschilder am ehemaligen Tagebau Berzdorf
- 6 Windkraftanlagen an der Autobahn A 4 bei Ludwigsdorf

Bildnachweis: Tino Fröde (1, 2, 4),
Wolfgang Fröde (3, 5), Jörg Weichler (6)

- 1 Most graniczny przez Nysę łużycką w Görlitz
- 2 Konferencja w ramach projektu »PLIS« w Cunewalde
- 3 Widok na nowo powstałe jezioro Berzdorfer See
- 4 Widok z Centrum Komunikacji i Przyrody w Weißwasser na kopalnię odkrywkową Nochten
- 5 Tablice informacyjne na terenie byłej kopalni odkrywkowej Berzdorf
- 6 Elektrownie wiatrowe przy autostradzie A 4 koło Ludwigsdorfu

Zdjęcia: Tino Fröde (1, 2, 4),
Wolfgang Fröde (3, 5), Jörg Weichler (6)

Dla zainteresowanych chodzi o wszystko: jakie perspektywy ma młode pokolenie? Jakie będą dalsze skutki rozwoju demograficznego w regionie na styku trzech państw? Czy administracje po obydwu stronach granicy dojdą do porozumienia, czy też przeważą trudności związane ze strukturalnymi różnicami?

Zadanie

Zadaniem planistów regionalnych jest koordynacja zagospodarowania przestrzennego. Opracowują oni plany i koncepcje dotyczące zarówno realizacji wspólnych interesów, jak i problemów w obrębie regionu. Na pograniczu transgraniczna współpraca przy planowaniu stanowi wyjątkowo ambitne wyzwanie. Do wdrożenia wspólnych założeń konieczne jest zestrojenie celów rozwoju oraz potrzebnych działań sąsiadujących ze sobą państw.

Realizacja

Transgraniczna realizacja wymaga ciągłej regionalnej współpracy między niemieckimi i polskimi administracjami publicznymi. Regionalny Związek Planistyczny Górne Łużyce-Dolny Śląsk (Regionaler Planungsverband Oberlausitz-Niederschlesien) angażuje się wspólnie z Wojewódzkim Biurem Urbanistycznym we Wrocławiu oraz Departamentem Polityki Regionalnej w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubuskiego na różnych obszarach – jeden z przykładów stanowi transfer wiedzy przy wyznaczaniu lokalizacji pod budowę elektrowni wiatrowych, aktywna reakcja na warunki zmiany klimatu. Projekt »Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko« (okres realizacji 2004 r.–2006 r.), w którym uczestniczyli planiści saksońscy, czescy i polscy, dostarczył dla pogranicza podstaw do oceny oddziaływania na środowisko pierwszej kompleksowej aktualizacji planu regionalnego. Do dalszych aktualnych projektów należy na przykład zamierzenie modelowe dotyczące zmian demograficznych, w ramach którego wypracowuje się przyszłościowe szanse dla obszarów wiejskich regionu Górnych Łużyc i Dolnego Śląska, a także projekt KOREG, który ma doprowadzić do koordynacji komunalnej i współpracy regionalnej na pograniczu w Euroregionie Neisse-Nisa-Nysa. W ramach realizacji wymienionych wyżej zamierzeń odbywają się regularnie konsultacje z udziałem przedstawicieli Saksonii i Dolnego Śląska, które przyczyniają się do usystematyzowania współpracy oraz wnoszą nowe aspekty transgranicznego rozwoju regionalnego.

5

6

Umgebindeland

Kraina domów przystępowych

Schätzungsweise 19 000 Umgebindehäuser gibt es derzeit im Grenzraum Deutschland – Polen – Tschechien. Sie künden von der gemeinsamen Geschichte einer Region, von einer einzigartigen Kultur und verkörpern den Begriff Heimat für Bewohner und Gäste des Dreiländerecks.

»Umgebindeland« steht für den Zusammenhalt von Menschen, denen die heimische Volksarchitektur am Herzen liegt und die dafür auch etwas tun wollen.

Aufgabe

Die Projektinitiative »Umgebindeland« hat hohe Ziele. Nicht nur die Erhaltung einer Idylle – schon das wäre großartig – sondern diese Region für seine Bewohner grenzübergreifend als Heimat erlebbar zu machen, dabei den Tourismus und das Handwerk zu stärken ist die Vision bis 2013. Bisherige Erfahrungen besagen, dass der Erhalt dieser Häuser in einem historisch gewachsenen Kulturraum eine hohe identitätsstiftende Wirkung hat. Dies ist der Impuls, den es für weitere Entwicklungen der Region zu nutzen gilt. Künftig kommt es darauf an, noch mehr Menschen für die Vorzüge der Umgebindehaus-Bauweise zu begeistern – egal ob als Wohnhaus, Feriendomizil oder Arbeitsstätte. Neben der sinnvollen Nutzung der alten Häuser ist aber auch die fachgerechte Erhaltung wichtig. Dabei treffen uralte Handwerkstechniken und moderne bautechnische Lösungen aufeinander.

Umsetzung

In den vergangenen fünf Jahren wurde schon ein gutes Fundament gelegt: Unter dem Titel »Umgebindeland« entstand ein Netz aus vielen unterschiedlichen Akteuren – sowohl aus Sachsen als auch aus Niederschlesien. Dazu gehören vor allem die Geschäftsstelle Umgebindeland, die alle Aktivitäten im Gesamtterritorium koordiniert und der Verein Południowo Zachodnie Forum Samorządu Terytorialnego »Pogranicze«, der die Koordination auf polnischer Seite übernommen hat.

Außerdem existiert ein Entwicklungsplan, der die wichtigsten Aufgabenstellungen bis 2013 formuliert. Im Mittelpunkt stehen Aktivitäten zur Erhaltung der Umgebindehäuser. Dazu werden einzelne Häuser modellhaft saniert und als »lebendige« Baustelle den Interessierten zugänglich gemacht. Ergänzend soll ein gemeinsamer Leitfaden für die sächsischen und niederschlesischen Hausbesitzer das nötige Fachwissen bereithalten. Events wie der »Tag des offenen Umgebindehauses« oder das neue Produkt »Urlaub im Umgebindehaus« sorgen für großes öffentliches Interesse, ebenso der Internetauftritt www.umgebindeland.de.

Ein Netz von öffentlich zugänglichen Umgebindehäusern informiert zur Besonderheit dieser Kulturgüter, vermittelt das besondere Flair und verweist auf die Lebensspuren von Generationen und ihre Authentizität. Bei allem arbeiten Projektleiter und Koordinatoren aus Sachsen und Niederschlesien zusammen.

10 Jahre Zusammenarbeit
Sachsen – Niederschlesien
10 lat współpracy
Saksonia – Dolny Śląsk

4

5

- 1 Blick auf die Umgebendhäuser in Oderwitz
- 2 Die mit Umgebendhäusern gesäumte Hauptstraße in Obercunnersdorf
- 3 Liebevoll saniertes Umgebendhaus in Jonsdorf, Ortsteil Hänischmühle
- 4 Umgebendbogen – markantes Merkmal der Umgebendhäuser
- 5 Umgebendhaus in Jonsdorf
- 6 Gemütliche Atmosphäre in einer Blockstube in Rosenthal
- 7 Ländliches Leben in Oybin, Ortsteil Hain

Bildnachweis: Jeannette Gosteli, René Egmont Pech

- 1 Widok na domy przysługowe w Oderwitz
- 2 Główna ulica w Obercunnersdorfie otoczona domami przysługowymi
- 3 Pieczołowicie wyremontowany dom przysługowy w Jonsdorfie – Hänischmühle
- 4 Łuk – charakterystyczny element konstrukcji łączyckich domów przysługowych
- 5 Dom przysługowy w Jonsdorfie
- 6 Przytulna atmosfera w izbie belkowej w Rosenthalu
- 7 Wiejskie życie w Oybinie – Hain

Zdjęcia: Jeannette Gosteli, René Egmont Pech

Szacuje się, że na obszarze polsko-niemiecko-czeskiego pogranicza znajduje się około 19 tys. domów przysługowych. Świadczą one o wspólnej przeszłości regionu, o wyjątkowej kulturze oraz ucieleśniają pojęcie ojczyzna dla mieszkańców i przyjeźdźnych w trójkącie trzech państw. »Kraina domów przysługowych« symbolizuje wspólnotę ludzi, którym na sercu leży rodzima architektura ludowa, i którzy chcą też coś na jej rzecz zrobić.

Zadanie

Inicjatywa projektowa »Kraina domów przysługowych« stawia sobie ambitne cele. Nie tylko zachowanie pewnej idylli, już tylko to byłoby wspaniałe, lecz uczynienie z tego regionu transgranicznie rozpoznawalnej ojczyzny dla jego mieszkańców o silnej turystyce i rozwiniętym rzemiośle, taka jest wizja do 2013 roku. Dotychczasowe doświadczenia wskazują na to, że zachowanie takich domów na obszarze kulturowym o głębokich korzeniach historycznych w niezwykle sposób sprzyja poczuciu tożsamości regionalnej. Jest to impuls, który trzeba wykorzystać z myślą o dalszym rozwoju tych ziem. W przyszłości trzeba będzie jeszcze więcej ludzi przekonać do walorów architektonicznych domów przysługowych, niezależnie od tego, czy będą one przeznaczone do mieszkania, wypoczynku lub pracy. Poza sensownym wykorzystaniem starych domów ważne jest także ich odpowiednie zachowanie. Przy tym natrafiają na siebie przestarzałe techniki rzemieślnicze i nowoczesne technologie budowlane.

Realizacja

W ciągu minionych pięciu lat położono już solidne podwaliny: pod nazwą »Kraina domów przysługowych« powstała sieć, w skład której weszło wiele różnych podmiotów zarówno z Saksonii, jak i z Dolnego Śląska. Są nimi przede wszystkim biuro Krajiny domów przysługowych koordynujące wszystkie działania na całym terytorium oraz Południowo-Zachodnie Forum Samorządu Terytorialnego »Pogranicze«, które pełni rolę koordynatora po stronie polskiej. Ponadto istnieje plan rozwoju określający wszystkie najistotniejsze zadania do roku 2013. Działalność skupia się na zachowaniu domów przysługowych. W tym celu modelowo remontuje się wybrane domy i udostępnia je zainteresowanym jako »żywe« place budowy. Całość ma uzupełnić wspólny podręcznik dla saksońskich i dolnośląskich właścicieli domów służący do przyswojenia sobie potrzebnej wiedzy fachowej.

Wydarzenia, jak na przykład »Dzień otwartego domu przysługowego« lub nowy produkt »Urlop w domu przysługowym«, wpływają na wzrost zainteresowania opinii publicznej, podobnie jak strona internetowa www.umgebimeland.de.

Sieć ogólnie dostępnych domów przysługowych informuje o specyfice tych dóbr kultury, pozwala napawać się szczególną atmosferą tych obiektów oraz odwołuje się do śladów życia minionych pokoleń i podkreśla ich autentyczność. Nad wszystkim wspólną pieczę sprawuje kierownik projektu oraz koordynatorzy z Saksonii i Dolnego Śląska.

Zusammenarbeit im Brand- und Katastrophenschutz

Współpraca w zakresie ochrony przeciwpożarowej oraz przed skutkami katastrof, klęsk żywiołowych i innych poważnych wypadków

Feuerwehrleute erkennt man am schnellen Handeln, nicht an langen Reden. Trotzdem müssen sie sich gut verstehen. Und wenn ihre Hilfe gebraucht wird, lassen sie sich nicht gern von Grenzen aufhalten. Weil Sprachbarrieren noch schlimmer sein können als Grenzen, lernten die Mitglieder der Berufsfeuerwehr Görlitz Polnisch. Mit einem Grundkurs 2004 gestartet, können sie sich heute bereits zu den Fortgeschrittenen zählen.

Aufgabe

Die Berufsfeuerwehr Görlitz und die Staatliche Feuerwehr Zgorzelec wollen eng zusammenarbeiten – im Notfall, aber auch bei der Ausbildung und gemeinsamen Übungen. Beide sind tätig im vorbeugenden Brandschutz, also bei Verhinderung von Feuer und Schaden, dem abwehrenden Brandschutz, der für eine Schadensbegrenzung sorgt, und in der rechtlichen und wirtschaftlichen Abwicklung der Arbeit. Seit 2008 gehört auch der Rettungsdienst zu ihren Aufgaben. Grundlage der Zusammenarbeit sind die Vereinbarungen über gegenseitige Hilfeleistung bei Katastrophen oder schweren Unglücksfällen und zur grenzüberschreitenden Hilfeleistung und Zusammenarbeit im Brandschutz zwischen dem Oberbürgermeister der Stadt Görlitz und dem Landrat des Kreises Zgorzelec. Ein weiterer Vertrag begründet die Kooperation zwischen der Freiwilligen Feuerwehr von Görlitz-Hagenwerder/Tauchritz und der Freiwilligen Feuerwehr von Radomierzycy (26. Oktober 2007).

Umsetzung

Nach einem jährlich präzisierten Arbeitsplan führen die Mannschaften gemeinsame Ausbildungsmaßnahmen beispielsweise auf dem Gebiet der Ölabwehr, der technischen Hilfeleistung und an der Drehleiter durch. Mindestens einmal monatlich treffen sich beide Seiten, um neue Inhalte für den Arbeitsplan festzulegen. Zu den vereinbarten Aktivitäten gehören Übungen zur gegenseitigen Alarmierung, wofür die Feuerwehrleute selbst mit den neuen Sprachkenntnissen Vordrucke entwickeln konnten.

Gemeinsame sportliche Wettkämpfe gehören ebenso wie Übungen der beiden Feuerwehren zum Programm. Beispiele dafür sind Großübungen am Autobahngrenzübergang Ludwigsdorf, an der Witka-Talsperre und am Grenzübergang Hagenwerder/Tauchritz sowie die Katastrophenschutzübung »Kurzschluss 2007« in Boxberg. Besonders bei Übungen zum Training der Einsatzstellenkommunikation kommen den Feuerwehrleuten die erworbenen Kenntnisse der Nachbarsprache zugute.

10 Jahre Zusammenarbeit
Sachsen – Niederschlesien
10 lat współpracy
Saksonia – Dolny Śląsk

3

- 1/2 Gemeinsame Ausbildungsmaßnahme
»Technische Hilfeleistung«
- 3 Gemeinsame Übung am Grenzübergang Görlitz/
Ludwigsdorf
- 4/5 Gemeinsame Ausbildungsmaßnahme »Ölsperr«

Bildnachweis: Berufsfeuerwehr Görlitz

- 1/2 Wspólne szkolenie »Pomoc techniczna«
- 3 Wspólne ćwiczenia na przejściu granicznym
w Görlitz/Ludwigsdorf (Jędrzychowice)
- 4/5 Wspólne szkolenie »Zapora olejowa«

Zdjęcia: Berufsfeuerwehr Görlitz

4

5

Strażacy znani są ze sprawnego działania, a nie z długiej i częściej gadaniny. Mimo to muszą się dobrze rozumieć. A gdy potrzebna jest ich pomoc, nie lubią przeszkód jakimi są choćby granice. Bariery językowe bywają jeszcze gorsze od granic i właśnie dlatego członkowie Zawodowej Straży Pożarnej w Görlitz uczą się języka polskiego. Rozpoczęli w roku 2004 od kursu podstawowego, a teraz mogą się już zaliczyć do zaawansowanych.

Zadanie

Zawodowa Straż Pożarna w Görlitz i Państwowa Straż Pożarna w Zgorzelcu chcą ściśle ze sobą współpracować – nie tylko na wypadek wspólnej akcji, lecz także przy szkoleniu i ćwiczeniach. Obie jednostki działają w obszarze prewencyjnej ochrony przeciwpożarowej, czyli przy zapobieganiu pożarom i szkodom, defensywnej ochronie przeciwpożarowej służącej ograniczeniu zakresu szkód, a także zajmują się prawnymi i ekonomicznymi aspektami ich pracy. Od 2008 r. do zadań jednostek straży pożarnej należy także medyczne pogotowie ratunkowe. Podstawą współpracy są umowy o wzajemnej pomocy podczas katastrof i klęsk żywiołowych lub innych poważnych wypadków oraz o transgranicznej pomocy i współpracy w zakresie ochrony przeciwpożarowej zawarte między Nadburmistrzem miasta Görlitz i Starostą Powiatu Zgorzeleckiego. Inna umowa (z 26 października 2007 r.) ustanawia współpracę między Ochotniczą Strażą Pożarną w Görlitz-Hagenwerder/Tauchritz i Ochotniczą Strażą Pożarną w Radomierzycach.

Realizacja

Drużyny, działając w oparciu o corocznie aktualizowany i precyzowany plan pracy, przeprowadzają wspólne szkolenia na przykład w zakresie zwalczania skutków wycieków oleju, pomocy technicznej oraz prowadzenia akcji z wykorzystaniem drabin obrotowych. Co najmniej raz w miesiącu obie strony spotykają się w celu ustalenia nowych treści do planu pracy. Do uzgodnionych działań należą ćwiczenia wzajemnego alarmowania się, do których strażacy, wykorzystując świeżo nabytą znajomość języka, we własnym zakresie opracowali specjalne formularze. Poza ćwiczeniami program przewiduje również wspólne zawody sportowe obu straży pożarnych. Przykładem są wspólne ćwiczenia na autostradowym przejściu granicznym w Ludwigsdorf/Jędrzychowice, na zaporze wodnej na rzece Witka oraz na przejściu granicznym Hagenwerder/Tauchritz/Radomierzycy, a także ćwiczenie ochrony przed katastrofą »Kurzschluss 2007« (»Krótkie Śpięcie 2007«) w Boxbergu. Znajomość języka była strażakom bardzo pomocna szczególnie podczas ćwiczeń treningowych komunikacji między stanowiskami dowodzenia akcją.

Internationale Feuerwehrarbeit im Landkreis Bautzen

Międzynarodowa działalność strażacka w powiecie budziszyńskim

Bevor die Feuerwehrleute in den befreundeten sächsischen und niederschlesischen Gemeinden miteinander feiern, einen Fahnenzug veranstalten oder den heiligen Florian verehren können, müssen sie viele Stunden trainieren, sportliche Fitness aufbauen, Hindernisläufe absolvieren und Löschangriffe üben. Denn wenn es auf Hilfe ankommt, sollen alle in guter Form sein. Manchmal ist es nötig, dass Unterstützung aus dem Nachbarort kommt. Dafür ist es gut, wenn man sich ohne viele Worte versteht.

Aufgabe

Das Motto »Helfen in der Not ist unser Gebot« steht sinngemäß in verschiedenen Sprachen über der Feuerwehrarbeit aller Länder. Nationalität oder Glaubensrichtung sollten keine Rolle spielen, wenn schnelle Hilfe in Krisensituationen gefragt ist. Auch Verwaltungsbezirke verlieren in einer Notsituation ihre Bedeutung für die Betroffenen. Feuerwehrleute im Landkreis Bautzen streben deshalb partnerschaftliche Beziehungen und eine enge Zusammenarbeit zu den Kameraden in Niederschlesien an. Die Freiwillige Feuerwehr Großdubrau hatte den Anfang gemacht, das Beispiel sollte Schule machen und auch andere Ortsfeuerwehren ermutigen, mit Partnern jenseits der Grenze in dauerhaften Kontakt zu kommen.

Umsetzung

Unter dem Dach der Ortspatenschaften wachsen Kontakte zwischen den Freiwilligen Feuerwehren besonders gut. Das zeigen die Beispiele der Gemeinden Großdubrau und Nowogrodziec, Gutttau und Isergebirge, Bischofswerda und Gyfrow. Praktisch wird es, wenn die Mannschaften gemeinsam ihre Ausbildung weiterführen, Sport treiben oder taktische Übungen durchführen. Bewährt und beliebt sind die gegenseitigen Besuche, wobei die Kultur der anderen und nicht zuletzt ihre Sprache kennen zu lernen, für alle ein Gewinn ist. Auch an morgen wird gedacht: Mädchen und Jungen des Landkreises Bautzen treffen sich regelmäßig einmal im Jahr zu einem internationalen Jugendlager und zu Wettkämpfen. Ein Passus verschwindet nach und nach aus den Partnerschaftsverträgen – die zeitliche Begrenzung.

10 Jahre Zusammenarbeit
Sachsen – Niederschlesien
10 lat współpracy
Saksonia – Dolny Śląsk

4

- 1 Wissensaustausch zu Elementen der Gruppenstafette
- 2 Delegation des KfV Bautzen e.V. mit Kameraden der Kreisfeuerwehr Bolesławiec beim Festgottesdienst »Hl. St. Florian« 2009
- 3 Gemeinsam beim Fahnenauszug zum 1. sächsischen Florianstag in der Hofkirche zu Dresden, 03.05.2008
- 4 Kameraden des KfV Bautzen e.V. und der Kreisfeuerwehr Bolesławiec gehen gemeinsam zur Weihe des »Hl. Florian«, 04.05.2007
- 5 Kreisjugendfeuerwehrtag Großhartau – polnische Gäste bei der Gruppenstafette

Bildnachweis: KfV Bautzen

- 1 Wymiana poglądów na temat elementów sztafety drużynowej
- 2 Wspólny udział w uroczystościach z okazji I Saksońskiego Dnia Św. Floriana w dreźnieńskim kościele Hofkirche, 03.05.2008 r.
- 3 Delegacja Powiatowego Związku Straży Pożarnych KfV Bautzen e.V. oraz Powiatowej Straży Pożarnej w Bolesławcu na uroczystej mszy w dniu »św. Floriana« 2009
- 4 Strażacy z Powiatowego Związku Straży Pożarnych KfV Bautzen e.V. oraz Powiatowej Straży Pożarnej w Bolesławcu wspólnie udają się na poświęcenie figury »św. Floriana«, 04.05.2007 r.
- 5 Powiatowy Dzień Młodzieżowej Straży Pożarnej Großhartau – polscy goście w sztafecie drużynowej

Zdjęcia: KfV Bautzen

Zanim strażacy z zaprzyjaźnionych gmin saksońskich i dolnośląskich zabiorą się do świętowania, uczestniczenia w paradach lub czczenia swojego patrona, św. Floriana, muszą dużo trenować, rozwijać sportową kondycję, zaliczać tory przeszkód i ćwiczyć akcje gaszenia pożaru. Gdy bowiem przyjdzie nieść pomoc, wszyscy muszą być w doskonałej formie. Nieraz potrzebne jest też wsparcie z sąsiedniej miejscowości. Wtedy jest całkiem dobrze, gdy można się porozumieć bez wielu słów.

Zadanie

Formułowane wprawdzie w różnych językach, lecz zawsze mające ten sam sens motto »Pomoc w potrzebie to nasze zadanie« przyświeca pracy straży pożarnej we wszystkich krajach. Narodość, czy przekonania religijne nie są ważne, gdy potrzebna jest prędką pomoc w sytuacjach kryzysowych. W sytuacji kryzysowej tracą dla potrzebujących znaczenie również okręgi administracyjne. Dlatego też strażacy z powiatu budziszynskiego dążą do zacieśnienia partnerskich stosunków oraz ściślej współpracy z ich dolnośląskimi kolegami. Początek zrobiła Ochotnicza Straż Pożarna z Großdubrau. Ich przykład miał ośmielić inne lokalne straże pożarne do nawiązania stałych kontaktów z partnerem po drugiej stronie granicy.

Realizacja

Kontakty między Ochotniczymi Strażami Pożarnymi udają się szczególnie dobrze w kontekście partnerstwa między ich miejscowościami. Dowodzą tego przykłady gmin Großdubrau i Nowogrodziec, Guttiau i gminy izerskie, Bischofswerda i Gryfów. A w praktyce wygląda to tak, że drużyny wspólnie prowadzą szkolenie, uprawiają sport lub realizują ćwiczenia taktyczne. Dobrze sprawdziły się, bardzo lubiane i niezwykle pożyteczne dla wszystkich, wzajemne wizyty służące poznawaniu kultury i języka drugiej strony. Myśli się przy tym też o dniu jutrzejszym: dziewczęta i chłopcy powiatu budziszynskiego spotykają się regularnie raz w roku na międzynarodowym obozie młodzieżowym i zawodach. Z umów partnerskich znika stopniowo jedna klauzula, a mianowicie ta dotycząca czasowego ograniczenia jej obowiązywania.

Grenzüberschreitende Vernetzung der Umweltbildung

Transgraniczna sieć edukacji ekologicznej

Wirksamer Umweltschutz braucht Umweltbildung. Das Trinationale Netzwerk Umweltbildung ist eine freiwillige Gemeinschaft von Umweltbildnern aus Niederschlesien, Sachsen und Nordböhmen. So wie die Umwelt keine Ländergrenzen kennt, dürfen auch Umweltschutz und Umweltbildung an den Grenzen nicht Halt machen. Dafür setzt sich die Gemeinschaft ein.

Aufgabe

Projektziel war es, den Erfahrungsaustausch von Umweltbildnern und Vertretern von Umweltbehörden in Sachsen, Nordböhmen und Niederschlesien zu fördern und von einander über die Grenzen hinweg zu lernen. Unterstützt durch vielfältige Veranstaltungen, Weiterbildungen und gemeinsame Aktivitäten sollten nachhaltige Zusammenarbeit und solide Partnerschaften entstehen.

Umsetzung

Das Trinationale Netzwerk Umweltbildung wurde so aufgebaut, dass ein gleichberechtigtes Wirken aller Partner möglich ist. In den Netzwerkregionen arbeiteten mehr als einhundert Bildungseinrichtungen zusammen. Auf der dreisprachigen Informationsplattform im Internet präsentieren sich die Netzwerkpartner und finden eine Dolmetscherdatenbank, eine Partnerbörse zum Bilden neuer Teams sowie Informationen zu Fördermöglichkeiten und Umweltgesetzen.

Modellprojekte unterstützten die Projektarbeit mit konkreten Umweltbildungsmaßnahmen: Die sächsischen Umweltmobile boten Schülern und Pädagogen (er)fahrbare Umweltpädagogik. Zum Thema Europäische Wasserrahmenrichtlinie untersuchten Schüler aus Sachsen und Niederschlesien in der Euro- und Flussregion Neiße mit Keschern und Mikroskopen den Lebensraum Wasser und erforschten die ökologischen Zusammenhänge.

10 Jahre Zusammenarbeit
Sachsen – Niederschlesien
10 lat współpracy
Saksonia – Dolny Śląsk

4

- 1 sächsische und niederschlesische Schüler bei der Bestimmung des ökologischen Zustandes der Neiße
- 2 Deutsch-Polnischer Workshop »Internationale Projekte managen«
- 3 Grenzüberschreitende Frühlingsspaziergänge Sachsen-Niederschlesien
- 4 Weiterbildung »Lehrpfade als Lernorte« im Biosphärenreservat Oberlausitzer Heide- und Teichlandschaft
- 5 gemeinsames Naturerleben beim Fangen von Wasserkeinstlebewesen in der Queis/Kwais

Bildnachweis: LaNU

- 1 Uczniowie saksońscy i dolnośląscy przy ustalaniu ekologicznego stanu Nysy Łużyckiej
- 2 Polsko-niemieckie spotkanie warsztatowe »Zarządzanie projektami międzynarodowymi«
- 3 Transgraniczne spacery wiosenne Saksonia – Dolny Śląsk
- 4 Szkolenie »Ścieżki dydaktyczne miejscami do nauki« w rezerwacie biosfer Górnoluzycy Krajobraz
- 5 Wspólne obcowanie z przyrodą podczas wyławiania żyłtek wodnych w Kwisie

Zdjęcia: LaNU Borów i Stawów

Skuteczna ochrona środowiska potrzebuje edukacji ekologicznej. Trójnarodowa Sieć Edukacji Ekologicznej jest dobrowolną wspólnotą placówek edukacji ekologicznej z Dolnego Śląska, Saksonii i Północnych Czech. Tak jak środowisku naturalnemu obce są granice państw, tak też i ochrona środowiska oraz edukacja ekologiczna nie mogą się na nich zatrzymywać. I właśnie do realizacji tej idei przykłada się wspólnota.

Zadanie

Celem projektu było promowanie wymiany doświadczeń między placówkami edukacji ekologicznej i przedstawicielami instytucji odpowiadających za ochronę środowiska z Dolnego Śląska, Saksonii i Północnych Czech oraz wzajemne uczenie się od siebie ponad granicami. Różnorodne organizowane imprezy, spotkania, kursy, szkolenia i wspólne działania mają się przyczyniać do nawiązywania trwałej współpracy i solidnych kontaktów partnerskich.

Realizacja

Struktura Trójnarodowej Sieci Edukacji Ekologicznej została ukształtowana w ten sposób, by możliwe było współdziałanie wszystkich partnerów na równych prawach. W regionach objętych siecią współpracuje ze sobą ponad sto placówek oświatowych. Na trójjęzycznej internetowej platformie informacyjnej prezentują się partnerzy działający w ramach sieci, prowadzona jest baza danych o tłumaczach, giełda partnerów do tworzenia nowych zespołów oraz umieszczone są informacje o możliwościach wspierania projektów i ustawach związanych z ochroną środowiska. Modelowe projekty pomagają w pracy nad projektami związanymi z konkretnymi działaniami na rzecz edukacji ekologicznej: saksońskie ekomobile są objazdową pedagogiczną formą praktycznego przybliżania uczniom i ich nauczycielom problematyki ekologicznej. W duchu Europejskiej Ramowej Dyrektywy Wodnej uczniowie z Saksonii i Dolnego Śląska, wyposażeni w czerpaki i mikroskopy, prowadzili w Euroregionie Nysa i w dorzeczu Nysy Łużyckiej badania wody jako przestrzeni życiowej oraz wzajemnego oddziaływania na siebie poszczególnych elementów środowiska naturalnego.

Ökologischer Landbau

Rolnictwo ekologiczne

Ökologische Landwirtschaftsentwicklung gelingt am besten, wenn große Regionen gleiche Ziele verfolgen. Grenzen sind auch in diesem Fall nur dazu da, um überwunden zu werden. Teamarbeit über die Grenze hinweg war den Öko-Landwirten in Niederschlesien wie in Sachsen schon lange ein Anliegen. Seit einer gemeinsamen Regierungserklärung im Jahr 1999 ziehen Ökobauern auf beiden Seiten der Neiße an einem Strang.

Aufgabe

Die Gemeinsame Erklärung des Ministerpräsidenten des Freistaates Sachsen und des Marschalls der Woiwodschaft Niederschlesien bildet die Grundlage, auf der eine langjährige, erfolgreiche Zusammenarbeit grenzüberschreitend auf dem Gebiet der Landwirtschaft gepflegt wird. Gemeinsames Ziel ist die Vertiefung der intensiven und freundschaftlichen Beziehungen zwischen den beiden Regionen. Landwirte, Landwirtschaftsberater, Unternehmer aus der Lebensmittel- und Agrarbranche und Bewohner der ländlichen Gebiete können aus den gemeinsamen Aktivitäten Anregungen schöpfen und bekommen fachspezifische Beratung. Eine wirksame Öffentlichkeitsarbeit schließt darüber hinaus Informationen über Kultur und Geschichte des Nachbarlandes ein.

Umsetzung

An der Entwicklung der langjährigen Partnerschaft arbeiten Landwirte, Vertreter der Kommunalverwaltungen und Vertreter der landwirtschaftlichen und ökologischen Organisationen gemeinsam. In einem festen Rhythmus finden gemeinsame Veranstaltungen zum gegenseitigen Informations- und Erfahrungsaustausch statt, unternehmen Landwirte und Berater Fachexkursionen zum Thema Ökolandbau nach Sachsen und Niederschlesien. Die Aus- und Weiterbildung wird weitestgehend gemeinschaftlich durchgeführt. Nächste Höhepunkte der Zusammenarbeit sind zwei weitere Fachexkursionen, die Feier des Jubiläums »10 Jahre niederschlesisch-sächsische Zusammenarbeit« und die Entwicklung eines Projekts im Rahmen des Operationellen Programms der grenzübergreifenden Zusammenarbeit Sachsen – Polen 2007 bis 2013.

10 Jahre Zusammenarbeit
Sachsen – Niederschlesien
10 lat współpracy
Saksonia – Dolny Śląsk

4

- 1 Ökopflanzenproduktion – Sonnenblumenanbau
- 2 Teilnehmer der Fachexkursion aus Niederschlesien nach Sachsen – 23/25.06.2008
- 3 Vermarktung von Ökoprodukte – Direktvermarktung von Ölprodukte im Ökomühlen
- 4 Ökotierproduktion – Milchkuhhaltung
- 5 Ökotierproduktion – Schweinhaltung
- 6 Ökotierproduktion – Gänsehaltung

Bildnachweis: A. Łętkowska

- 1 Ekologiczna produkcja roślinna – uprawa słoneczników
- 2 Uczestnicy wyjazdu studyjnego z Dolnego Śląska do Saksonii – 23/25.06.2008
- 3 Sprzedaż produktów ekologicznych – sprzedaż bezpośrednia olejów w ekologicznym młynie
- 4 Ekologiczna produkcja zwierzęca – hodowla krów mlecznych
- 5 Ekologiczna produkcja zwierzęca – hodowla trzody chlewnej
- 6 Ekologiczna produkcja zwierzęca – hodowla gęsi

Zdjęcia: A. Łętkowska

5

6

Ekologiczny rozwój rolnictwa udaje się najlepiej wtedy, gdy duże regiony zmiierają ku temu samemu celowi. W tym przypadku granice są tylko po to, by je pokonać. Idea transgranicznej i wspólnej pracy już od dłuższego czasu przyświecała rolnikom ekologicznym na Dolnym Śląsku i w Saksonii. Od Wspólnego Oświadczenia o Współpracy w 1999r. rolnicy ekologiczni po obu stronach Nysy zmiierają w tym samym kierunku.

Zadanie

Wspólne Oświadczenie premiera Wolnego Kraju Związkowego Saksonii i Marszałka Województwa Dolnośląskiego stanowi podstawę dla prowadzenia długoletniej i udanej transgranicznej współpracy w dziedzinie rolnictwa. Wspólnym celem jest pogłębienie intensywnych i przyjacielskich stosunków między obydwojma regionami. Ze wspólnych działań korzyści w postaci nowych pomysłów i specjalistycznego doradztwa czerpać mogą rolnicy, doradcy rolniczy, przedsiębiorcy branży spożywczej i rolnej oraz mieszkańcy obszarów wiejskich. Prowadzone działania promocyjne obejmują ponadto informacje na temat kultury i historii sąsiedniego kraju.

Realizacja

W rozwoju długoletniego partnerstwa uczestniczą wspólnie rolnicy, przedstawiciele samorządów lokalnych oraz organizacji rolniczych i ekologicznych. Regularnie odbywają się wspólne spotkania poświęcone wymianie informacji i doświadczeń, natomiast rolnicy i doradcy uczestniczą w wyjazdach studyjnych poświęconych rolnictwu ekologicznemu w Saksonii i na Dolnym Śląsku. Wspólnie realizowane są działania dotyczące kształcenia i ustawicznego dokształcania zawodowego. Najbliższymi i ważnymi wydarzeniami w ramach współpracy będą dwa kolejne wyjazdy specjalistyczne, uroczystość związana z jubileuszem »10 lat współpracy dolnośląsko-saksońskiej« oraz przygotowanie projektu w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Polska – Saksonia 2007–2013.

Ökologisch Zusammen Wachsen

Ekologicznie razem rośniemy

Das Interesse am Bio-Landbau ist groß – nicht nur in Sachsen. Hauptziel des Projektes ist es, die grenzüberschreitende Zusammenarbeit mit Niederschlesien im Bereich ökologische Land- und Ernährungswirtschaft in der Euroregion Neisse zu intensivieren.

Aufgabe

Die Nachfrage nach Bio-Produkten wächst. Ökologische Landwirtschaft fördert nicht nur die ländliche Entwicklung, sondern schont auch die Umwelt. Eine wichtige Aufgabe des Projektes ist es daher, auf beiden Seiten der Grenze das Bewusstsein für eine nachhaltige Landwirtschaft zu stärken.

Fachliche Weiterbildungen zur ökologischen Erzeugung von Nahrungsmitteln, aber auch Seminare zu Marketing und Öffentlichkeitsarbeit unterstützen Erzeuger und Vermarkter. Studenten der Agrarwissenschaft erhalten die Möglichkeit, ein Praktikum in Betrieben des Nachbarlandes zu absolvieren. Nicht zuletzt profitiert der grenzüberschreitende Handel mit ökologisch erzeugten Produkten von der Fortbildungsarbeit der Projektbeteiligten.

Umsetzung

Zahlreiche Seminare machen die Teilnehmer aus Sachsen und Niederschlesien mit Grundsätzen und Verfahren der ökologischen Landwirtschaft vertraut. Durch Workshops und Fach-Konferenzen auf beiden Seiten der Neiße zu Themen des Ökolandbaus und der Agrarpolitik kommen alle Teilnehmer auf den gleichen Wissensstand.

Bei den Veranstaltungen steht die Vermittlung von praktischem Know-how im Vordergrund: Wie organisiere ich einen Bauernmarkt? Was muss ich beachten bei der Produktion von Öko-Wurst, -käse und -milch? Wie kann ich meine Produkte besser vermarkten? Bei Fachexkursionen zu ökologisch wirtschaftenden Agrarbetrieben erleben die Teilnehmer dies alles hautnah.

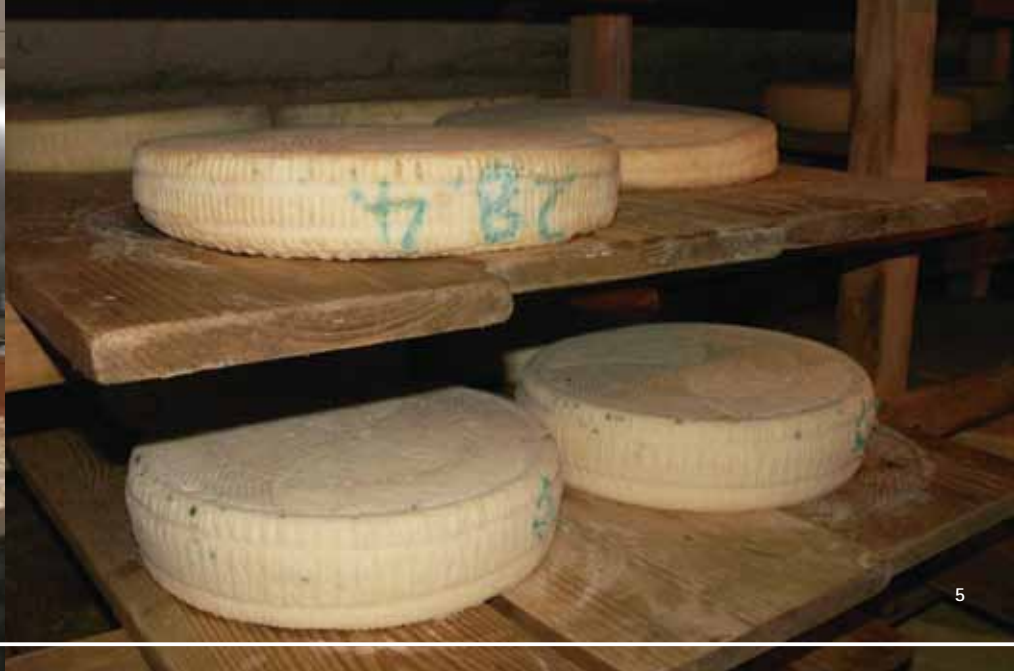
Daneben lernen die Teilnehmer die Mentalität des anderen Landes kennen z. B. im Seminar »Umgangsformen im Nachbarland« und knüpfen vielfach persönliche und wirtschaftliche Beziehungen. Eine Zusammenarbeit in weiteren Projekten wird vereinbart.

10 Jahre Zusammenarbeit
Sachsen – Niederschlesien
10 lat współpracy
Saksonia – Dolny Śląsk

4

5

- 1 Praxisworkshop zur Öko-Wurstherstellung in Diehmen bei Bautzen
- 2 Feldtag zum Ökologischen Landbau in Roda
- 3 Besuch von ökologisch wirtschaftenden Agrarbetrieben in Sachsen und Niederschlesien
- 4 Praxisworkshop zur Öko-Käseherstellung in Hohnstein-Cunnersdorf
- 5 Reifeprozess im Käsekeller
- 6 Lebensmittelqualität fängt auf Wiese und Acker an

Bildnachweis: EkoConnect

- 1 Seminarium praktyczne dotyczące produkcji wędlin ekologicznych w Diehmen obok Bautzen
- 2 Dzień w polu dotyczący rolnictwa ekologicznego w Roda
- 3 Zwiedzanie ekologicznych gospodarstw na terenie Saksonii i Dolnego Śląska
- 4 Seminarium praktyczne dotyczące produkcji sera ekologicznego w Hohnstein-Cunnersdorf
- 5 Proces dojrzewania w piwnicy do przechowywania serów
- 6 Jakość produktów spożywczych zaczyna się na łące i polu

Zdjęcia: EkoConnect

6

Zainteresowanie rolnictwem ekologicznym jest duże nie tylko w Saksonii. Głównym celem projektu jest intensyfikacja współpracy transgranicznej z Dolnym Śląskiem w zakresie rolnictwa ekologicznego i gospodarki żywnościowej w Euroregionie Nysa.

Zadanie

Popyt na bio-produkty rośnie. Rolnictwo ekologiczne służy nie tylko rozwojowi obszarów wiejskich, lecz także oszczędza środowisko naturalne. Dlatego też ważnym zadaniem projektu jest wzmocnienie po obu stronach granicy świadomości na rzecz zrównoważonego rolnictwa. Bardzo pomocne dla producentów i handlowców jest doskonalenie zawodowe w zakresie ekologicznej produkcji żywności oraz seminaria na temat marketingu i PR-u. Studenci rolnictwa mają możliwość odbycia praktyki w zakładach sąsiedniego kraju. Poza tym z działalności szkoleniowej uczestników projektu odnosi korzyści także transgraniczny handel produktami ekologicznymi.

Realizacja

W ramach licznych seminariów uczestnicy z Saksonii i Dolnego Śląska zapoznawani są z zasadami i technologiami rolnictwa ekologicznego. Warsztaty i konferencje po obydwu stronach Nysy Łużyckiej na temat rolnictwa ekologicznego i polityki rolnej zapewniają uczestnikom zawsze aktualny poziom fachowej wiedzy.

Na takich zajęciach i spotkaniach na pierwszym planie jest zawsze przekazanie praktycznego know-how: Jak organizuję rynek rolniczy? Czego muszę przestrzegać przy produkcji ekologicznych wędlin, ekologicznego sera i ekologicznego mleka? Jak mogę lepiej sprzedawać moje produkty? Organizowane wycieczki do ekologicznych gospodarstw rolnych pozwalają zapoznać się z tą tematyką na praktycznym przykładzie.

Oprócz tego uczestnicy poznają mentalność innego kraju, na przykład podczas seminarium »Zwyczajne i formy towarzyskie w sąsiednim kraju«, oraz nawiązują często osobiste i biznesowe kontakty. Uzgadniana jest współpraca także przy realizacji innych projektów.

Niederschlesischer Greif

Dolnośląski Gryf

Wenn etwas Gutes gelungen ist, sollte man darüber reden. Das sagten sich Experten der Wirtschaftsförderung Sachsen GmbH (WFS) und der Westlichen Wirtschaftskammer (ZIG) in Breslau. Denn von den Stärken anderer kann profitieren, wer davon erfährt. Deshalb gibt es die Auszeichnung »Niederschlesischer Greif« – eine besondere Wertschätzung für hervorragende Beiträge zur wirtschaftlichen Entwicklung der Region sowie für eine gelungene Zusammenarbeit zwischen Unternehmen, Wissenschaftlern und Selbstverwaltungskörperschaften.

Aufgabe

Eine Besonderheit innerhalb der jährlichen Auszeichnung mit dem Preis »Niederschlesischer Greif« ist die Sonderkategorie für die beste sächsisch-niederschlesische Kooperation. Er soll Lob und Ansporn für Unternehmer und Wissenschaftler sein, die mit ihrer Tätigkeit die engere Verzahnung der über die Ländergrenzen reichenden Wirtschaftsregion mit ihren ganz individuellen Stärken bewirken. Mit dem Preis will die WFS auch dazu beitragen, dass sich weitreichende Kooperations-, Zulieferer- und Wertschöpfungsketten beispielhaft für andere Länder und Märkte entwickeln.

Umsetzung

In Zusammenarbeit mit der WFS, der Marketing-Gesellschaft Oberlausitz-Niederschlesien mbH und den Partnern in Niederschlesien wurden 2006 erstmals erfolgreiche grenzüberschreitende Kooperationen honoriert. Den Sonderpreis erhielt die Partnerschaft aus GWT Gesellschaft für Wissenstransfer – einem Tochterunternehmen der Technischen Universität Dresden – und dem Niederschlesischen Zentrum für Fortgeschrittene Technologien an der Technischen Universität Breslau.

Drei weitere nominierte Partnerschaften erhielten Urkunden: Die BSI Ingenieurgesellschaft mbH Dresden, die gemeinsam mit ihrer Tochtergesellschaft BSI Polska in Breslau grenzüberschreitend Straßen-, Eisenbahn- und Brückenplanungen anbietet, das ET & CC Euro Trade & Congress Center aus Görlitz/FCWP Stiftung zur Förderung des Kleinunternehmertums aus Zgorzelec sowie der ETB Eurotransfer- und Beratungsring Neisse/WCTT Breslauer Zentrum für den Technologietransfer an der TU Breslau.

Auch künftig wird eine binational besetzte Jury mit Hilfe von Wirtschaftsfachleuten beider Länder die besten Beispiele sächsisch-niederschlesischer Wirtschafts- und Forschungskooperation aufspüren und würdigen.

10 Jahre Zusammenarbeit
Sachsen – Niederschlesien
10 lat współpracy
Saksonia – Dolny Śląsk

- 1 Die begehrten Statuetten »Niederschlesischer Greif«/Edition 2006
- 2 Überreichung der Urkunden und Statuetten durch die Ehrengäste Herrn Generalkonsul Dr. Helmut Schöps, Breslau, Herrn Andreas Grapatina, MdL, Dresden, und Herrn Prof. Jerzy Swiatek, TU Breslau
- 3 Feierliche Gala anlässlich der Überreichung der Statuetten »Niederschlesischer Greif« am 16. Oktober 2006 in der Oper Breslau
- 4 Gemeinsam auf der Bühne: Preisträger, Nominierte, Initiatoren und Jury des Wettbewerbs »Niederschlesischer Greif – Wirtschaftspreis 2006«
- 5 Konzert mit Ballett und Solisten der Oper Breslau

Bildnachweis: Westliche Wirtschaftskammer in Breslau (ZIG)/Zachodnia Izba Gospodarcza

- 1 Upragnione statuetki »Dolnośląski Gryf«/Edycja 2006
- 2 Przekazanie nominacji i statuetek przez gości honorowych: pana Konsula Generalnego dr Helmuta Schöpsa, Wrocław, pana Andreeasa Grapatina, posła do Parlamentu Saksonii, Drezno i pana prof. Jerzego Świątka, Politechnika Wrocławska
- 3 Uroczysta gala wręczenia statuetek »Dolnośląski Gryf«, 16 października 2006 r. w Operze Wrocławskiej
- 4 Wspólnie razem na scenie: zwycięzcy, nominowani, inicjatorzy i jurorzy konkursu »Dolnośląski Gryf – Nagroda Gospodarcza 2006«
- 5 Koncert wraz z baletem i solistami Opery Wrocławskiej

Zdjęcia: Westliche Wirtschaftskammer in Breslau (ZIG)/Zachodnia Izba Gospodarcza

Jak się coś dobrego stworzy, to trzeba o tym mówić. Tak uznali eksperci z saksońskiej agencji wspierania gospodarki Wirtschaftsförderung Sachsen GmbH (WFS) oraz Zachodniej Izby Gospodarczej (ZIG) we Wrocławiu. Tak to już jest, że z czyichś mocnych stron można skorzystać tylko wtedy, gdy się o nich wie. Właśnie temu celowi służy nagroda »Dolnośląski Gryf« – wyraz szczególnego uznania za wybitny wkład w gospodarczy rozwój regionu jak i za udaną współpracę między przedsiębiorcami, naukowcami i jednostkami samorządu terytorialnego.

Zadanie

Specyfiką w ramach organizowanego corocznie konkursu »Dolnośląski Gryf« jest specjalna kategoria dla najlepszej saksońsko-dolnośląskiej kooperacji. Nagroda ma stanowić pochwałę, ale i zachętę dla przedsiębiorców i naukowców, których działalność sprzyja lepszej integracji transgranicznego regionu gospodarczego, łącząc ponad granicami krajowymi indywidualne mocne strony obu partnerów. Fundując tę nagrodę WFS pragnie przyczynić się do rozwoju sieci kooperantów i poddostawców, rozbudowy wspólnego pasma wartości twórczych. Stworzyć przykład do naśladowania dla innych krajów i rynków.

Realizacja

We współpracy z WFS, spółką marketingową Marketing-Gesellschaft Oberlausitz-Niederschlesien mbH i partnerami z Dolnego Śląska w roku 2006 po raz pierwszy uhonorowano najlepsze transgraniczne kooperacje. Nagrodę specjalną przyznano partnerstwu spółki transferu wiedzy GWT Gesellschaft für Wissenstransfer – spółce-córcie Uniwersytetu Technicznego w Dreźnie – i Dolnośląskiemu Centrum Zaawansowanych Technologii przy Politechnice Wrocławskiej. Dyplomami wyróżniono trzy inne partnerstwa nominowane do nagrody: BSI Ingenieurgesellschaft mbH Dresden, oferującą razem z jej wrocławską spółką-córką BSI Polska transgranicznie usługi projektowe w zakresie budowy dróg, linii kolejowych i mostów, ET & CC Euro Trade & Congress Center Görlitz/FCWP Fundacja Centrum Wspierania Przedsiębiorczości ze Zgorzelca oraz ETB – Eurotransfer- und Beratungsring Neiße/WCTT Wrocławskie Centrum Transferu Technologii przy Politechnice Wrocławskiej. Również w przyszłości dwunarodowe jury przy wsparciu ekspertów gospodarczych z obydwu krajów będzie wyszukiwać i nagradzać najlepsze przykłady saksońsko-dolnośląskiej kooperacji gospodarczej i naukowo-badawczej.

EURO-NEISSE-Tickets

Bilety EURO-NYSA

Gute Verkehrsverbindungen machen Bürger mobil – eine wichtige Lebensbedingung im neuen Europa. Mit der Einführung der EURO-NEISSE-Tickets im Mai 2004 wurde der erste Schritt dahin getan. Heute kann ein Gebiet bereist werden, in dem über 1 Mio. Einwohner leben. Für zehn Euro kann man jetzt einen Tag lang im gesamten EURO-NEISSE-Gebiet umherfahren. Die ständig steigenden Verkaufszahlen verweisen auf eine große Beliebtheit der Tickets in der Region.

Aufgabe

Zunächst ging es um Akzeptanz. Aus parallel arbeitenden Verkehrsunternehmen sollten Kooperationspartner werden. Eine Hemmschwelle waren die unterschiedlichen Tarife. Ziel war es aber, eine Vereinbarung abzuschließen, die den Zweckverband Verkehrsverbund Oberlausitz-Niederschlesien (ZVON) mit mehreren Busunternehmen in Polen und der PKP Przewozy Regionalne (PKP PR) so verbindet, dass ein gemeinschaftliches Ticket für Nutzer in Sachsen und Niederschlesien sowie im Grenzgebiet in Tschechien möglich wurde. Das ist gelungen.

Umsetzung

Heute können Verkehrsteilnehmer wählen – zwischen der EURO-NEISSE-Tageskarte für 10 Euro, der EURO-NEISSE-Kleingruppenkarte für 20 Euro und der EURO-NEISSE-Fahrradtagskarte für 4 Euro.

Mit den EURO-NEISSE-Tickets hat der Zweckverband Verkehrsverbund Oberlausitz-Niederschlesien mit seinen Partnern in Polen und Tschechien ein Ticketangebot geschaffen, das nicht nur im Verbundgebiet und auf grenzüberschreitenden Linien gilt, sondern auch die Nutzung fast aller Linien in den Grenzgebieten Polens und Tschechiens einschließt.

Diese Leistung wurde gewürdigt: Für die Entwicklung der EURO-NEISSE-Tickets wurde der ZVON am 30. November 2007 mit dem Innovationspreis der Euroregion NEISSE-NISA-NYSA in der Kategorie »Best Private Public Partnership« ausgezeichnet. Zu den Tickets gibt es eine Broschüre mit vielen Ausflugstipps sowie mit den wichtigsten Tarifinformationen in polnischer und in deutscher Sprache.

10 Jahre Zusammenarbeit
Kooperacja
Saksonia – Dolny Śląsk

- 1 Feierliche Wiederaufnahme der durchgehenden Zugverbindung Dresden – Görlitz – Wrocław/ Breslau am 28.02.2009
- 2 Vereinbarung zwischen der Polnischen Staatsbahn (PKP) und den polnischen Busunternehmen zur gegenseitigen Anerkennung der EURO-NEISSE-Tickets
- 3 Für das EURO-NEISSE-Ticket erhält der ZVON im Jahr 2007 den Innovationspreis der Euroregion NEISSE-NISA-NYSA
- 4 Feierliche Wiederaufnahme der durchgehenden Zugverbindung Dresden – Görlitz – Wrocław/ Breslau am 28.02.2009

Bildnachweis: ZVON

- 1 Uroczyste wznowienie stałego połączenia kolejowego Drezno – Görlitz – Wrocław w dniu 28.02.2009 r.
- 2 Zawarcie umowy między Polskimi Kolejami Państwowymi PKP i polskim przedsiębiorstwem komunikacji autobusowej w sprawie wzajemnego uznawania biletu EURO-NYSA
- 3 Za bilet EURO-NYSA Dolnośląski Komunikacyjny Związek Celowy ZVON otrzymał w roku 2007 Nagrodę Innowacyjną Euroregionu NEISSE-NISA-NYSA
- 4 Uroczyste wznowienie stałego połączenia kolejowego Drezno – Görlitz – Wrocław w dniu 28.02.2009 r.

Zdjęcia: ZVON

Dobre połączenia komunikacyjne zwiększają mobilność obywateli – jedno z ważniejszych kryteriów poziomu życia w nowej Europie. Wprowadzenie biletów EURO-NYSA w maju 2004r. było pierwszym krokiem we właściwym kierunku. Dzisiaj można podróżować po obszarze, którego liczba mieszkańców sięga ponad 1 milion. Za dziesięć euro podróżować można przez cały dzień po całym obszarze regionu EURO-NYSA. Stale rosnąca liczba sprzedawanych biletów dowodzi, że stały się one ogromnie popularne.

Zadanie

Na początku chodziło o akceptację. Funkcjonujące równoległe przedsiębiorstwa komunikacyjne miały stać się kooperantami. Barięą były zróżnicowane taryfy. Za cel postawiono sobie jednak zawarcie porozumienia, które tak połączyłoby Górnośląsko-Dolnośląski Komunikacyjny Związek Celowy (ZVON) z wieloma autobusowymi przedsiębiorstwami komunikacyjnymi w Polsce oraz PKP Przewozami Regionalnymi (PKP PR), aby możliwe było korzystanie przez podróżnych ze wspólnego biletu w Saksonii, na Dolnym Śląsku oraz w regionie przygranicznym w Czechach. I to się udało.

Realizacja

Dziś podróżni mogą wybierać między całodziennym biletem EURO-NYSA za 10 euro, biletem dla małych grup EURO-NYSA za 20 euro i rowerowym biletem całodziennym EURO-NYSA za 4 euro. Dzięki wprowadzeniu biletów EURO-NYSA Górnośląsko-Dolnośląski Komunikacyjny Związek Celowy wraz z jego partnerami z Polski i Czech stworzył ofertę obowiązującą nie tylko na obszarze ZVON i transgranicznych połączeniach komunikacyjnych, lecz także umożliwiającą korzystanie z niemal wszystkich linii na polskim i czeskim pograniczu.

To osiągnięcie zostało docenione: za wdrożenie biletów EURO-NYSA Komunikacyjny Związek Celowy ZVON w dniu 30 listopada 2007r. został uhonorowany nagrodą innowacyjną Euroregionu NEISSE-NISA-NYSA w kategorii »Best Private Public Partnership«. Do biletów dołączana jest wydana w języku polskim i niemieckim broszura zawierająca informacje o celach wycieczkowych oraz ważniejsze informacje taryfowe.

Trinationaler Preis »Innovation«

Trójstronna Nagroda »Innowacyjna«

- 1 Partner der IHK Dresden, der OHK Liberec und des ETB Neisse e.V. im Gespräch

Bildnachweis: Marketing-Gesellschaft Oberlausitz-Niederschlesien mbH

- 1 Rozmowa między partnerami – przedstawicielami Izby Przemysłowo-Handlowej w Dreźnie (IHK Dresden), Powiatowej Izby Gospodarczej w Libercu (OHK Liberec) i stowarzyszenia doradczego ETB Neisse e.V.

Zdjęcia: Marketing-Gesellschaft Oberlausitz-Niederschlesien mbH

Ein tolles Produkt zu schaffen oder ein Verfahren zu erfinden, ist in jedem Fall eine erfreuliche Erfahrung für den Entwickler. Meist bleibt die Neuerung der Fachwelt nicht verborgen. Weit mehr Aufmerksamkeit kann man erzielen, wenn die Innovation einen Preis erhält – dann wird gleich noch ein Ansporn für Zukünftiges daraus.

Aufgabe

Unter der Schirmherrschaft der Euroregion Neisse-Nisa-Nysa werden Erfindungen, Partnerschaften und studentische Leistungen aus Niederschlesien, Sachsen und Böhmen ausgezeichnet. Gesucht werden die besten neuartigen und wirtschaftlich erfolgreich am Markt platzierten Produkte und Verfahren. Die Auszeichnung dafür trägt den Namen BEST INNOVATION. Ebenso wichtig: die Kategorie BEST PARTNERSHIP für hervorragende grenzübergreifende unternehmerische Kooperationsverbände. Innovationen, die Studenten für die Wirtschaft in der Euroregion Neisse-Nisa-Nysa hervorbringen, werden mit dem Preis BEST STUDENTS INNOVATION ausgezeichnet.

Umsetzung

Die Marketing-Gesellschaft Oberlausitz-Niederschlesien mbH versteht sich als Haupt-Partner in diesem jährlich wiederkehrenden Prozess. Mit den Auszeichnungen sollen herausragende Erfolge mittelständischer Unternehmen und von StudentInnen im Dreiländereck Niederschlesien – Sachsen – Böhmen eine öffentliche Anerkennung finden. Bewerbungen für alle drei Kategorien können bei der Marketing-Gesellschaft Oberlausitz-Niederschlesien mbH oder über das Internet www.best-innovation.com eingereicht werden. Nach sorgfältiger Evaluierung ermittelt die trinational besetzte Jury die Preisträger. Die Auszeichnungen werden begleitet von einem Preisgeld, welches von der Industrie- und Handelskammer Dresden und der Marketing-Gesellschaft Oberlausitz-Niederschlesien mbH bereitgestellt wird, sowie von Sachpreisen. Begehrter Nebeneffekt: Die Preisträger können die Marke »INNOVATION – Euroregion Neisse-Nisa-Nysa« im Rahmen ihres unternehmerischen Marketings verwenden und werden bei allen öffentlichkeitswirksamen Maßnahmen zum Innovationspreis benannt.

10 Jahre Zusammenarbeit
Sachsen – Niederschlesien
10 lat współpracy
Saksonia – Dolny Śląsk

2

3

- 2 BEST PARTNERSHIP 2008: Kooperation bei der Bedruckung von Textilprodukten
- 3 BEST INNOVATION 2008: Temperaturregelsystem für Spritzgiesswerkzeuge Rhytemper
- 4 Markenlogo des trinationalen Innovationspreises

Bildnachweis: Abraham Dürninger & Co. GmbH (2), ONI Temperiertechnik Rhytember GmbH (3), Marketing-Gesellschaft Oberlausitz-Niederschlesien mbH (4)

- 2 BEST PARTNERSHIP 2008: Kooperacja w zakresie drukowania produktów tekstylnych
- 3 BEST INNOVATION 2008: System regulacji temperatury dla form wtryskowych Rhytemper
- 4 Logo marki Trójnarodowej Nagrody Innowacyjnej

Zdjęcia: Abraham Dürninger & Co. GmbH (2), ONI Temperiertechnik Rhytember GmbH (3), Marketing-Gesellschaft Oberlausitz-Niederschlesien mbH (4)

Stworzenie udanego produktu lub opracowanie nowej technologii jest z pewnością doświadczeniem miłym i przynoszącym satysfakcję projektantowi. W gronie specjalistów taka nowość na pewno nie pozostanie niezauważona. O wiele więcej zainteresowania można jednak wzbudzić, gdy innowacja otrzyma nagrodę, co będzie ważną zachętą dla przyszłych wysiłków.

Zadanie

W ramach konkursu organizowanego pod auspicjami Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa wyróżnia się wynalazki, partnerstwa i osiągnięcia studentów z Dolnego Śląska, Saksonii i Czech. Poszukuje się najlepszych nowych i ekonomicznych produktów skutecznie wprowadzonych na rynek oraz technologii. Nagroda w tej kategorii nazywa się BEST INNOVATION. Równie ważna jest kategoria BEST PARTNERSHIP za wyróżniające się transgraniczne kooperacyjne powiązania przedsiębiorstw. Zaś innowacje wprowadzane do gospodarki Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa przez studentów honorowane są nagrodą BEST STUDENTS INNOVATION.

Realizacja

Marketing-Gesellschaft Oberlausitz-Niederschlesien mbH (Spółka Marketingowa Górne Łużyce-Dolny Śląsk Sp. z o.o.) pełni rolę głównego partnera w corocznej edycji konkursu. Nagroda ma być publicznym wyrazem uznania dla wyróżniających się osiągnięć średnich przedsiębiorstw oraz studentów w trójkącie saksońsko-dolnośląsko-czeskim. Kandydatury we wszystkich trzech kategoriach można zgłaszać do spółki Marketing-Gesellschaft Oberlausitz-Niederschlesien mbH lub przez Internet na stronie www.best-innovation.com. Po skrupulatnej ewaluacji trójnarodowe jury wyłania laureatów. Wyróżnieniu towarzyszy nagroda pieniężna fundowana przez Izbę Przemysłowo-Handlową w Dreźnie i spółkę Marketing-Gesellschaft Oberlausitz-Niederschlesien mbH. Przyznawane są także nagrody rzeczowe. Pożądany efekt uboczny: w ramach działań marketingowych swojej firmy laureaci mogą stosować markę »INNOVATION – Euroregion Neisse-Nisa-Nysa« i są wymieniani we wszystkich PR-owskich działaniach związanych z promocją Nagrody Innowacyjnej.

4

Polnisch-Sächsische Wirtschaftsforen

Polsko-Saksońskie Forum Gospodarcze

Sachsen und die Woiwodschaften Niederschlesien und Lubuskie haben nicht nur 100 Kilometer gemeinsame Grenze. Die Zusammenarbeit mit dem Nachbarland Polen hat in Sachsen Verfassungsrang. Mit Leben erfüllt wird sie jedes Jahr aufs Neue, wenn sich Wirtschaftsexperten und Unternehmen aus Niederschlesien und Sachsen treffen, um den Vorteil der Nähe für Kooperationen zu nutzen.

Aufgabe

Das Ziel ist klar umrissen: Die Polnisch-Sächsischen Wirtschaftsforen sollen besonders kleinen und mittleren Unternehmen in Niederschlesien und Sachsen Wege zu Kooperationen ebnen. Dabei geht es um detaillierte, branchenspezifische Informationen und Kontaktabahnung. Unternehmer sollen Gelegenheit haben, Erfahrungen auszutauschen und neue Kontakte zu vertiefen. Die Foren werden veranstaltet, um eine Plattform zu entwickeln, auf der polnische und deutsche Unternehmer gemeinsame Netzwerke aufbauen können. Die Treffen finden jährlich, im Wechsel in Niederschlesien und Sachsen statt.

Umsetzung

Die Foren sowie spezielle Workshops und Messeauftritte sind die Arbeitsinstrumente der niederschlesisch-sächsischen Zusammenarbeit in zahlreichen Wirtschaftssektoren. Um der gemeinsamen Interessenlage an Schwerpunktbranchen gerecht zu werden, stehen die Foren jeweils unter einem Leitthema. Den Anfang machten 2004 die Komplexe Maschinenbau, Umwelttechnik, Automotive und Tourismus. Bei den nächsten Treffen waren es die Textilbranche, der Umweltschutz und nochmals der Maschinenbau, die den ca. 150 Teilnehmern zur Information angeboten wurden. Erneuerbare Energien und Kurorttourismus bestimmten das Forum 2007. Es folgten die Themen Bau (2008) und Energie (2009). Das VII. Polnisch-Sächsische Wirtschaftsforum ist 2010 in Sachsen zum Leitthema Umwelttechnik und Maschinenbau geplant.

10 Jahre Zusammenarbeit
Sachsen – Niederschlesien
10 lat współpracy
Saksonia – Dolny Śląsk

- 1 Podium des II. Forums in Breslau (Wroclaw) v.l.: StS Andrzej Kaczmarek, Wojewode Stanisław Łopatowski, StM Thomas Jurk
- 2 IV. Forum in Jelenia Góra – Cieplice Zdrój
- 3 Vortrag des Präsidenten der Ingenieurkammer Sachsen, Dr. Arne Kolbmüller (V. Forum)
- 4 V. Forum im Gebäudeensemble Deutsche Werkstätten Hellerau/Dresden
- 5 Abendempfang zum Abschluss des V. Forums in Hellerau

Bildnachweis: Sächsisches Staatsministerium für Wirtschaft, Arbeit und Verkehr

- 1 II Forum we Wrocławiu, na podium od lewej: Sekretarz Stanu Andrzej Kaczmarek, Wojewoda Stanisław Łopatowski, Minister Thomas Jurk
- 2 IV Forum w Jeleniej Górze – Cieplice Zdrój
- 3 Referat Prezydenta Saksońskiej Izby Inżynierów, Dr. Arne Kolbmüller (V Forum)
- 4 V Forum w Gebäudeensemble Deutsche Werkstätten Hellerau/Drezno
- 5 Wieczorne przyjęcie na zakończenie V Forum w Hellerrau

Zdjęcia: Sächsisches Staatsministerium für Wirtschaft, Arbeit und Verkehr

Saksonia oraz województwa dolnośląskie i lubuskie posiadają nie tylko 120 km wspólnej granicy. Współpraca z sąsiednią Polską ma w Saksonii rangę priorytetową. Idea ta corocznie na nowo ożywiana jest podczas spotkań ekspertów i przedsiębiorców z Dolnego Śląska i Saksonii, którzy korzystając z profitów bliskości geograficznej, pogłębiają współpracę.

Zadanie

Cel jest jasno wyznaczony: Polsko Saksońskie Fora Gospodarcze mają, szczególnie małym i średnim przedsiębiorstwom, utorować drogę do kooperacji. Najistotniejszym jest udostępnianie szczegółowych informacji branżowych oraz pomoc w nawiązywaniu kontaktów. Przedsiębiorstwa powinny uzyskać możliwość wymiany doświadczeń oraz pogłębiania nowych kontaktów. Organizowanie takich forów ma sprzyjać tworzeniu platformy kopperacyjnej dla polskich i niemieckich przedsiębiorstw. Spotkania odbywają się corocznie, naprzemiennie na Dolnym Śląsku i w Saksonii.

Realizacja

Fora i specjalne spotkania warsztatowe a także prezentacje na targach – są instrumentami działań w ramach dolnośląsko-saksońskiej współpracy w wielu dziedzinach gospodarki. Fora organizowane są za każdym razem pod jednym tematem wiodącym. Taka taktyka pomaga sprostać wspólnym oczekiwaniom wobec kluczowych branż. Początek dały w roku 2004 kompleksy tematyczne: budowa maszyn, technika ochrony środowiska, przemysł samochodowy i turystyka. Na kolejnych spotkaniach przedstawiono 150 uczestnikom informacje dotyczące branży tekstylnej, ochrony środowiska i ponownie przemysłu maszynowego. Energia odnawialna oraz turystyka sanatoryjna zdominowały natomiast forum w roku 2007. Kolejne fora poświęcone były tematyce budownictwa (2008 r.) i energetyki (2009 r.). VII Polsko-Saksońskie Forum Gospodarcze odbędzie się w 2010 r. w Saksonii i będzie się zajmować techniką ochrony środowiska oraz budową maszyn.

Via Regia

Via Regia

Hier haben Strategen geplant: Die Raumentwicklung für den Europäischen Entwicklungskorridor III Via Regia war zunächst Vision. Ein dynamischer Wachstumsraum von Ostdeutschland über Niederschlesien bis zur Ukraine entsteht – bei aller guter Nachbarschaft – nicht von allein. Doch wenn 16 Städte und Regionen aus Deutschland, Polen, Tschechien, der Slowakei und der Ukraine gemeinsam am Haus Europa bauen, können Visionen wahr werden.

Aufgabe

Die Via Regia ist als paneuropäischer Verkehrskorridor eine wichtige Verbindung zwischen den Städten Berlin, Dresden, Breslau, Krakau, Lemberg und Kiew. Dieser Raum, in dem rund 37 Millionen Menschen leben, hat eine große Bedeutung für die zukünftige Entwicklung und die weitere Integration der Europäischen Union und ihrer Nachbarn. Infolge der europäischen Teilung sind die Verbindungsqualitäten entlang der Via Regia im europäischen Vergleich immer noch sehr gering. Vor allem im Schienenverkehr besteht dringender Handlungsbedarf. Deshalb wird die Via Regia künftig als »Central Axis« zu einer von fünf transnationalen Achsen entwickelt, die die EU mit ihren neuen Nachbarstaaten verbindet. Es gilt nun, die Anbindung an die transsibirische Eisenbahn über Kiew zu realisieren sowie eine Verbindung zum Schwarzmeerraum über Odessa herzustellen und wichtige Anknüpfungspunkte für bedeutsame Nord-Süd-Entwicklungskorridore zu eröffnen.

Umsetzung

Sorgfältig erstellte Analysen und Szenarien bilden das Rückgrat der Strategie. Die gewonnenen Erkenntnisse wirken nun als Impulsgeber für die Fortsetzung der Kooperation. Mit dem Projekt Via Regia Plus wird die niederschlesisch-sächsische Zusammenarbeit weitergeführt, um die Umsetzung der Raumentwicklungsstrategie voranzutreiben und Politik und Verwaltung in die Lage zu versetzen, zielgerichtet auf die moderne Entwicklung einer Ost-West-Achse hinzuwirken und die Öffentlichkeit dafür zu sensibilisieren. Schwerpunkte bis 2011 sind die Verbesserung der Erreichbarkeit, die Stärkung der Korridorknoten als Motoren der Entwicklung und die Aktivierung touristischer Potenziale. Das historische und kulturelle Erbe der traditionsreichen Via Regia ist dabei Verpflichtung und Ansporn zugleich.

Mehr Informationen unter: www.edc-viaregia.eu und www.viaregiaplus.eu

10 Jahre Zusammenarbeit
Sachsen – Niederschlesien
10 lat współpracy
Saksonia – Dolny Śląsk

- 1 Kiew
- 2 Liegnitz
- 3 Niedere Beskiden bei Gorlice
- 4 Hauptbahnhof Dresden
- 5 Abschlusskonferenz des Projektes in der Dreikönigskirche Dresden

Bildnachweis: Infrastruktur & Umwelt, Potsdam (1), Europäisches Kultur- und Informationszentrum in Thüringen (2), WBU – Woiwodschaftsbüro für Urbanistik, Breslau (3), DB AG/Hans-Joachim Krumnow, Mychajlo (4), Sächsisches Staatsministerium des Innern (5)

- 1 Kijów
- 2 Legnica
- 3 Widok Beskidu Niskiego w rejonie Gorlice
- 4 Dworzec główny, Drezno
- 5 Konferencja końcowa projektu w Kościele Trzech Króli w Dreźnie

Zdjęcia: Infrastruktur & Umwelt, Potsdam (1), Europäisches Kultur- und Informationszentrum in Thüringen (2), WBU – Woiwodschaftsbüro für Urbanistik, Breslau (3), DB AG/Hans-Joachim Krumnow, Mychajlo (4), Sächsisches Staatsministerium des Innern (5)

Ten projekt tworzyli stratedzy: plan zagospodarowania przestrzennego dla III Paneuropejskiego Korytarza Transportowego Via Regia był na początku tylko wizją. Dynamiczny obszar wzrostu od Wschodnich Niemiec przez Dolny Śląsk po Ukrainę nie powstanie – nawet przy najlepszych dobrosąsiedzkich stosunkach – sam z siebie. Lecz gdy w budowę europejskiego domu wspólnie zaangażuje się 16 miast i regionów z Niemiec, Polski, Czech, Słowacji i Ukrainy, to wizje mogą się ziścić.

Zadanie

Via Regia, jako Paneuropejski Korytarz Transportowy, jest ważnym połączeniem między miastami Berlin, Drezno, Wrocław, Kraków, Lwów i Kijów. Ten liczący około 37 milionów ludności obszar ma kluczowe znaczenie dla przyszłego rozwoju oraz dalszej integracji Unii Europejskiej i jej sąsiadów. W wyniku podziału Europy jakoś połączeń komunikacyjnych wzdłuż szlaku Via Regia jest w porównaniu europejskim wciąż jeszcze niedostateczna. Pilna potrzeba działania zachodzi zwłaszcza dla połączeń kolejowych. Dlatego też w przyszłości Via Regia jako »Central Axis« zyska znaczenie transnarodowej osi łączącej UE z jej nowymi państwami sąsiednimi. Obecnie powinno zostać zrealizowane połączenie przez Kijów z Koleją Transsyberyjską oraz przez Odessę z obszarem Morza Czarnego, a także otworzyć ważne węzły dla mających ogromne znaczenie korytarzy północ-południe.

Realizacja

Podstawę strategii stanowią skrupulatnie wykonane analizy i scenariusze działań. Uzyskana wiedza jest źródłem impulsów dla kontynuacji współpracy. Dolnośląsko-saksońska współpraca prowadzona jest dalej w ramach projektu Via Regia Plus, co pozwoli zrealizować strategię rozwoju przestrzennego oraz umożliwi polityce i administracji podejmowanie ukierunkowanych wysiłków na rzecz nowoczesnego rozwoju osi wschód-zachód i wyczuli opinię publiczną na tę tematykę. Najważniejsze działania do 2011 roku to poprawa dostępności, wzmocnienie węzłów korytarza jako siły napędowej rozwoju i aktywizacja potencjałów turystycznych. Historyczna i kulturowa spuścizna bogatego w tradycję szlaku Via Regia jest przy tym równocześnie wielkim zobowiązaniem i zachętą do dalszej pracy.

Więcej informacji na stronach www.edc-viaregia.eu i www.viaregiaplus.eu

Kontaktzentrum für Sächsisch-Polnische Wirtschaftskooperation der IHK Dresden

Saksońsko-Polskie Centrum Kooperacji Gospodarczej Izby Przemysłowo-Handlowej w Dreźnie

Der Bedarf an Vermittlungstätigkeit zwischen sächsischen und niederschlesischen Wirtschaftspartnern ist groß. Sprachbarrieren, fehlende Branchenkenntnisse und Informationen zu Recht und Gesetzen verhindern oft eine gezielte Kontaktaufnahme mit geeigneten Partnern. Fachberater, die sich auf beiden Seiten der Grenze auskennen, können einen in Sachsen und Niederschlesien gewünschten Prozess der Vernetzung in Gang setzen und befördern.

Aufgabe

Im Verlauf der europäischen Entwicklung und der damit verbundenen Annäherung der Länder begleitet das Kontaktzentrum für Sächsisch-Polnische Wirtschaftskooperation Bestrebungen zur Zusammenarbeit im grenznahen Raum. Dies geht über eine Förderung der Export-/Importtätigkeit hinaus: Vor allem soll nachhaltig und langfristig gesichert werden, dass die Grenzregion im europäischen Wettbewerb mithalten kann. Fragen zu Markt und Branchen, Ansprechpartnern und Adressen, Wünsche nach Information sind es, die zuerst im Kontaktzentrum beantwortet werden. Eine gezielte Vermittlung von Geschäftskontakten bildet einen weiteren wichtigen Teil der Tätigkeit der Fachleute auf beiden Seiten. Dabei steht auch die nachhaltige Steigerung aller bisherigen Beziehungen auf dem Programm.

Umsetzung

In den Geschäftsstellen in Görlitz, Zittau und Dresden stehen Ansprechpartner mit detaillierten Kenntnissen der Wirtschaftsstruktur und des Potenzials der Grenzregionen zur Verfügung. Sie beraten zu Zoll- und Rechtsfragen, zu Förderprogrammen und Finanzierungsmöglichkeiten und arbeiten Informationsmaterial für Publikationen aus. In Seminaren und Workshops, die das Kontaktzentrum organisiert, tauschen sich Unternehmer zu neuen Entwicklungen innerhalb der Europäischen Union aus. Mitarbeiter des Kontaktzentrums unterstützen Interessenten aktiv bei Existenzgründung und Firmenaufbau. Ebenso helfen sie, Messen und Ausstellungen gut vorzubereiten. Von entscheidender Bedeutung dabei ist das weit gespannte Netz von Partnern: Wirtschafts- und Handelsfördergesellschaften, Landratsämter, kommunale und regionale Verwaltungen, Ministerien bis hin zu diplomatischen Vertretungen sind involviert, wenn es um die allseitige wirtschaftliche Entwicklung der sächsisch-niederschlesischen Grenzregion geht.

- 1 Zbigniew Zaręba, Generalkonsul der Republik Polen in Leipzig, während der zweiten IHK-Wirtschaftskonferenz Polen am 26.09.2007

Bildnachweis: IHK Dresden

- 1 Zbigniew Zaręba, Konsul Generalny w Polskim Konsulacie w Lipsku, podczas drugiej IHK-Konferencji Gospodarczej o Polsce w dniu 26.09.2007

Zdjęcia: IHK Dresden

10 Jahre Zusammenarbeit
Sachsen – Niederschlesien
10 lat współpracy
Saksonia – Dolny Śląsk

2

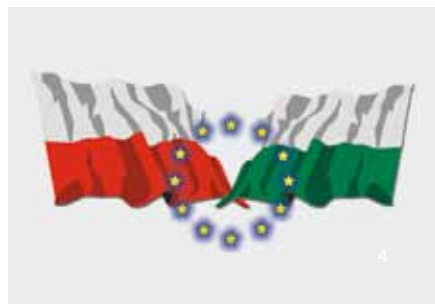
3

- 2 Stanislaw Tillich, damals Sächsischer Staatsminister für Bundes- und Europaangelegenheiten, eröffnet die IHK-Geschäftsstelle Görlitz und das Kontaktzentrum für Sächsisch-Polnische Wirtschaftskooperationen am 03.05.2001
- 3 Kazimierz Szczech, Zgorzelecer Vize-Landrat, zu Gast bei Wirtschaftsunternehmen in Görlitz
- 4 Kontaktzentrum für Sächsisch-Polnische Wirtschaftskooperation der IHK Dresden

Bildnachweis: IHK Dresden

- 2 Stanislaw Tillich, wtedy Saksoński Minister ds. Europejskich, podczas uroczystości otwarcia oddziału IHK-Görlitz i Centrum Saksońsko-Polskich Kontaktów Gospodarczych w dniu 03.05.2001
- 3 Kazimierz Szczech, Zgorzelecki Wice-Starosta, jako Gość podczas seminarium gospodarczego w Görlitz
- 4 Saksońsko-Polskie Centrum Kooperacji Gospodarczej Izby Przemysłowo Handlowej w Dreźnie

Zdjęcia: IHK Dresden

4

Zapotrzebowanie na pośrednictwo między saksońskimi i dolnośląskimi partnerami gospodarczymi jest duże. Bariery językowe, nieznanostwo branży oraz brak informacji o obowiązującym prawie i ustawach często uniemożliwiają bezpośrednie nawiązanie kontaktów z odpowiednimi partnerami. Wspecjalizowani doradcy, zorientowani w sytuacji gospodarczej po obu stronach granicy mogą w Saksonii i na Dolnym Śląsku uruchomić tak pożądany proces tworzenia sieci i udzielać skutecznego wsparcia.

Zadanie

W procesie europejskiego rozwoju oraz związanego z tym zbliżenia krajów Saksońsko-Polskie Centrum Kooperacji Gospodarczej towarzyszy działaniom na rzecz współpracy w obszarze przygranicznym. Wykracza to daleko poza działalność promującą eksport i import: przede wszystkim należy trwale i długofalowo zapewnić, by pogranicze w europejskiej konkurencji mogło dotrzymać kroku. Centrum kontaktów odpowiada przede wszystkim na pytania dotyczące rynku i branż, osób kontaktowych i adresów oraz na życzenie udziela dalszych informacji. Ukierunkowane pośrednictwo w szukaniu kontaktów biznesowych to kolejne ważne pole działalności specjalistów po obu stronach granicy. Aktualne pozostaje przy tym zawsze trwałe pogłębianie wszystkich dotychczasowych powiązań.

Realizacja

W biurach w Görlitz, Zittau i Dreźnie do dyspozycji są konsultanci mający szczegółową wiedzę o strukturze gospodarki i potencjale pogranicza. Doradzają oni w kwestiach dotyczących regulacji celnych i prawnych, programów wsparcia i możliwości finansowania oraz przygotowują stosowne materiały informacyjne do publikacji. Podczas seminariów i spotkań warsztatowych organizowanych przez Centrum przedsiębiorstwa wymieniają poglądy na temat nowych regulacji w Unii Europejskiej. Pracownicy Centrum aktywnie wspierają zainteresowanych przy zakładaniu działalności gospodarczej i tworzeniu firm. Pomagają także dobrze przygotować targi i wystawy. Decydujące znaczenie ma przy tym szeroko rozpięta sieć partnerów: gdy chodzi o wszechstronny rozwój gospodarczy regionu saksońsko-dolnośląskiego, do działań włączane są spółki i instytucje wspierania gospodarki i handlu, starostwa, administracje gminne i regionalne, ministerstwa łącznie z przedstawicielstwami dyplomatycznymi.

Interregionaler Gewerkschaftsrat Elbe-Neiße

Międzyregionalna Rada Związkowa Łaba-Nysa

Wie begegnen wir der wachsenden Arbeitslosigkeit? Können wir grenzüberschreitende Arbeitsverhältnisse sicherer und gerechter gestalten? Haben wir eine Antwort auf den demografischen Wandel? Fragen, die im Dreiländereck Polen – Deutschland – Tschechien auftreten – und gemeinsam beantwortet werden können. Dafür haben sich die Gewerkschaften aus Niederschlesien, Sachsen und Nordböhmen zusammengefunden.

Aufgabe

Der Interregionale Gewerkschaftsrat Elbe-Neiße vertritt die Interessen der Menschen in der Region. Unter dem Dach des Europäischen Gewerkschaftsbundes arbeitet er daran, die Arbeits- und Lebensverhältnisse im Grenzraum solidarisch und ausgewogen zu entwickeln, um bestehende Unterschiede zu überwinden und an einem sozialen Europa mitzuwirken. Bis zum Ziel, der Gestaltung einer Modellregion für soziale Partnerschaft und Beteiligung im Dreiländereck, ist es noch ein gutes Stück Weg. Deshalb bilden die Gewerkschaften NSZZ »Solidarność«, ČMKOS Nordböhmen und DGB Bezirk Sachsen eine gemeinsame Lobby und sprechen auch im internationalen Diskurs mit einer Stimme. Der Interregionale Gewerkschaftsrat Elbe-Neiße kann auf Erfahrungen seiner über 15-jährigen Tätigkeit in zahlreichen Projekten zur Integration aufbauen.

Umsetzung

Als Grundvoraussetzung der gemeinsamen Arbeit haben die Gewerkschafter wirksame Instrumente für die grenzüberschreitende Kommunikation eingeführt. Sie organisieren gemeinsame Fachkonferenzen zu aktuellen Themen wie Leiharbeit, Fachkräfteentwicklung oder Mobilität der Arbeitnehmer – immer mit dem Fokus auf die Auswirkungen im Dreiländereck. Informationen über Arbeits- und Sozialstandards, branchenbezogene Zusammenarbeit in den Bereichen Metall, Textil, Einzelhandel oder Gesundheitswesen werden Mitgliedern und Interessierten zugänglich gemacht. Der Gewerkschaftsrat unterstützt Grenzpartnerschaften der Sozialpartner und Verwaltungen, damit Arbeitsmärkte unter fairen Bedingungen integriert werden können. Rechtsextremismus bekämpfen die Gewerkschafter gemeinsam. Jugendliche der drei Länder treffen sich zu Projektwerkstätten in Sachsen, Niederschlesien und Böhmen. So organisiert der Rat die Basis für zukünftige interregionale Gewerkschaftsarbeit.

- 1 Europäische Aktionstage der Gewerkschaften in Brüssel, Madrid, Berlin, Prag mit 350.000 Teilnehmern (Prag 2009)
- 2 Empfang des IGR Elbe-Neiße »5 Jahre gemeinsam in der EU« (Bautzen 2009)
- 3 Feier zum 15-jährigen Bestehen des IGR Elbe-Neiße mit Janusz Śniadek, Michael Sommer und Milan Štěch (Zgorzelec 2008)
- 4 Demonstration für ein soziales Europa (Straßburg 2006)
- 5 Demonstration gegen unsoziale Reformen in Tschechien und in Europa (Prag 2007)
- 6 IGR-Präsidium: Miroslav Tlapák, Olivier Höbel, Franciszek Kopeć, Bogusław Wojtas, Hanjo Lucassen, František Frolík, Wolfgang Anschütz, Wojciech Hryniewicz (Staré Splawy 2007)

Bildnachweis: DGB (1, 2, 3, 4, 6, 7), ČMKOS (5)

- 1 Europejskie dni działań związków zawodowych w Brukseli, Madrycie, Berlinie, Pradze z 350.000 uczestników (Praga 2009)
- 2 Przyjęcie MRZ Łąba-Nysa »5 lat wspólnie w UE« (Budziszyn 2009)
- 3 Obchody 15-lecia istnienia MRZ Łąba-Nysa z Januszem Śniadkiem, Michałem Sommerem i Milanem Štěchem (Zgorzelec 2008)
- 4 Demonstracja za prospołeczną Europę (Strasburg 2006)
- 5 Demonstracja przeciwko niesocjalnym reformom w Czechach i w Europie (Praga 2007)
- 6 Prezydium MRZ: Miroslav Tlapák, Olivier Höbel, Franciszek Kopeć, Bogusław Wojtas, Hanjo Lucassen, František Frolík, Wolfgang Anschütz, Wojciech Hryniewicz (Staré Splawy 2007)

Zdjęcia: DGB (1, 2, 3, 4, 6, 7), ČMKOS (5)

Jak przeciwdziałać rosnącemu bezrobociu? Czy można bezpiecznie i sprawliwie kształtować transgraniczne stosunki pracy? Czy znajdziemy odpowiedź na przemiany demograficzne? Takie pytania pojawiają się na styku trzech państw Polski – Niemiec – Czech. Wspólnie można na nie znaleźć odpowiedź. W tym celu nawiązały ze sobą współpracę związki zawodowe z Dolnego Śląska, Saksonii i Północnych Czech.

Zadanie

Międzyregionalna Rada Związkowa Łąba-Nysa reprezentuje interesy mieszkańców regionu. Działając pod auspicjami Europejskiej Konfederacji Związków Zawodowych rada dąży do wypracowania takich solidarnych i wyważonych stosunków pracy i warunków życia na pograniczu, które umożliwiłyby przezwyciężenie istniejących dysproporcji oraz służyłyby powstaniu socjalnej Europy. Do osiągnięcia celu polegającego na utworzeniu modelowego regionu partnerstwa społecznego i partycypacji społecznej na styku trzech państw, prowadzi jeszcze długa droga. Dlatego związki zawodowe NSZZ „Solidarność”, ČMKOS Północne Czechy i DGB Region Saksonia tworzą wspólne lobby i przemawiają jednym głosem także na forum międzynarodowym. Międzyregionalna Rada Związkowa Łąba-Nysa może budować na doświadczeniach ponad 15-letniej działalności w ramach różnych projektów integracyjnych.

Realizacja

Jako podstawowy warunek wspólnej pracy związkowcy wprowadzili skuteczne instrumenty zapewniające transgraniczną komunikację. Organizują wspólne konferencje poświęcone aktualnym problemom, na przykład pracy tymczasowej, rozwojowi wykwalifikowanej siły roboczej i mobilności pracobiorców – mając zawsze na uwadze ich oddziaływanie na styku trzech państw. Członkom oraz zainteresowanym udostępnia się informacje o standardach pracy i standardach socjalnych, współpracy między branżami metalowymi, tekstylnymi, handlu detalicznego i służby zdrowia. Rada Związkowa wspiera transgraniczną współpracę między partnerami społecznymi i administracjami, służącą integracji rynków pracy na uczciwych warunkach. Związkowcy wspólnie zwalczają objawy prawicowego ekstremizmu. Młodzież z trzech krajów spotyka się na warsztatach projektowych w Saksonii, na Dolnym Śląsku i w Czechach. Rada organizuje w ten sposób bazę dla przyszłej międzyregionalnej działalności związkowej.

Projektsteckbrief

Dane o projekcie

Schkola Ostritz

Name

- Schkola Ostritz

Trägereinrichtung

- Schkola gGmbH

Projektbeteiligte

- IBZ
- Pontes Agentur
- Stiftung für ökologische Kultur
- Schloss Czarne
- Zentrum für ökologische Erziehung Zgorzelec
- Partnerschule in Bogatynia

Projektbeginn

2005

Ansprechpartner

Ute Wunderlich

Kontakt

Telefon: +49 35823 89034

E-Mail: ostritz@schkola.de

www.schkola.de

Bilinguale Ausbildung am Augustum- Annen-Gymnasium Görlitz

Projektbeteiligte

- Augustum-Annen-Gymnasium, Görlitz

Laufzeit

Seit 2002

Kontaktstelle

Augustum-Annen-Gymnasium Görlitz

Annengasse 4

02826 Görlitz

Ansprechpartner

Direktor Herr Neumann

Kontakt

Telefon: +49 3581 75007911

E-Mail: mail@anne-augustum.de

Internationales Hochschulinstitut (IHI) Zittau

Name

- Internationales Hochschulinstitut (IHI)
Zittau

Trägereinrichtung

- Freistaat Sachsen

Projektbeteiligte

Partnerhochschulen aus drei Ländern

- TU Bergakademie Freiberg, Deutschland
- TU Gliwice, Polen
- TU Liberec, Tschechische Republik
- Wirtschaftsuniversität Wrocław, Polen
- Hochschule Zittau/Görlitz, Deutschland

Projektbeginn

1993

Projektbüro

Internationales Hochschulinstitut (IHI) Zittau

Markt 23

02763 Zittau

Ansprechpartner

Rektor Prof. Albert Löhr

Kontakt

Telefon: +49 3583 612700

E-Mail: info@ihi-zittau.de

www.ihi-zittau.de

Schkola Ostritz

Nazwa

- Schkola Ostritz

Instytucja prowadząca

- Schkola gGmbH

Uczestnicy projektu

- Międzynarodowe Centrum Spotkań
- Agencja Pontes
- Fundacja Kultury Ekologicznej
- Zamek Czarne
- Centrum Edukacji Ekologicznej w Zgorzelcu
- Szkoła partnerska z Bogatyni

Początek projektu

2005 r.

Osoba kontaktowa

Ute Wunderlich

Kontakt

Telefon: +49 35823 89034

E-Mail: ostritz@schkola.de

www.schkola.de

Dwujęzyczna nauka w Augustum–Annen–Gymnasium w Görlitz

Uczestnicy projektu

- Augustum–Annen–Gymnasium, Görlitz

Okres realizacji

od 2002 r.

Adres kontaktowy

Augustum–Annen–Gymnasium Görlitz

Annengasse 4

02826 Görlitz

Osoba kontaktowa

dyrektor pan Neumann

Kontakt

Telefon: +49 3581 75007911

E-Mail: mail@anne-augustum.de

Międzynarodowy Instytut Uniwersytecki w Żytawie

Nazwa

- Międzynarodowy Instytut Uniwersytecki w Żytawie

Instytucja prowadząca

- Wolny Kraj Związkowy Saksonia

Uczestnicy projektu

Szkoły partnerskie z trzech krajów:

- Uniwersytet Techniczny Akademia Górnicza we Freibergu, Niemcy
- Politechnika Śląska w Gliwicach, Polska
- Uniwersytet Techniczny w Libercu, Czechy
- Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu, Polska
- Wyższa Szkoła Zittau/Görlitz, Niemcy

Początek projektu

1993 r.

Biuro projektu

Internationales Hochschulinstitut (IHI) Zittau

Markt 23

02763 Zittau

Osoba kontaktowa

Rektor prof. Albert Löhr

Kontakt

Telefon: +49 3583 612700

E-Mail: info@ihi-zittau.de

www.ihi-zittau.de

Projektsteckbrief

Dane o projekcie

Neisse University

Name

- Internationales Netzwerk Neisse University

Projektbeteiligte

- TU Wrocław, Polen
- TU Liberec, Tschechische Republik
- Hochschule Zittau/Görlitz, Deutschland

Laufzeit

2000

Projektbüro

Büro Neisse University Hochschule Zittau/
Görlitz
Theodor-Körner-Allee 16
02763 Zittau

Ansprechpartner

Prof. Dr.-Ing. Klaus Ruhland
Dipl.-Ing. oec. Gabriele Sefrin

Kontakt

Telefon: +49 3583 611504
E-Mail: info@neisse-uni.org
www.neisse-uni.org

PONTES – Lernen im Dreiländereck

Name

- Grenzüberschreitendes Bildungsnetzwerk
PONTES

Trägereinrichtung

- Stiftung Internationales
Begegnungszentrum St. Marienthal

Projektbeginn

2002

Projektbüro

PONTES-Agentur
St. Marienthal 10
02899 Ostritz

Ansprechpartner

Dr. Regina Gellrich

Kontakt

Telefon: +49 35823 77252
E-Mail: pontes@ibz-marienthal.de
www.pontes-pontes.de

Das sächsisch-niederschlesische Modell der grenzüberschreitenden Zusammenarbeit im Bildungsbereich

Name

- Das EU-geförderte sächsische Modell der
grenzüberschreitenden Zusammenarbeit
mit Niederschlesien im Bildungsbereich

Trägereinrichtung

- Sächsische Bildungsagentur
- Institut des Nationalen Gedenkens,
Abt. Szczecin

Projektbeteiligte

- Polnisches Institut Leipzig
- Willy Brandt Zentrum Wrocław
- Universität Breslau/Wrocław
- Universität Zielona Góra
- Niederschlesisches Zentrum für Lehrerfort-
bildung Wrocław
- Stadtverwaltung Zgorzelec
- Bundesinstitut für Kultur und Geschichte
der Deutschen im östlichen Europa in
Oldenburg
- Schlesisches Museum zu Görlitz
- Stadtverwaltung Görlitz

Laufzeit 2003–2008

Projektbüro

Sächsische Bildungsagentur
Regionalstelle Bautzen
Otto-Nagel-Straße 1, 02625 Bautzen

Ansprechpartner

Kinga Hartmann-Wóycicka

Kontakt

Telefon: +49 3591 621425
E-Mail: kinga.hartmann-woycicka@sbab.smk.sachsen.de
www.sachsen-macht-schule.de

Uniwersytet Nysa

Nazwa

- Międzynarodowa Sieć Neisse University

Uczestnicy projektu

- Politechnika Wrocławska, Polska
- Uniwersytet Techniczny w Libercu, Czechy
- Wyższa Szkoła Zittau/Görlitz, Niemcy

Okres realizacji

2000 r.

Biuro projektu

Büro Neisse University Hochschule Zittau/
Görlitz
Theodor-Körner-Allee 16
02763 Zittau

Osoba kontaktowa

prof. dr inż. Klaus Ruhland
mgr inż. ekonomii Gabriele Sefrin

Kontakt

Telefon: +49 3583 611504
E-Mail: info@neisse-uni.org
www.neisse-uni.org

PONTES – nauka w trójkącie trzech państw

Nazwa

- Transgraniczna sieć edukacyjna PONTES

Instytucja prowadząca

- Fundacja Międzynarodowe Centrum
Spotkań St. Marienthal

Początek projektu

2002 r.

Biuro projektu

PONTES-Agentur
St. Marienthal 10
02899 Ostritz

Osoba kontaktowa

dr Regina Gellrich

Kontakt

Telefon: +49 35823 77252
E-Mail: pontes@ibz-marienthal.de
www.pontes-pontes.de

Saksońsko– dolnośląski model współpracy transgranicznej w zakresie edukacji

Nazwa

- Wspierany przez UE saksoński model
współpracy transgranicznej z Dolnym
Śląskiem w zakresie edukacji

Instytucja prowadząca

- Saksońska Agencja Oświatowa
- Instytut Pamięci Narodowej, Oddział
w Szczecinie

Uczestnicy projektu

- Instytut Polski w Lipsku
- Centrum im. W. Brandta we Wrocławiu
- Uniwersytet Wrocławski
- Uniwersytet Zielonogórski
- Dolnośląski Ośrodek Doskonalenia
Nauczycieli we Wrocławiu
- Urząd Miasta Zgorzelca
- Federalny Instytut ds. Kultury i Historii
Niemców w Europie Środkowej
i Wschodniej w Oldenburgu
- Muzeum Śląskie w Görlitz
- Urząd Miasta Görlitz

Okres realizacji 2003 r.–2008 r.

Biuro projektu

Sächsische Bildungsagentur
Regionalstelle Bautzen
Otto-Nagel-Straße 1, 02625 Budziszyn

Osoba kontaktowa

Kinga Hartmann-Wóycicka

Kontakt

Telefon: +49 3591 621425
E-Mail: kinga.hartmann-woycicka@
sbab.smk.sachsen.de
www.sachsen-macht-schule.de

Projektsteckbrief

Dane o projekcie

Deutsch-Polnisches Kinderhaus St. Franziskus in Ostritz

Projektbeteiligte

- Deutsch-Polnisches Kinderhaus
St. Franziskus, Ostritz
- Grundschule Dzialoszin, Niederschlesien

Laufzeit

Seit 2001

Kontaktstelle

Deutsch-Polnisches Kinderhaus
St. Franziskus
Antonstraße 1
02899 Ostritz

Ansprechpartner

Kathrin Franke

Kontakt

Telefon: +49 35823 86328
E-Mail: Dt-pl-kh-ostritz@gmx.de

Frauen bauen Brücken in Europa

Projektbeteiligte

- Verein »Frauen auf dem Weg nach Europa«
e.V.
- Euro-Zentrum Kobiet
- Verein für Sympathisanten für Menschen
mit Behinderungen
- Verein für soziale Hilfe
- Landfrauenverein Markocice
- Marschallamt Wroclaw

Laufzeit

Seit 06.01.1995

Kontaktstelle

Verein »Frauen auf dem Weg nach Europa« e.V.
Hotherstraße 31
02826 Görlitz

Ansprechpartner

Eva-Maria Reitz

Kontakt

Telefon: +49 3581 417123
E-Mail: fraueneuropa@t-online.de
www.fraueneuropa.de

Lanterna Futuri

Name

- Lanterna Futuri – Deutsch-polnisch-tschechische Bildungsprojekt

Trägereinrichtung

- Begegnungszentrum im Dreieck e. V.
- Dom Trzech Kultur Parada
- Občanské sdružení Rodowitz

Projektbeteiligte

- 13 Schulen im Dreiländereck

Projektbeginn

2004

Projektbüro

Begegnungszentrum im Dreieck e. V.
Zittauer Straße 17
02747 Großenhennersdorf
Deutschland

Ansprechpartner

Frank Rischer

Kontakt

Telefon: +49 35873 41313
E-Mail: rischer@Lanternafuturi.net,
mail@lanternafuturi.net
www.lanternafuturi.net

Polsko-niemieckie przedszkole/świątlica św. Franciszka w Ostritz

Uczestnicy projektu

- Polsko-Niemieckie przedszkole/świątlica św. Franciszka w Ostritz
- Szkoła Podstawowa w Działoszynie, Dolny Śląsk

Okres realizacji

od 2001 r.

Adres kontaktowy

Deutsch-Polnisches Kinderhaus St. Franziskus
Antonstraße 1
02899 Ostritz

Osoba kontaktowa

Kathrin Franke

Kontakt

Telefon: +49 35823 86328
E-Mail: Dt-pl-kh-ostritz@gmx.de

Kobiety budują pomosty w Europie

Uczestnicy projektu

- Stowarzyszenie »Kobiety w drodze do Europy«
- Euro-Zentrum Kobiet
- Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych i Życzliwych
- Polski Komitet Pomocy Społecznej Stowarzyszenie Charytatywne
- Koło Gospodyń Wiejskich w Markocicach
- Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego

Okres realizacji

od 06.01.1995 r.

Adres kontaktowy

Verein »Frauen auf dem Weg nach Europa« e.V.
Hotherstraße 31
02826 Görlitz

Osoba kontaktowa

Eva-Maria Reitz

Kontakt

Telefon: +49 3581 417123
E-Mail: fraueneuropa@t-online.de
www.fraueneuropa.de.tl

Lanterna Futuri

Nazwa

- Lanterna Futuri – polsko-niemiecko-czeski projekt edukacyjny

Instytucja prowadząca

- Centrum Spotkań w Trójkącie – stowarzyszenie zarejestrowane
- Dom Trzech Kultur Parada
- Občanské sdružení Rodowitz

Uczestnicy projektu

- 13 szkół w trójkącie trzech państw

Początek projektu

2004 r.

Biuro projektu

Begegnungszentrum im Dreieck e. V.
Zittauer Straße 17
02747 Grobhenndorf
Niemcy

Osoba kontaktowa

Frank Rischer

Kontakt

Telefon: +49 35873 41313
E-Mail: rischer@Lanternafuturi.net,
mail@lanternafuturi.net
www.lanternafuturi.net

Projektsteckbrief

Dane o projekcie

Vergangenheit verstehen – Zukunft gestalten

Name

- █ Vergangenheit verstehen –
Zukunft gestalten

Trägereinrichtung

- █ Sächsische Landesärztekammer

Projektbeteiligte

- █ Niederschlesische Ärztekammer Wrocław

Projektbeginn

2001

Projektbüro

Sächsische Landesärztekammer
Schützenhöhe 16
01099 Dresden

Ansprechpartner

Knut Köhler M. A.

Kontakt

Telefon: +49 351 8267160
E-Mail: presse@slaek.de
www.slaek.de

Görlitzer Kinderakademie

Name

- █ Görlitzer Kinderakademie

Trägereinrichtung

- █ Senckenberg Museum für Naturkunde
Görlitz und Hochschule Zittau/Görlitz

Projektbeteiligte

- █ Schulen von Zgorzelec und Umgebung,
Hochschulen in Wrocław und Liberec

Projektbeginn

2005

Projektbüro

Senckenberg Museum für Naturkunde Görlitz
Am Museum 1
02826 Görlitz

Ansprechpartner

Dr. Christian Düker

Kontakt

Telefon: +49 3581 47605210
E-Mail: christian.dueker@senckenberg.de
www.hszigr.de/kinder

MEETINGPOINT MUSIC MESSIAEN

Name

- █ MEETINGPOINT MUSIC MESSIAEN

Trägereinrichtung

- █ MEETINGPOINT MUSIC MESSIAEN e. V.

Projektbeteiligte

- █ Stadt Görlitz
- █ Stadt Zgorzelec
- █ Yvonne Loriod
- █ Staatskapelle Dresden
- █ Landkreis und Stadt Görlitz
- █ Landkreis und Stadt und Gemeinde
Zgorzelec
- █ Stiftung Zentrum für Förderung von
Unternehmen
- █ Verein der Freunde und Förderer des
MEETINGPOINT MUSIC MESSIAEN e. V.

Projektbeginn

2006

Projektbüro

MEETINGPOINT MUSIC MESSIAEN e. V.
Deminaniplatz 40
02826 Görlitz

Ansprechpartner

Albrecht Goetze

Kontakt

Telefon: +49 3581 661269
E-Mail: meeting@thepoint.net
www.messiaen.thepoint.net

Zrozumieć przeszłość – kształtować przyszłość

Nazwa

- Zrozumieć przeszłość – kształtować przyszłość

Instytucja prowadząca

- Saksońska Krajowa Izba Lekarska

Uczestnicy projektu

- Dolnośląska Izba Lekarska we Wrocławiu

Początek projektu

2001 r.

Biuro projektu

Saksońska Izba Lekarska
Schützenhöhe 16
01099 Drezno

Osoba kontaktowa

Knut Köhler M. A.

Kontakt

Telefon: +49 351 8267160
E-Mail: presse@slaek.de
www.slaek.de

Akademia Dziecięca w Görlitz

Nazwa

- Akademia Dziecięca w Görlitz

Instytucja prowadząca

- Muzeum Przyrodnicze Senckenberg
w Görlitz Wyższa Szkoła Görlitz/Zittau

Uczestnicy projektu

- Szkoły ze Zgorzelca i okolic, wyższe szkoły
z Wrocławia i Liberca

Początek projektu

2005 r.

Biuro projektu

Muzeum Przyrodnicze Senckenberg w Görlitz
Am Museum 1
02826 Görlitz

Osoba kontaktowa

dr Christian Düker

Kontakt

Telefon: +49 3581 47605210
E-Mail: christian.dueker@senckenberg.de
www.hsigr.de/kinder

MEETINGPOINT MUSIC MESSIAEN

Nazwa

- MEETINGPOINT MUSIC MESSIAEN

Instytucja prowadząca

- MEETINGPOINT MUSIC MESSIAEN e. V.

Uczestnicy projektu

- Miasto Görlitz
- Miasto Zgorzelec
- Yvonne Loriod
- orkiestra Staatskapelle Dresden
- Powiat i Miasto Görlitz
- Powiat i Miasto i Gmina Zgorzelec
- Fundacja Centrum Wspierania
Przedsiębiorczości
- Stowarzyszenie Przyjaciół i Wspierających
Stowarzyszenie MEETINGPOINT MUSIC
MESSIAEN e. V.

Początek projektu

2006 r.

Biuro projektu

MEETINGPOINT MUSIC MESSIAEN e. V.
Deminaniplatz 40
02826 Görlitz

Osoba kontaktowa

Albrecht Goetze

Kontakt

Telefon: +49 3581 661269
E-Mail: meeting@themusicpoint.net
www.messiaen.themusicpoint.net

Projektsteckbrief

Dane o projekcie

Internationales Straßentheaterfestival und TanzArtFestival Görlitz/Zgorzelec

Name

- ViaThea Internationales Strassentheaterfestival Görlitz/Zgorzelec und TanzArtFestival Görlitz / Zgorzelec

Trägereinrichtung

- Musiktheater Oberlausitz/Niederschlesien GmbH

Projektbeteiligte

- Theater Görlitz in Kooperation mit Teatr Jeleniogórski, Teatr im. C.K. Norwida, Jelenia Góra
- Stadt Zawidów
- Dom Kultury, Zgorzelec

Projektbeginn

2006/2008 (TanzArtFestival), 1995 (ViaThea)

Projektbüro

Musiktheater Oberlausitz/Niederschlesien GmbH
Demianiplatz 28
02826 Görlitz

Ansprechpartner

Christiane Hoffmann

Kontakt

Telefon: +49 3581 470531
E-Mail: c.hoffmann@theater-goerlitz.de
www.theater-goerlitz.de
www.viathea.de

Förderverein Kulturstadt Görlitz-Zgorzelec e.V.

Projektbeteiligte

- Förderverein Kulturstadt Görlitz-Zgorzelec e.V.

Laufzeit

Seit 2003

Kontaktstelle

Förderverein Kulturstadt Görlitz-Zgorzelec e.V.
Untermarkt 23
02826 Görlitz

Ansprechpartner

Ines Leubner

Kontakt

Telefon: +49 3581 7678322
Telefax: +49 3581 7678379
E-Mail: info@goerlitz-zgorzelec.org
www.europastadt.org

Pro Archaeologia Saxoniae

Name

- Stiftung PRO ARCHAEOLOGIA SAXONIAE

Projektbeginn

2002

Projektbüro

Landesamt für Archäologie
Zur Wetterwarte 7
01109 Dresden

Ansprechpartner

Dr. Regina Smolnik
Dr. Cornelia Rupp

Kontakt

Telefon: +49 351 8926680
E-Mail: info@pro-archaeologiasaxoniae.org
www.pro-archaeologiasaxoniae.org

Międzynarodowy Festiwal Teatrów Ulicznych i TanzArtFestival Görlitz/Zgorzelec

Nazwa

- ViaThea Międzynarodowy Festiwal Teatrów Ulicznych Görlitz/Zgorzelec i TanzArt-Festival Görlitz/Zgorzelec

Instytucja prowadząca

- Górnołużyczko-Dolnośląski Teatr Muzyczny Sp. z o.o.

Uczestnicy projektu

- Teatr w Görlitz we współpracy z Teatrem Jeleniogórskim, Teatr im. C.K. Norwida, Jelenia Góra
- Miastem Zawidów
- Domem Kultury w Zgorzelcu

Początek projektu

2006 r./2008 r. (TanzArtFestival),
1995 r. (ViaThea)

Biuro projektu

Musiktheater Oberlausitz/Niederschlesien
GmbH
Demianiplatz 28
02826 Görlitz

Osoba kontaktowa

Christiane Hoffmann

Kontakt

Telefon: +49 3581 470531
E-Mail: c.hoffmann@theater-goerlitz.de
www.theater-goerlitz.de
www.viathea.de

Stowarzyszenie Promocji Miasta Kultury Görlitz-Zgorzelec

Uczestnicy projektu

- Stowarzyszenie Promocji Miasta Kultury Görlitz-Zgorzelec

Okres realizacji

od 2003 r.

Adres kontaktowy

Förderverein Kulturstadt Görlitz-Zgorzelec e.V.
Untermarkt 23
02826 Görlitz

Osoba kontaktowa

Ines Leubner

Kontakt

Telefon: +49 3581 7678322
Telefax: +49 3581 7678379
E-Mail: info@goerlitz-zgorzelec.org
www.europastadt.org

Pro Archaeologia Saxoniae

Nazwa

- Fundacja PRO ARCHAEOLOGIA SAXONIAE

Projektbeginn

Początek projektu
2002 r.

Biuro projektu

Krajowy Urząd Archeologiczny
Zur Wetterwarte 7
01109 Drezno

Osoba kontaktowa

dr Regina Smolnik
dr Cornelia Rupp

Kontakt

Telefon: +49 351 8926680
E-Mail: info@pro-archaeologiasaxoniae.org
www.pro-archaeologiasaxoniae.org

Projektsteckbrief

Dane o projekcie

Touristische Wiedererschließung des Neißetales

Projektbeteiligte

- Donner + Partner GmbH Sachsen
- Stadt Görlitz/Zgorzelec
- TWP Towarzystwo Wiedzy Powszechnej Zgorzelec
- Umweltamt Zgorzelec
- Stadtarchitekt Zgorzelec
- DPJW Deutsch-Polnisches Jugendwerk
- Polnische Praktikanten

Laufzeit

01.03.2002–30.04.2004

Kontaktstelle

Donner + Partner GmbH Sachsen
Zentrum für Bildung und Arbeit
Blumenstraße 54
02806 Görlitz

Ansprechpartner

Stephan Hartmann

Kontakt

Telefon: +49 3581 7502310
Telefax: +49 3581 7502321
E-Mail: info.gr@donner-partner.de

Gartenkulturpfad »Parks und Gärten beiderseits der Neiße«

Projektbeteiligte

- Förderverein Fürst-Pückler-Region e.V.
- Landesamt für Denkmalpflege, Dresden
- Landratsamt Landkreis Görlitz
- Marketing-Gesellschaft Oberlausitz Niederschlesien mbH
- WESDA GmbH
- Kulturraum Oberlausitz
- Landesverein Sächsischer Heimatschutz
- TU Dresden, Fakultät Architektur
- Deutsche Gartenbau-Gesellschaft 1822 e.V.
- Gartennetz Deutschland e.V.

Laufzeit

Seit 2004

Kontaktstelle

Förderverein Fürst-Pückler-Region e.V.
Berliner Straße 33
02953 Bad Muskau

Ansprechpartner

Annemarie Harzbecher

Kontakt

Telefon: +49 35771 61120

Internationale Vereinigung für den Jakobs- weg Gnesen – Görlitz – Prag e.V.

Name

- Jakobsweg Gnesen – Görlitz – Prag

Trägereinrichtung

- Internationale Vereinigung für den Jakobsweg Gnesen – Görlitz – Prag e.V.

Projektbeteiligte

- Stiftung des Franziskanischen Dorfes in Lubomierz (PL)
- Verein zur Förderung der ländlichen Entwicklung in Zdislava (CZ)

Projektbeginn

2006

Projektbüro

Internationale Vereinigung für den Jakobsweg
Gnesen – Görlitz – Prag e.V.
c/o Uwe Lammel
Dornspachstraße 4
02763 Zittau

Ansprechpartner

Uwe Lammel

Kontakt

Telefon: +49 3583 796848
E-Mail: info@zittauerjakobsweg.de
www.zittauerjakobsweg.de

Ponowne zagospodarowanie turystyczne doliny Nysy

Projektbeteiligte

Uczestnicy projektu

- Donner + Partner GmbH Sachsen
- Miasta Görlitz/Zgorzelec
- TWP Towarzystwo Wiedzy Powszechnej Zgorzelec
- Urząd ds. Ochrony Środowiska w Zgorzelcu
- architekt miejski w Zgorzelcu
- PNWM Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży
- polscy praktykanci

Okres realizacji

01.03.2002 r.–30.04.2004 r.

Adres kontaktowy

Donner + Partner GmbH Sachsen
Ośrodek Kształcenia i Pracy
Blumenstraße 54
02806 Görlitz

Osoba kontaktowa

Stephan Hartmann

Kontakt

Telefon: +49 3581 7502310
Telefax: +49 3581 7502321
E-Mail: info.gr@donner-partner.de

Szlak kulturowo–ogrodowy »Parki i ogrody po obu stronach Nysy Łużyckiej«

Uczestnicy projektu

- Towarzystwo Wspierania Regionu Księcia Pücklera – stowarzyszenie zarejestrowane
- Krajowy Urząd Konserwacji Zabytków, Drezno
- Starostwo Powiatu Görlitz
- Spółka Marketingowa Górne Łużyce Dolny Śląsk Sp. z o.o.
- WESDA GmbH
- Obszar Kulturowy Górne Łużyce
- Saksoński Związek Krajowy Ochrony Ojczyzny
- Uniwersytet Techniczny w Dreźnie, Wydział Architektury
- Niemieckie Towarzystwo Budowy Ogrodów 1822 – stowarzyszenie zarejestrowane
- Niemiecka Sieć Ogrodów – stowarzyszenie zarejestrowane

Okres realizacji

od 2004 r.

Adres kontaktowy

Förderverein Fürst-Pückler-Region e.V.
Berliner Straße 33
02953 Bad Muskau

Osoba kontaktowa

Annemarie Harzbecher

Kontakt

Telefon: +49 35771 61120

Międzynarodowe Stowarzyszenie na rzecz Drogi św. Jakuba Gniezno – Görlitz/Zgorzelec – Praga

Nazwa

- Droga św. Jakuba Gniezno – Görlitz/Zgorzelec – Praga

Instytucja prowadząca

- Międzynarodowe Stowarzyszenie na rzecz Drogi św. Jakuba Gniezno – Görlitz/Zgorzelec – Praga

Uczestnicy projektu

- Fundacja Wioski Franciszkańskiej w Lubomierzu (PL)
- Stowarzyszenie na rzecz Promocji Obszarów Wiejskich w Zdislavie (CZ)

Początek projektu

2006 r.

Biuro projektu

Międzynarodowe Stowarzyszenie na rzecz Drogi św. Jakuba Gniezno – Görlitz/Zgorzelec – Praga
c/o Uwe Lammel
Dornspachstraße 4
02763 Zittau

Osoba kontaktowa

Uwe Lammel

Kontakt

Telefon: +49 3583 796848
E-Mail: info@zittauerjakobsweg.de
www.zittauerjakobsweg.de

Projektsteckbrief

Dane o projekcie

Städtepartnerschaft Dresden – Breslau

Name

- Städtepartnerschaft Dresden – Breslau

Trägereinrichtung

- Vereine, Institutionen, Schulen, Unternehmen, Verwaltungen etc.

Projektbeteiligte

- Stadt Breslau
- Stadt Dresden

Projektbeginn

1959

Projektbüro

Landeshauptstadt Dresden,
Büro der Oberbürgermeisterin
Abteilung Europäische und
Internationale Angelegenheiten
Postfach 12 00 20, 01001 Dresden

Ansprechpartner

Ina Pfeifer

Kontakt

Telefon: +49 351 4882341
E-Mail: europa@dresden.de
www.dresden.de

Grenzüberschreitende Regionalplanung

Name

- Grenzüberschreitende Regionalplanung

Trägereinrichtung

- Regionaler Planungsverband Oberlausitz-Niederschlesien

Projektbeteiligte

- Woiwodschaftsbüro für Urbanistik in Wrocław

Projektbeginn

1992

Projektbüro

Regionaler Planungsverband
Oberlausitz-Niederschlesien
Käthe-Kollwitz-Straße 17, Haus 3
02625 Bautzen

Ansprechpartner

Dr. Peter Heinrich

Kontakt

Telefon: +49 3591 273241
E-Mail: info@rpv-oberlausitz-niederschlesien.de
www.rpv-oberlausitz-niederschlesien.de

Umgebindeland

Name

- Das Umgebindeland

Trägereinrichtung

- Geschäftsstelle Umgebindeland

Projektbeteiligte

- Landkreis Zgorzelec
- Landkreis Luban

Projektbeginn

2003

Projektbüro

Geschäftsstelle Umgebindeland
Landkreis Löbau-Zittau
Portsmouther Weg 1
02763 Zittau

Ansprechpartner

Jeannette Gosteli

Kontakt

Telefon: +49 3583 721109
E-Mail: info@umgebindeland.de
www.umgebindeland.de

Partnerstwo miast Drezno – Wrocław

Nazwa

- Partnerstwo miast Drezno – Wrocław

Instytucje prowadzące

- Stowarzyszenia, instytucje, szkoły, przedsiębiorstwa, urzędy miejskie itp.

Uczestnicy projektu

- Miasto Wrocław
- Miasto Drezno

Początek projektu

1959 r.

Biuro projektu

Stolica Kraju Związkowego Drezno,
Biuro Nadburmistrza
Wydział Spraw Europejskich
i Międzynarodowych
skrytka pocztowa 12 00 20, 01001 Drezno

Osoba kontaktowa

Ina Pfeifer

Kontakt

Telefon: +49 351 4882341
E-Mail: europa@dresden.de
www.dresden.de

Transgraniczne planowanie regionalne

Nazwa

- Transgraniczne planowanie regionalne

Instytucja prowadząca

- Regionalny Związek Planistyczny Górne Łużyce-Dolny Śląsk

Uczestnicy projektu

- Wojewódzkie Biuro Urbanistyczne we Wrocławiu

Początek projektu

1992 r.

Biuro projektu

Regionaler Planungsverband
Oberlausitz-Niederschlesien
Käthe-Kollwitz-Straße 17, budynek 3
02625 Budziszyn

Osoba kontaktowa

dr Peter Heinrich

Kontakt

Telefon: +49 3591 273241
E-Mail: info@rpv-oberlausitz-niederschlesien.de
www.rpv-oberlausitz-niederschlesien.de

Kraina domów przystępowych

Nazwa

- Kraina domów przystępowych

Instytucja prowadząca

- biuro Krainy domów przystępowych

Uczestnicy projektu

- powiat zgorzelecki
- powiat lubański

Początek projektu

2003 r.

Biuro projektu

Geschäftsstelle Umgebndeland
Landkreis Löbau-Zittau
Portsmouther Weg 1
02763 Żytawa

Osoba kontaktowa

Jeannette Gosteli

Kontakt

Telefon: +49 3583 721109
E-Mail: info@umgebndeland.de
www.umgebndeland.de

Projektsteckbrief

Dane o projekcie

Zusammenarbeit im Brand- und Katastrophenschutz

Name

- Zusammenarbeit im Brand- und Katastrophenschutz

Trägereinrichtung

- Berufsfeuerwehr Görlitz

Projektbeteiligte

- Staatliche Feuerwehr Zgorzelec

Projektbeginn

Seit 2004

Projektbüro

Stadtverwaltung Görlitz
Amt 32, Abt. BRK
Krölstraße 26
02826 Görlitz

Ansprechpartner

Ulrich Piering

Kontakt

Telefon: +49 3581 48640
E-Mail: feuerwehr@goerlitz.de
www.feuerwehr.goerlitz.de

Internationale Feuerwehrarbeit im Landkreis Bautzen

Name

- Internationale Feuerwehrarbeit im Landkreis Bautzen

Trägereinrichtung

- Kreisfeuerwehrverband Bautzen e.V.

Projektbeteiligte

- Feuerwehren in verschiedenen polnischen Gemeinden und im Landkreis Bautzen

Projektbeginn

1999

Projektbüro

Kreisfeuerwehrverband Bautzen e.V.
Güterbahnhofstraße 17
01917 Kamenz

Ansprechpartner

Klaus Ulbricht

Kontakt

E-Mail: info@kfv-bautzen.de
Telefon: +49 3578 357324
www.kfv-bautzen.de

Grenzüberschreitende Vernetzung der Umweltbildung

Projektbeteiligte

- Sächsische Landesstiftung Natur und Umwelt
- Christlich-Soziales Bildungswerk Sachsen e. V.
- Verein Südwestliches Selbstverwaltungsforum »Pogranicze« in Lubań, Polen
- ÖNG »Venkovsky prostor« o.p.s. in Liberec, CR
- stowarzyszenie użyteczności publicznej »Venkovsky prostor« o.p.s. w Libercu, Czechy

Laufzeit

2005–2008

Kontaktstelle

Sächsische Landesstiftung Natur und Umwelt
Neustädter Markt 19
01097 Dresden

Kontakt

Telefon: +49 351 81416774
Telefax: +49 351 81416775
www.lanu.de
www.green-triangle.info

Współpraca w zakresie ochrony przeciwpożarowej oraz przed skutkami katastrof, klęsk żywiołowych i innych poważnych wypadków

Nazwa

- Współpraca w zakresie ochrony przeciwpożarowej oraz przed skutkami katastrof, klęsk żywiołowych i innych poważnych wypadków

Instytucja prowadząca

- Zawodowa Straż Pożarna w Görlitz

Uczestnicy projektu

- Państwowa Straż Pożarna w Zgorzelcu

Początek projektu

od 2004 r.

Biuro projektu

Urząd Miasta Görlitz
Urząd 32, Wydział BRK
Krölstraße 26
02826 Görlitz

Osoba kontaktowa

Ulrich Piering

Kontakt

Telefon: +49 3581 48640
E-Mail: feuerwehr@goerlitz.de
www.feuerwehr.goerlitz.de

Międzynarodowa działalność strażacka w powiecie budziszyńskim

Nazwa

- Międzynarodowa działalność strażacka w powiecie budziszyńskim

Instytucja prowadząca

- Powiatowy Związek Straży Pożarnych w Budziszynie – stowarzyszenie zarejestrowane

Uczestnicy projektu

- Straże pożarne z różnych gmin polskich oraz z powiatu budziszyńskiego

Początek projektu

1999 r.

Biuro projektu

Kreisfeuerwehrverband Bautzen e.V.
Güterbahnhofstraße 17
01917 Kamieniec

Osoba kontaktowa

Klaus Ulbricht

Kontakt

E-Mail: info@kfv-bautzen.de
Telefon: +49 3578 357324
www.kfv-bautzen.de

Transgraniczna sieć edukacji ekologicznej

Uczestnicy projektu

- Saksońska Fundacja Krajowa ds. Przyrody i Środowiska Naturalnego
- Chrześcijańsko-Społeczne Stowarzyszenie Edukacyjne Saksonii
- Południowo-Zachodnie Forum Samorządu Terytorialnego »Pogranicze« w Lubaniu, Polska
- ÖNG »Venkovsky prostor« o.p.s. in Liberec, CR
- stowarzyszenie użyteczności publicznej »Venkovsky prostor« o.p.s. w Libercu, Czechy

Okres realizacji

2005 r.–2008 r.

Adres kontaktowy

Saksońska Fundacja Krajowa ds. Przyrody i Środowiska Naturalnego
Neustädter Markt 19
01097 Drezno

Kontakt

Telefon: +49 351 81416774
Telefax: +49 351 81416775
www.lanu.de
www.green-triangle.info

Projektsteckbrief

Dane o projekcie

Ökologischer Landbau

Name

- Ökologische Landwirtschaft

Trägereinrichtung

- Niederschlesisches Beratungszentrum für Landwirtschaft in Wrocław

Projektbeteiligte

- Sächsisches Landesamt für Umwelt, Landwirtschaft und Geologie, Außenstelle Großenhain

Laufzeit

April 2007 bis April 2013

Projektbüro

Dolnośląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego we Wrocławiu
ul. Zwycięska 12
53-033 Wrocław

Ansprechpartner

Dr. Agnieszka Łętkowska

Kontakt

Telefon: +48 71 3398656
E-Mail: agnieszka.letkowska@dodr.pl
www.dodr.pl

Ökologisch Zusammen Wachsen

Projektbeteiligte

- EkoConnect – Internationales Zentrum für den ökologischen Landbau Mittel und Osteuropas e.V.
- DODR Wrocław – Niederschlesisches Zentrum für landwirtschaftliche Beratung Breslau
- Progranicze – Selbstverwaltungsforum »Grenzgebiet« Lubań
- Christlich-Soziales Bildungswerk Sachsen e.V.
- Ländliche Erwachsenenbildung Sachsen e.V.
- Gäa – Vereinigung Ökologischer Landbau e.V.

Laufzeit

01.07.2005–30.06.2007

Kontaktstelle

EkoConnect – Internationales Zentrum für den ökologischen Landbau Mittel- und Osteuropas e.V.

Arndtstr. 11
01099 Dresden

Ansprechpartner

Bernhard Jansen

Kontakt

Telefon: +49 351 2066172
Telefax: +49 351 2066174
E-Mail: info@ekoconnect.org
www.ekoconnect.org

Niederschlesischer Greif

Name

- Niederschlesischer Greif

Trägereinrichtung

- Westliche Wirtschaftskammer in Breslau
- Arbeitgeberverband »Polska Miedz«

Projektbeteiligte

- Wirtschaftsförderung Sachsen GmbH

Projektbeginn

2006

Projektbüro

Wirtschaftsförderung Sachsen GmbH
Bertolt-Brecht-Allee 22
01309 Dresden

Ansprechpartner

Dr. Gerhard Kirkamm

Kontakt

Telefon: +49 351 2138371
E-Mail: gerhard.kirkamm@wfs.saxony.de
www.wfs.sachsen.de

Rolnictwo ekologiczne

Nazwa

- Rolnictwo ekologiczne

Instytucja prowadząca

- Dolnośląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego we Wrocławiu

Uczestnicy projektu

- Saksoński Krajowy Urząd Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Geologii, Oddział w Gro-Benhain

Okres realizacji

kwiecień 2007 do kwiecień 2013

Biuro projektu

Dolnośląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego we Wrocławiu
ul. Zwycięska 12
53-033 Wrocław

Osoba kontaktowa

dr Agnieszka Łętkowska

Kontakt

Telefon: +48 71 3398656
E-Mail: agnieszka.letkowska@dodr.pl
www.dodr.pl

Ekologicznie razem rośniemy

Uczestnicy projektu

- EkoConnect – Międzynarodowe Centrum Rolnictwa Ekologicznego Środkowej i Wschodniej Europy – stowarzyszenie zarejestrowane
- DODR Wrocław – Dolnośląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego we Wrocławiu
- Południowo-Zachodnie Forum Samorządu Terytorialnego »Pogranicze« w Lubaniu
- Saksońskie Chrześcijańsko-Spółeczne Dzieło Edukacji – stowarzyszenie zarejestrowane
- Kształcenie Dorosłych na Obszarach Wiejskich Saksonii – stowarzyszenie zarejestrowane
- Stowarzyszenie Rolnictwa Ekologicznego – stowarzyszenie zarejestrowane

Okres realizacji

01.07.2005 r.–30.06.2007 r.

Adres kontaktowy

EkoConnect – Internationales Zentrum für den ökologischen Landbau Mittel- und Osteuropas e.V.
Arndtstr. 11
01099 Drezno

Osoba kontaktowa

Bernhard Jansen

Kontakt

Telefon: +49 351 2066172
Telefax: +49 351 2066174
E-Mail: info@ekoconnect.org
www.ekoconnect.org

Dolnośląski Gryf

Nazwa

- Dolnośląski Gryf

Instytucja prowadząca

- Zachodnia Izba Gospodarcza we Wrocławiu
- Związek Pracodawców »Polska Miedź«

Uczestnicy projektu

- Wirtschaftsförderung Sachsen GmbH

Początek projektu

2006 r.

Biuro projektu

Wirtschaftsförderung Sachsen GmbH
Bertolt-Brecht-Allee 22
01309 Drezno

Osoba kontaktowa

dr Gerhard Kirkamm

Kontakt

Telefon: +49 351 2138371
E-Mail: gerhard.kirkamm@wfs.saxony.de
www.wfs.sachsen.de

Projektsteckbrief

Dane o projekcie

EURO-NEISSE-Tickets

Name

- EURO-NEISSE-Tickets

Trägereinrichtung

- Zweckverband Verkehrsverbund Oberlausitz-Niederschlesien (ZVON)

Projektbeteiligte

- Verkehrsunternehmen im ZVON-Verbundgebiet
- polnische PKS Unternehmen aus Zgorzelec, Bolesławiec, Lubań und Jelenia Góra
- MZK Bolesławiec
- PKP Przewozy Regionalne
- Verkehrsunternehmen im gesamten Kraj Liberec
- Verkehrsunternehmen im Verkehrsbezirk Šluknovsko

Projektbeginn

Mai 2004

Projektbüro

Zweckverband Verkehrsverbund Oberlausitz-Niederschlesien (ZVON)
Rosenstraße 31
02625 Bautzen

Ansprechpartner

Dirk Benofsky

Kontakt

Telefon: +49 351 32690
E-Mail: d.benofsky@von-gmbh.de
www.zvon.de

Trinationaler Preis »Innovation«

Name

- Trinationaler Innovationspreis »Innovation – Euroregion Neisse-Nisa-Nysa«

Trägereinrichtung

- Euroregion Neisse-Nisa-Nysa Marketing-Gesellschaft Oberlausitz-Niederschlesien mbH

Projektbeteiligte

- IHK Dresden – Geschäftsstelle Zittau
- Paul-Weiland-Stiftung
- Eurotransfer- und Beratungsring Neisse e. V.
- Kreiswirtschaftskammer Liberec
- Wirtschaftsfördergesellschaft Bolesławiec
- Westpolnischer Arbeitgeberverband
- Akademisches Koordinierungszentrum in der Euroregion Neisse

Projektbeginn

2003

Projektbüro

Marketing-Gesellschaft Oberlausitz-Niederschlesien mbH

Ansprechpartner

Lars Neitzel

Kontakt

Telefon: +49 3591 487720
E-Mail: germany@bestinnovation.com
www.best-innovation.com

Polnisch-Sächsische Wirtschaftsforen

Name

- Polnisch-Sächsische Wirtschaftsforen

Trägereinrichtung

- Sächsisches Staatsministerium für Wirtschaft, Arbeit und Verkehr
- Wirtschaftsministerium der Republik Polen
- Marschallamt Niederschlesien

Projektbeteiligte

- Wirtschaftsförderung Sachsen GmbH

Projektbeginn

2004

Projektbüro

Wirtschaftsförderung Sachsen GmbH
Bertolt-Brecht-Allee 22
01309 Dresden

Ansprechpartner

Dr. Gerhard Kirkamm

Kontakt

Telefon: +49 351 2138371
E-Mail: gerhard.kirkamm@wfs.saxony.de
www.invest-in-saxony.de/forum_pl

Bilety EURO-NYSA

Nazwa

- Bilety EURO-NYSA

Instytucja prowadząca

- Górnołużycko-Dolnośląski Komunikacyjny Związek Celowy (ZVON)

Uczestnicy projektu

- Przedsiębiorstwa komunikacyjne z obszaru związkowego ZVON
- polskie przedsiębiorstwa PKS ze Zgorzelca, Bolesławca, Lubania i Jeleniej Góry
- MZK Bolesławiec
- PKP Przewozy Regionalne
- przedsiębiorstwa komunikacyjne w całym Kraju Libereckim
- przedsiębiorstwa komunikacyjne w okręgu komunikacyjnym Šluknovsko

Początek projektu

maj 2004 r.

Biuro projektu

Górnołużycko-Dolnośląski Komunikacyjny Związek Celowy (ZVON)
Rosenstraße 31
02625 Budziszyn

Osoba kontaktowa

Dirk Benofsky

Kontakt

Telefon: +49 351 32690
E-Mail: d.benofsky@von-gmbh.de
www.zvon.de

Trójstronna Nagroda »Innowacyjna«

Nazwa

- Trójstronna Nagroda Innowacyjna »INNOVATION – Euroregion Neisse-Nisa-Nysa«

Instytucja prowadząca

- Spółka Marketingowa Górne Łużyce-Dolny Śląsk Sp. z o.o.

Uczestnicy projektu

- Izba Przemysłowo-Handlowa w Dreźnie – Biuro w Zittau/Żytawie
- Fundacja im. Paula Weilanda
- Stowarzyszenie Koło Transferu Europejskiego i Doradztwa
- Krajowa Izba Gospodarcza w Libercu
- Bolesławieckie Towarzystwo Gospodarcze
- Federacja Pracodawców Polski Zachodniej
- Akademickie Centrum Koordynacyjne w Euroregionie Nysa

Początek projektu

2003 r.

Biuro projektu

Marketing-Gesellschaft
Oberlausitz-Niederschlesien mbH

Osoba kontaktowa

Lars Neitzel

Kontakt

Telefon: +49 3591 487720
E-Mail: germany@bestinnovation.com
www.best-innovation.com

Polsko-Saksońskie Forum Gospodarcze

Nazwa

- Polsko-saksońskie fora gospodarcze

Instytucja prowadząca

- Saksońskie Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Transportu
- Ministerstwo Gospodarki Rzeczypospolitej Polskiej
- Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego

Uczestnicy projektu

- Wirtschaftsförderung Sachsen GmbH

Początek projektu

2004 r.

Biuro projektu

Wirtschaftsförderung Sachsen GmbH
Bertolt-Brecht-Allee 22
01309 Drezno

Osoba kontaktowa

dr Gerhard Kirkamm

Kontakt

Telefon: +49 351 2138371
E-Mail: gerhard.kirkamm@wfs.saxony.de
www.invest-in-saxony.de/forum_pl

Projektsteckbrief

Dane o projekcie

Via Regia

Name

- European Development Corridor III
Via Regia

Trägereinrichtung

- Sächsisches Staatsministerium des Innern

Projektbeteiligte

- Gemeinsame Landesplanungsabteilung der Länder Berlin und Brandenburg
- Ministerium für Bau, Landesentwicklung und Medien des Freistaates Thüringen
- Stadt Cottbus
- Senatsverwaltung für Stadtentwicklung Berlin
- Landeshauptstadt Dresden
- Marschallamt der Wojewodschaft Niederschlesien
- Marschallamt der Wojewodschaft Vorkarpaten
- Stadt Breslau
- Stadt Oppeln
- Stadt Rzeszów
- Landkreis Glatz
- Bezirk Aussig
- Bezirk Pardubitz
- Agentur zur Unterstützung der regionalen Entwicklung Kaschau
- Polytechnische Nationaluniversität Lemberg

Projektbeginn

Oktober 2005 bis März 2008

Projektbüro

Sächsisches Staatsministerium des Innern
Referat 45 Europäische Raumordnung
Fachplanung
Wilhelm-Buck-Straße 4
01097 Dresden

Ansprechpartner

Andreas Kühl

Kontakt

Telefon: +49 351 5643456
E-Mail: fachplanung-eu@smi.sachsen.de
www.edc-viaregia.eu
www.viaregiaplus.eu
www.landentwicklung.sachsen.de

Kontaktzentrum für Sächsisch-Polnische Wirtschaftskooperation der IHK Dresden

Name

- Kontaktzentrum für Sächsisch-Polnische
Wirtschaftskooperation

Trägereinrichtung

- IHK Dresden

Projektbeteiligte

- Wirtschaftskammern und Stadtverwaltungen in Wrocław, Zgorzelec
- Deutsches Generalkonsulat in Wrocław
- Deutsch-Polnische Industrie und Handelskammer Warszawa
- Wirtschaftsförderung Sachsen

Projektbeginn

2001

Projektbüro

IHK Dresden
Geschäftsstelle Görlitz
Jakobstraße 14
02826 Görlitz

Ansprechpartner

Christian Puppe

Kontakt

Telefon: +49 3581 421200
E-Mail: puppe.christian@dresden.ihk.de
www.dresden.ihk.de

Via Regia

Nazwa

- European Development Corridor III
Via Regia

Instytucja prowadząca

- Saksońskie Ministerstwo Spraw
Wewnętrznych

Uczestnicy projektu

- Wspólny Departament Planowania Krajo-
wego Landów Berlin i Brandenburgia
- Ministerstwo Budownictwa, Rozwoju Kraju
i Mediów Wolnego Kraju Związkowego
Turynii
- Miasto Chociebuż
- Administracja Senatu ds. Rozwoju Miasta
w Berlinie
- Stolica Kraju Drezno
- Urząd Marszałkowski Województwa
Dolnośląskiego
- Urząd Marszałkowski Województwa
Podkarpackiego
- Miasto Wrocław
- Miasto Opole
- Miasto Rzeszów
- Powiat Kłodzki
- Ustecki Kraj
- Pardubicki Kraj
- Agencja Promocji Rozwoju Regionalnego
w Koszycach
- Narodowy Uniwersytet – Politechnika
Lwowska

Początek projektu

od października 2005 r. do marca 2008 r.

Biuro projektu

Saksońskie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
Europejskie Zagospodarowanie Przestrzenne
Planowanie Specjalistyczne
Wilhelm-Buck-Straße 4
01097 Drezno

Osoba kontaktowa

Andreas Kühl

Kontakt

Telefon: +49 351 5643456
E-Mail: fachplanung-eu@smi.sachsen.de
www.edc-viaregia.eu
www.viaregiaplus.eu
www.landesentwicklung.sachsen.de

Saksońsko-Polskie Centrum Kooperacji Gospodarczej Izby Przemysłowo-Handlowej w Dreźnie

Nazwa

- Saksońsko-Polskie Centrum Kooperacji
Gospodarczej

Instytucja prowadząca

- Izba Przemysłowo-Handlowa w Dreźnie

Uczestnicy projektu

- Izby Gospodarcze i Urzędy Miejskie we
Wrocławiu i Zgorzelcu
- Konsulat Generalny Republiki Federalnej
Niemiec we Wrocławiu
- Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-
Handlowa w Warszawie
- Agencja Promocji Gospodarczej Saksonii

Początek projektu

2001 r.

Biuro projektu

Izba Przemysłowo-Handlowa w Dreźnie
Biuro w Görlitz
Jakobstraße 14
02826 Görlitz

Osoba kontaktowa

Christian Puppe

Kontakt

Telefon: +49 3581 421200
E-Mail: puppe.christian@dresden.ihk.de
www.dresden.ihk.de

Projektsteckbrief

Dane o projekcie

Interregionaler Gewerkschaftsrat Elbe-Neiße

Name

- Interregionaler Gewerkschaftsrat
Elbe-Neiße

Projektbeteiligte

- DGB Bezirk Sachsen
- NSZZ »Solidarność«
- RROS ČMKOS Ústecký kraj

Vorsitzende

Hanjo Lucassen
Franciszek Kopeć
František Frolík

Projektbeginn

1993

Projektbüro

Gemeinsames Kontaktbüro für die drei Länder
Europabüro des DGB
Bezirk Sachsen
Schützenplatz 14
01067 Dresden

Ansprechpartner

Anna Bernstorf

Kontakt

Telefon: +49 351 8633144
E-Mail: anna.bernstorf@dgb.de
www.igr-elbe-neisse.org
www.mrz-laba-nysa.org
www.meror-labe-nisa.org

Międzyregionalna Rada Związkowa Łąba-Nysa

Nazwa

- Międzyregionalna Rada Związkowa
Łąba-Nysa

Uczestnicy projektu

- DGB Bezirk Sachsen
- NSZZ »Solidarność«
- RROS ČMKOS Ústecký kraj

Przewodniczący

Hanjo Lucassen
Franciszek Kopeć
František Frolík

Początek projektu

1993 r.

Biuro projektu

wspólne biuro kontaktowe dla trzech krajów
Europabüro des DGB
Bezirk Sachsen
Schützenplatz 14
01067 Drezno

Osoba kontaktowa

Anna Bernstorf

Kontakt

Telefon: +49 351 8633144
E-Mail: anna.bernstorf@dgb.de
www.igr-elbe-neisse.org
www.mrz-laba-nysa.org
www.meror-labe-nisa.org

Impressionen vom Veranstaltungstag 1. Dezember 2009

Impresje z uroczystości w dniu 01. grudnia 2009

1 Begrüßung des Marschalls, Herrn Marek Łapiński und des Woiwoden von Niederschlesien, Herrn Rafał Jurkowlaniec durch den Ministerpräsidenten des Freistaates Sachsen, Stanislaw Tillich

1 Powitanie Marszałka, Pana Marka Łapińskiego i Wojewody Dolnośląskiego, Pana Rafała Jurkowlanica przez Premiera Wolnego Kraju Związkowego Saksonii Stanisława Tillicha

2 Begrüßung des Marschalls, Herrn Marek Łapiński und des Woiwoden von Niederschlesien, Herrn Rafał Jurkowlaniec durch den Ministerpräsidenten des Freistaates Sachsen, Stanislaw Tillich

2 Powitanie Marszałka, Pana Marka Łapińskiego i Wojewody Dolnośląskiego, Pana Rafała Jurkowlanica przez Premiera Wolnego Kraju Związkowego Saksonii Stanisława Tillicha

3 Gemeinsame Sitzung der Sächsischen Regierung mit dem Vorstand der Woiwodschaft Niederschlesien und geladenen Gästen in der Sächsischen Staatskanzlei

3 Wspólne posiedzenie Rządu Saksonii z Zarządem Województwa Dolnośląskiego oraz zaproszonymi gośćmi w Saksońskiej Kancelarii Stanu

4/5 Eröffnung der Ausstellung „10 Jahre Zusammenarbeit – Sachsen und Niederschlesien“ mit Grußworten des sächsischen Ministerpräsidenten Stanislaw Tillich, des Marschalls Niederschlesiens Marek Łapiński, des Woiwoden Niederschlesiens Rafał Jurkowlaniec sowie der Dresdner Oberbürgermeisterin Helma Orosz und des Stadtpräsidenten von Breslau, Rafał Dutkiewicz im Sächsischen Finanzministerium in Dresden

4/5 Otwarcie wystawy „10 lat Współpracy Dolny Śląsk – Saksonia” z przemówieniami Premiera Saksonii Stanisława Tillicha, Marszałka Dolnego Śląska Marka Łapińskiego, Wojewody Dolnośląskiego Rafała Jurkowlanica jak i Pani Nadburmistrz Drezna Helmy Orosz oraz Prezydenta Miasta Wrocławia Rafała Dutkiewicza w Saksońskim Ministerstwie Finansów w Dreźnie

Bildnachweis: Momentphoto.de/Bonss (1-5)

Zdjęcia: Momentphoto.de/Bonss (1-5)

6

6 Die Sächsische Regierung und ihre niederschlesischen Gäste

Bildnachweis: Momentphoto.de/Bonss

6 Rząd Wolnego Państwa Saksonia z gośćmi z Województwa Dolnośląskiego

Zdjęcia: Momentphoto.de/Bonss

1. Reihe (v.l.n.r.)

Jerzy Pokój, Sejmikvorsitzender der Woiwodschaft, Marek Łapiński, Marschall der Woiwodschaft Niederschlesien, Stanislaw Tillich, Ministerpräsident des Freistaates Sachsen,

Rafał Jurkowlaniec, Woiwode der Woiwodschaft Niederschlesien, Dr. Matthias Rößler, Präsident des Sächsischen Landtags,

2. Reihe (v.l.n.r.)

Elżbieta Berezowska, Schatzmeister der Woiwodschaft Niederschlesien, Sven Morlok, Staatsminister für Wirtschaft, Arbeit und Verkehr, Prof. Dr. Dr. Sabine von Schorlemer, Staatsministerin für Wissenschaft und Kunst,

3. Reihe (v.l.n.r.)

Grzegorz Roman, Mitglied des Vorstandes der Woiwodschaft Niederschlesien, Christine Claus, Staatsministerin für Soziales und Verbraucherschutz, Dr. Jürgen Martens, Staatsminister der Justiz und für Europa, Markus Ulbig, Staatsminister des Innern,

4. Reihe (v.l.n.r.)

Stanisław Longawa, Vizemarschall der Woiwodschaft Niederschlesien, Frank Kupfer, Staatsminister für Umwelt und Landwirtschaft, Zbigniew Szczygieł, Mitglied des Vorstandes der Woiwodschaft Niederschlesien, Prof. Dr. Roland Wöller, Staatsminister für Kultus und Sport,

5. Reihe (v.l.n.r.)

Dr. Johannes Beermann, Staatsminister und Chef der Staatskanzlei, Jerzy Łuźniak, Vizemarschall der Woiwodschaft Niederschlesien, Prof. Dr. Georg Unland, Staatsminister der Finanzen

1. Rząd (od strony lewej do prawej)

Jerzy Pokój, Przewodniczący Sejmiku Województwa Dolnośląskiego

Stanisław Tillich, Premier Wolnego Państwa Saksonii
Rafał Jurkowlaniec, Wojewoda Dolnośląski
Dr. Matthias Rößler, Prezydent Landtagu Saksonii

2. Rząd (od strony lewej do prawej)

Elżbieta Berezowska, Skarbnik Województwa Dolnośląskiego

Sven Morlok, Minister Gospodarki, Pracy i Transportu
Prof. Dr. Dr. Sabine von Schorlemer, Minister Nauki i Sztuki

3. Rząd (od strony lewej do prawej)

Grzegorz Roman, Członek Zarządu Województwa Dolnośląskiego

Christine Claus, Minister Spraw Społecznych
Dr. Jürgen Martens, Minister Sprawielności i Spraw Europy

Markus Ulbig, Minister Spraw Wewnętrznych

4. Rząd (od strony lewej do prawej)

Stanisław Longawa, Wicemarszałek Województwa Dolnośląskiego

Frank Kupfer, Minister Rolnictwa i Środowiska
Zbigniew Szczygieł, Członek Zarządu Województwa Dolnośląskiego

Prof. Dr. Roland Wöller, Minister Kultury i Sportu

5. Rząd (od strony lewej do prawej)

Dr. Johannes Beermann, Minister, Szef Kancelarii Stanu

Jerzy Łuźniak, Wicemarszałek Województwa Dolnośląskiego

Prof. Dr. Georg Unland, Minister Finansów

- 7 Podiumsdiskussion im Rathaus Dresden (v.l.n.r.)
 Iwona Makowiecka, Deutsch-Polnische
 Industrie- und Handelskammer, Regionalbüro
 in Breslau,
 Grzegorz Roman, Vorstandsmitglied
 des Marschallamtes der Wojewodschaft
 Niederschlesien,
 Sven Morlok, Sächsischer Staatsminister für
 Wirtschaft, Arbeit und Verkehr,
 Moderation: Annette Binnering, Sächsische
 Zeitung,
 Dr. Rafał Dutkiewicz, Präsident der Stadt
 Breslau,
 Dirk Hilbert, Erster Bürgermeister
 und Beigeordneter für Wirtschaft der
 Landeshauptstadt Dresden,
 Claus Dittrich, Präsident der Handwerkskammer
 Dresden

- 7 Dyskusja panelowa w Ratuszu w Dreźnie
 (od strony lewej do prawej)
 Iwona Makowiecka, Polsko-Niemiecka Izba
 Przemysłowo-Handlowa, Biuro Regionalne we
 Wrocławiu,
 Grzegorz Roman, Członek Zarządu
 Województwa Dolnośląskiego,
 Sven Morlok, Saksowski Minister Gospodarki,
 Pracy i Transportu,
 Moderacja: Annette Binnering, Sächsische
 Zeitung,
 Dr. Rafał Dutkiewicz, Prezydent Wrocławia,
 Dirk Hilbert, Pierwszy Burmistrz i Deputowany
 ds. Gospodarki Miasta Drezna,
 Klaus Dittrich, Prezes Izby Rzemieślniczej
 w Dreźnie

Zdjęcia: Landeshauptstadt Dresden

Bildnachweis: Landeshauptstadt Dresden

Herausgeber:

Sächsische Staatskanzlei

Wydawca:

Saksońska Kancelaria Stanu

Redaktion:

Referat für Internationale Beziehungen

Redakcja:

Wydział ds. Międzynarodowych Kontaktów

Gestaltung und Satz:

SUBdesign, Dresden

Projekt i skład:

SUBdesign, Dresden

Druck:

Druckerei Thieme, Meißen

Druk:

Druckerei Thieme, Meißen

Redaktionsschluss:

März 2010

Zamknięcie wydania:

marzec 2010

Bezug:

Sächsische Staatskanzlei
Referat für Internationale Beziehungen

Opracowanie:

Saksońska Kancelaria Stanu
Wydział ds. Międzynarodowych Kontaktów

Archivstraße 1

01097 Dresden

Telefon: +49 351 564 1431

Telefax: +49 351 564 1439

E-Mail: Internationales@sk.sachsen.de

Copyright

Diese Veröffentlichung ist urheberrechtlich geschützt. Alle Rechte, auch die des Nachdruckes von Auszügen und der fotomechanischen Wiedergabe, sind dem Hersteller vorbehalten.

Niniejsza publikacja podlega ochronie praw autorskich. Wszystkie prawa związane z dodrukiem, wyciągiem oraz fotomechanicznym wydrukiem są zastrzeżone.